

Dənizçilərin Sağlamlığının Qiymətləndirilməsi Zamanı Beynəlxalq Meyarlar

Redaktor: Süleyman Əlisa
*Azərbaycan Milli Ensiklopediyası Elmi Mərkəzinin
böyük elmi redaktoru*

Məsləhətçilər: *ASCO-nun Keyfiyyət, Sağlamlıq, Əməyin
təhlükəsizliyi və Ətraf mühitin mühafizəsi
departamenti*
ASCO-nun Sosial inkişaf və nəqliyyat şöbəsi

**Layihənin
icraçısı:** Adıgözəl Məmmədov

ASCO
**Dənizçilərin Sağlamlığının Qiymətləndirilməsi Zamanı Beynəlxalq
Meyarlar.** Bakı, “Zərdabi Nəşr” MMC. 2019. 128 səh.

© ASCO
© İMO

Ön söz

“Azərbaycan Respublikasında icbari tibbi sığortanın tətbiqinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 20.12.2018-ci il tarixli Fərmanı, tam əminliklə deyə bilərik ki, səhiyyə sahəsində böyük bir dönüş yaratdı. Bu fərmana görə, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi “Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi” publik hüquqi şəxsi (bundan sonra – TƏBİB) yaradılır. Bu baxımdan həqiqətən də ən vacib sığorta insan həyatının sığortalanmasıdır. Məhz buna görə dövlət tərəfindən icbari tibbi sığortanın tətbiqi üçün praktiki struktur formalaşdırılıb. Azərbaycan Respublikasında icbari tibbi sığorta haqqında Milli Məclis tərəfindən 1999-cu ildə qanun qəbul edildikdən sonra müstəqil şəkildə tibbi sığorta proseslərini həyata keçirən qurumlar formalaşmağa başladı. 16 fevral 2016-cı ildə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabineti yanında İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi yarandı. Sevindirici hal budur ki, 20.12.2018-ci il də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin fərmanı ilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi nəzdində Tibbi Ərazi Bölmələrinin İdarəetmə Birliyi publik hüquqi şəxsi (TƏBİB) yaradıldı. İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin həyata keçirəcəyi sığortanın mexanizmi belədir: muzzla çalışanlar, işçilər əmək haqqının 2%-ni, işəgötürənlər də verdikləri maaşın 2%-ni sığorta Agentliyinə köçürəcəklər. Əhalinin müəyyən kateqoriyasının – 18 yaşınadək uşaqların, pensiya yaşında olan vətəndaşların, əlillərin, aztəminatlı ailələrin, tələbələrin və hamilə qadınların sığorta haqlarını dövlət öz üzərinə götürür. Tibbi sığorta bazarının güclənməsi üçün bu fərman xüsusi əhəmiyyət daşıyır. İkinci isə tibb müəssisələri arası rəqabət çox olduğundan, bəzən maraqlar toqquşurdu, çünki icbari özəl tibbi sığorta şirkətləri ilə müqavilə bağlayan idarə və müəssisələr sığorta şirkətləri tə-

rəfindən onlara təqdim olunmuş tibb müəssisələri çərçivəsində seçim edə bilirdi. Bu da belə bir tendesiya yarada bilirdi ki, sığorta şirkətlərinin siyahısında təmsil olunmuş tibb müəssisələrindən qat-qat üstün tibbi personala və maddi-texniki bazaya malik bəzi dövlət tibb müəssisələri, özəl tibbi sığorta şirkətlərinin sığortaçıya tibbi xidmət edəcək müəssisələri siyahısına alınmırdı. Ona görə də vəziyyətdən çıxış yolu kimi İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin nəzdində “Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi” publik hüquqi şəxsi yaradıldı. TƏBİB-ə daxil olacaq publik hüquqi şəxs statusu qazanan tibb müəssisələri özləri müstəqil olaraq müəssisənin marketinqini həyata keçirmək imkanına malik olur. Mövcud qanunlar çərçivəsində tibb müəssisələri xidmət paketlərini müəssisə və təşkilatlara təqdim edir. Müəssisə və təşkilatlar da öz əməkdaşlarına tibbi xidmətin göstərilməsi müqaviləsini ya birbaşa (TƏBİB-ə hesabat verməklə), ya da tibbi sığorta təşkilatları vasitəsilə həyata keçirmək imkanını əldə edir. Müəssisə və təşkilatlar tibb müəssisələri ilə birbaşa müqavilə bağladıqda onların işçilərinə göstərilən tibbi xidmətin müqabilində tibb müəssisələri qarşısında müəyyən öhdəliklər qoya bilər. Bu öhdəliklərdən biri də odur ki, tibbi xidmətlərə görə ödəniləcək məbləğin müəyyən bir hissəsi İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinə ödənsin. Beləliklə də tibb müəssisələri göstərdiyi tibbi xidmətlərə görə əldə etdiyi gəlirin müəyyən bir hissəsini sığorta şirkətinə ödəyir. Bu rəqəm göstərilən xidmətin müqabilində əldə olunmuş gəlirin miqdarından asılı olaraq dəyişə bilər. Amma faiz hesabı ilə bu rəqəm hesablanmalı, tərəflərin hər ikisini təmin etməlidir. Yaxud da 3 tərəfli müqavilə şəklində (tibb müəssisəsi, tibbi xidmət haqqını ödəyən təşkilat və sığorta şirkəti) razılaşma formasında həyata keçiriləcək. Bu istənilən halda yarana biləcək hər hansı yersiz söz-söhbətlərin qarşısını alacaqdır. Müstəqil olaraq tibb müəssisələri öz marketinqlərini həyata keçirmək imkanı əldə etdiyinə görə, onlar daha çox tibbi xidmət paketi əldə etmək naminə öz maddi-texniki bazalarını genişləndirmək və daha yüksək səviyyəli mütəxəssisləri cəlb etmək baxımından və həmçinin tibbi xidmətin sə-

viyyəsinə artırmaq üçün tələb olunan addımlar atmağa məcbur olacaqlar. Tibb müəssisələrinə bu baxımdan “intervent investisiya” cəlb etmək hüququ da verilir. Bu məqsədlə tibb müəssisəsinin əmlakı səhmlərə də çevrilə bilər və bu səhmlərin satışı nəticəsində “intervent investisiya” əldə etmək olar. Bu cür sistemin tətbiqi tibbi personalın əməkhaqlarının yüksəlməsinə də səbəb olacaqdır. Bu komponentləri və hüquqları özündə birləşdirən tibb müəssisələri sağlam rəqabət apararaq daha da inkişaf etmək üçün çalışacaqdır. İkinci bir tərəfdən depozit tibbi sığortanı əldə etmək baxımından da rəqabətə cəlb olunacaqdır. Depozit tibbi sığortanın üstün cəhətlərindən biri də odur ki, tibbi xərclər müraciət edən öz hesabına ödənilir. Müstəqil maliyyə fəaliyyəti göstərən tibb müəssisəsi depozit tibbi sığortanın formalaşmasında iştirak edə biləcək. İstənilən halda tibb müəssisəsinin yüksək tibbi xidmət göstəriciləri fərdi qaydada müraciətləri artıracaq. Belə halda tibb müəssisəsi ilə fiziki şəxs arasında depozit tibbi xidmət haqqında müqavilə bağlana bilər və bu müqavilə nəticəsində formalaşmış gəlirin müəyyən bir hissəsi İTSDA-nın hesabına keçirilərək müəyyən faiz nisbətində hesablanır. Tibb müəssisələrinin inkişafını təmin etmək üçün öz səhmlərini istiqraz və rəqəqlərinə çevirərək əlavə maliyyə mənbələrini formalaşdırma bilər. Yəni bu istiqrazları əldə edən hüquqi və ya fiziki şəxslər müəyyən dövr ərzində və ya həmişəlik güzəştli tibbi xidmət əldə edə biləcəklər. Yəni İTSDA yüksək tibbi xidmətin təmin olunması baxımından səhmlərini istiqraza çevirmiş tibb müəssisələri başqa bir formada və ya güzəştli ödəmələr strategiyasını həyata keçirə bilər. Eyni zamanda da bir çox hallarda bu gün tez-tez rast gəlinən və praktikada özəl tibbi sığorta şirkətləri ilə yaranan ziddiyyətlər də aradan qaldırılır. Konkret olaraq hansı patologiyaların və ya xəstəliklərin tibbi sığortaya daxil edildiyi göstərilirdi və ümumi terminlərdən istifadə olunurdu.

Məsələn: üz-çənə cərrahiyyəsinin tibbi sığortaya daxil olması barədə bağlanmış müqavilənin stasionar yardım bölməsində göstərilərsə də, sığorta riskləri bölməsinin istisnalar hissəsində rekonstruktiv cərrahiyyə adı ilə belə əməliyyatların aparılmasından imtina edilir. Halbuki,

ki, rekonstruktiv cərrahiyyə dedikdə, çənə sınıqlarının bərpası - çənənin iltihabından formalaşmış osteomyelitlərdən əmələ gəlmiş çənə rezorbsiyaları, osteoblastoklastoma və s. başa düşülməlidir. Əslində isə bu özü elə üz-çənə cərrahiyyəsinin tərkib hissəsidir. Eyni hal digər patologiyalar üzrə də təkrarlanır. Neyrocərrahiyyə və travmatologiya müqavilənin stasionar yardım bölməsinə daxil edilsə də, hansı növ patologiyaların ora aid olduğu göstərilirdi.

Sevindirici hal budur ki, bu gün təmsil olunduğum ASCO həyata keçirdiyi sosial siyasət baxımından da Azərbaycanda öndə gedən dövlət müəssisəsidir. Sosial proqramlar daxilində ASCO işçilərinin tibbi müayinəsinin beynəlxalq tələb və göstəricilərə uyğun həyata keçirilməsi baxımından “Dənizçilərin beynəlxalq standartlara uyğun tibbi müayinəsi haqqında məlumat kitabçası”nı Hüquq Departamenti, KSƏTƏMM, Sosial inkişaf və nəqliyyat şöbəsi ilə birgə işləyib hazırlayaraq nəşr etdirdik. Bu kitabça dənizçilərin müayinəsi zamanı üzə çıxan xəstəliklərlə bağlı hansı qərarın verilməsi, tibbi diaqnozlardan asılı olaraq dənizçilərin hansı halda üzücü heyyyətə buraxılıb–buraxılmaması və ümümlikdə tibbi sağlamlıq sertifikatı verilməsinin Beynəlxalq Konvensiyalarla şərtləri baxımından olduqca əhəmiyyətli idi. “Dənizçilərin beynəlxalq standartlara uyğun tibbi müayinəsi haqqında məlumat kitabçası” həm həkimlərimizin, həm də dənizçilərimizin maariflənməsi üçün vacib bir mənbə oldu.

ASCO-nun Könüllü Tibbi Sığorta Proqramına qoşulması bu gün təqdim etdiyimiz “Dənizçilərin Sağlamlığının Qiymətləndirilməsi Zamanı Beynəlxalq Meyarlar” adlı yeni kitabımızın yaranmasına səbəb oldu. Belə ki, 2018-ci ilin fevral ayının 1-dən ASCO əməkdaşları Könüllü Tibbi Sığorta Proqramından yararlanmağa başlamışlar. Bu baxımdan Könüllü Tibbi Sığorta Proqramında təmsil olunmuş tibb müəssisələrini, xüsusən su akvatoriyalarının təsirindən dənizçilərdə əmələ gələn spesifik xəstəliklər üzrə onların təfərruatlı tibbi təlimatlara təmin edilmələri çox vacibdir.

Belə ki, Dəniz Təhlükəsizliyi Komitəsi tərəfindən təsdiq olunmuş beynəlxalq qaydalara uyğun müasir elmi-praktiki nəticələri, İM-CA-nın (Beynəlxalq Dəniz Podratçılar Assosiasiyası) tələblərini və DMAC-ın (Dalgıç Tibb Məsləhət Komitəsinin) tövsiyələrini, müalicəvi rekompresiya rejimlərini nəzərə alaraq həyata keçirilməsini daha düzgün sayır. Bu baxımdan dənizçilərin müayinəsi zamanı isə xüsusən bu məsələyə diqqət yetirilməlidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, dənizçilərdə üzə çıxan patologiyalar adi şəraitdə insan orqanizminə təsir edən faktorlardan fərqlidir. Bütün bunları nəzərə alan İMO (Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı) ilə WHO (Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı) birgə dənizçilərdə üzə çıxan patologiyalarla bağlı və onların əmək qabiliyyətlərinin yaralılıq qiymətləndirməsi cədvəlini işləmişlər. Təqdim etdiyimiz “Dənizçilərin Sağlamlığının Qiymətləndirilməsi Zamanı Beynəlxalq Meyarlar” kitabında məhz yuxarıda qeyd etdiyim konkret tövsiyələr cədvəlindən istifadə edilmişdir və Könüllü Tibbi Sığorta Proqramında təmsil olunmuş tibb müəssisələrinin bu tövsiyələrlə tanış olmaları və buna diqqət vermələri olduqca vacibdir.

Bu kitabın ərsəyə gəlməsində zəhməti keçən bütün şəxslərə, xüsusən də, dəstəyi və qayğısına görə Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Rauf Vəliyevə öz minnətdarlığımı bildirirəm.

Adıgözəl Məmmədov
“Dənizçilər poliklinikası” MMC-nin həkimi

Tibbi müayinələrin həyata keçirilməsi

1. Aşağıdakı təklif olunan prosedurlar hər hansı şəkildə tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxsin tibbi dəyərləndirməsini və ya təcrübəsini əvəz etmək niyyəti daşmır. Onlar, həmçinin dənizçilərin müayinəsinin həyata keçirilməsinə əməli yardım göstərilməsi üçün vasitə qismində çıxış edirlər. Tibbi müayinənin keçirilməsinə dair nümunəvi blank forması Əlavə F-də nəzərdə tutulmuşdur.
 - (i) Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs öncə tibbi müayinənin həyata keçirilməsi üçün hansı xüsusi məqsədin olub-olmamasını müəyyən etməli (məsələn, xəstəlikdən sonra qayıdış və ya davam edən sağlamlıqla bağlı növbəti tədbirlərin görülməsi) və belə olduğu halda tibbi müayinəni müvafiq qaydada həyata keçirməlidir.
 - (ii) Müayinə olunan dənizçinin şəxsiyyəti müəyyən edilməlidir. Onun dənizçi kitabçasının, pasportunun və ya digər şəxsiyyəti təsdiq edən sənədinin nömrəsi müayinə blankına daxil edilməlidir.
 - (iii) Müayinə olunan şəxsin gəmidə tutacağı vəzifə və mümkün olduğu hallarda bu iş üçün nəzərdə tutulan fiziki və əqli tələblər və ehtimal olunan səfərin növü müəyyənləşdirilməlidir. Belə müəyyənləşdirmələr işin görülməsinin davam etdirilməsi imkanının olması, lakin səfərin xüsusiyyətindən asılı olaraq işlərin məhdudiyyətlə görülməsi (məsələn, yalnız sahilə və körpüdə xidmətə yararlı olmaq) və işlərin saxlanması ilə bağlı təsəvvürlərin yaranmasına səbəb ola bilər.
 - (iv) Müayinə olunan şəxsdən onun əvvəlki xəstəlik tarixi barədə məlumat alınmalıdır. Müayinə olunan şəxsin əvvəlki xəstə-

likləri və xəsarətləri barədə məlumatlar hər bir bənd üzrə soruşulmalı və nəticələri yazılmalıdır. Əhatə olunmayan digər xəstəlik və ya xəsarətlər barədə məlumatlar da yazılmalıdır. Məlumatlar toplandıqdan sonra müayinə olunan şəxs blankda qeyd olunan məlumatların onun bildiyi qədər həqiqətə uğun olmasını təsdiq etmək üçün blankı imzalamalıdır. Lakin, fiziki şəxs onun hazırkı və ya keçmiş xəstəliklərinin nəticələrinin onun işə yararlılığına təsiri ilə bağlı sübut etmə vəzifəsi daşımamalıdır.

- (v) Müayinə olunan şəxsin əvvəlki tibbi sənədlərinə, mümkün və mövcud olduğu hallarda baxış keçirilməlidir.
- (vi) Fiziki müayinələr və zəruri əlavə müayinələr müəyyən edilmiş prosedurlara (Əlavə F-ə bax) uyğun olaraq yoxlanılmalı və qeydə alınmalıdır.
- (vii) Eşitmə, görmə və zəruri olduğu hallarda, rəngli görmə yoxlanılmalı və qeydə alınmalıdır. Görmə, STCW (dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları) Məcəlləsinin Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş dənizçilər üçün beynəlxalq görmə standartlarına uyğun olmalıdır (görmə standartları üçün Əlavə A-ya, eşirmə standartları üçün Əlavə B-yə baxın). Müayinələrin keçirilməsi zamanı dənizçinin eşitmə imkanları, görmə itiliyi, rəngli görmə bacarığı və xüsusilə də, üfünqün müşahidəsi üzrə növbə çəkən şəxslərin gecə korluğu xüsusi avadanlıqlardan istifadə etməklə qiymətləndirilməlidir.
- (viii) Əgər tibbi müayinə nəticəsində fiziki iş qabiliyyətinin hər hansı patologiya (səhhətin pisləşməsi) və ya xəstəlik nəticəsində məhdudlaşması aşkar olunarsa, fiziki iş qabiliyyəti qiymətləndirilməlidir (Əlavə C-yə baxın).
- (ix) Tibbi müayinənin həyata keçirilməsi gedişatında alkoqol və ya narkotik maddələrin mövcudluğunun yoxlanılması üçün

testlərin (təhlillərin) aparılması bu beynəlxalq Qaydaların hissəsini təşkil etmir. Əgər belə yoxlama dövlət orqanlarının və ya işəgötürənlərin tələbi kimi həyata keçirilərsə, bu zaman istifadə olunan prosedurlar milli (mövcud olduğu halda) və ya beynəlxalq təcrübə qaydalarına uyğun olmalıdır. Bunlar, dənizçilər üçün adekvat prosedur və etik davranış təminatları verməlidir. Belə prosedurların həyata keçirilməsi zamanı Beynəlxalq Əmək Təşkilatının və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ILO–WHO) Dənizçilərin sağlamlığı üzrə birgə Komitəsi (Cenevrə, 10–14 May 1993-cü il) tərəfindən qəbul olunmuş Dəniz sənayesində dünya səviyyəsində tətbiq olunan narkotik və alkoqol yoxlamaları prosedurları haqqında Rəhbər Prinsiplərə xüsusi diqqət yetirilməlidir.

- (x) Əlavələr A-E-də qeyd olunanlardan başqa, çoxsaylı biokimyəvi və hematoloji testlərin tətbiqi və bütün dənizçilərə tətbiq olunan rentgen texnikalarından istifadə tövsiyə olunmur. Belə testlərdən yalnız klinik göstərici olduğu halda istifadə olunmalıdır. Müvafiq xəstəliyin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilmiş testin etibarlılığı həmin xəstəlik halının nə ilə birlikdə baş verməsi mütəmadiyindən asılıdır. İstifadə, xəstəliyin yayılma səviyyəsində və testin etibarlılığına əsaslanan milli və ya yerli dəyərləndirmə məsələsidir. Bundan başqa, xüsusi diaqnoz və ya xəstəlik olmadan yalnız bir və ya bir neçə diaqnostik testlər əsasında yararlılıqla bağlı qərarlar yalnız məhdud proqnostik xarakter daşıyır. Testlər yüksək etibarlılıq xüsusiyyətinə malik olmayınca, onlardan istifadə test edilən şəxslərin bir hissəsinin yanlış sertifikatlaşdırılması ilə nəticələnəcəkdir.
- (xi) Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər bilməlidirlər ki, iş qabiliyyətinin əqli aspektlərinin müəyyən edilməsi üçün dənizçilərin müayinələrinə daxil edilə biləcək xüsusi etibarlı testlər mövcud deyil.

(xii) Dənizçinin işlədiyi müvafiq iş üçün yararlı olmasını müəyyənləşdirmək üçün müayinənin nəticələri qeydə alınmalı və qiymətləndirilməlidir. Əlavələr A–E dənizçinin cari olaraq dənizdə işləməyə yararlı və ya yararsız olduğunu müəyyən etmək üçün istifadə olunan tibbi meyarlar barədə təlimatları əks etdirir. Müayinələrin həyata keçirilməsi zamanı müayinə olunan dənizçinin yaşı və təcrübəsi, yerinə yetirilməli olan vəzifələrin xarakteri, habelə gəmi və yük əməliyyatlarının növü mütləq nəzərə alınmalıdır.

2. Görmə (Əlavə A) və eşitmənin (Əlavə B) bəzi aspektləri üzrə müəyyən edilmiş rəqəmlə ifadə olunmuş meyarlar vardır. Burada, yararlılıq haqqında qərarlar əlavələrin izahedici məlumatlarından istifadə etməklə müayinə olunan şəxsin sadalanmış olan hissiyyat səviyyələrinə nail olmasından asılıdır. Belə rəqəmsal meyarların mövcud olmadığı digər xəstəlik halları üzrə meyarlar xəstəlik halının müxtəlif səviyyələrdə təkrar meydana gəlməsi ehtimalından və hər bir xəstəlik halının kəskinlik dərəcəsindən asılı olaraq üç kateqoriya üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Proqnozlaşdırma ilə bağlı mütəxəssis fikrinə zərurət olduğu halda və ya şəxsin qabiliyyətində əhəmiyyətli fərq olduqda və xəstəlik halının təkrar meydana gəlməsi və ya inkişafı ehtimalı olduqda əlavələrdə fərdi qiymətləndirmə barədə tövsiyələr verilmişdir.

(A) **Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil:**

- (i) (T) müvəqqəti olması, məsələn, iki ildən az olması güman edilir;
- (ii) (P) daimi olması, məsələn, iki ildən çox olması güman edilir.

Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs dənizçidə xəstəliyin olması qənaətinə gəldikdə, belə qənaətin hasil edildiyi yerdə bir qayda olaraq həmin dənizçiyə tibbi sertifikat verilmir.

Bu kateqoriya o deməkdir ki, dənizçinin xəstəliyi o dərəcədə kəskinlikdir ki, belə xəstəlik səbəbindən dənizçi, gəminin təhlükəsizliyinə və ya gəmidə olanlara təhlükə törədə bilər; həmin dənizçi gəmidəki gündəlik və fəvqəladə vəzifələrini yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olmağa bilər; və ya dənizçinin həyat və sağlamlığı onun quruda olması halında məruz qala biləcəyi risklərdən daha böyük risklərə məruz qala bilər. Bu kateqoriyadan xəstəlik müalicə olunanadək və ya xəstəlik halının normal vəziyyətə qayıtması və ya həmin xəstəliyin təkrar meydana gəlməsi ehtimalının artmadığı barədə göstəricilər olan vaxt müddətindən sonra müvəqqəti istifadə oluna bilər. Dənizçilərin gələcəkdə standartlara cavab verə bilməməsi ilə nəticələnməsini güman etməyə əsas verən hər hansı xəstəlik halı olduqda daimi istifadə edilə bilər.

(B) **Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R):** bir qayda olaraq məhdud tibbi sertifikat verilə bilər.

Gücləndirilmiş nəzarət lazımdır (L): bir qayda olaraq məhdud etibarlı müddətli tibbi sertifikat verilə bilər.

Bu kateqoriya o deməkdir ki, dənizçinin tibbi sertifikatlar arasındakı 2 illik normal vaxt aralığından daha qısa fasilələrlə qiymətləndirmə tələb edən xəstəliyi vardır – məsələn, müddəti məhdud tibbi sertifikat (L).

Alternativ olaraq, onlar bütün dənizçilərdən tələb olunan gündəlik və fəvqəladə vəzifələri həyata keçirmək qabiliyyətinə malik ola bilərlər lakin, onların bəzi vəzifələrinin uyğunlaşdırılmasına zərurət vardır, çünki onların bir qayda olaraq gördükləri iş dair bəzi vəzifələri yerinə yetirə bilmək qabiliyyətinə malik olmadıqları ehtimal olunur. Onların müəyyən iqlimlərdə işləmələri və ya quruda mövcud olan tibbi xidmətdən müəyyən məsafədən daha artıq uzaqlıqda işləmələri səbəbindən daha ciddi mənfi təsirlərə məruz

qalacaqları ehtimal edilir. Bu hallarda, lazım olan iş uyğunlaşdırmaları müəyyənləşdirilərək qeyd olunur və tibbi arayış məhdudlaşdırılır (R).

Bu kateqoriyadan istifadə dənizçilərə onların səhhəti ilə bağlı məhdudiyyətlərin olmasına baxmayaraq işləməyə davam etmək imkanı verə bilər. Lakin bu kateqoriyadan yalnız o halda istifadə oluna bilər ki, bu barədə aydın şəkildə göstəriş olsun çünki bu, işəgötürənin hətta dənizçinin bacarığı daxilində olan vəzifələrin icrası üçün və ya vəzifələrin asanlıqla uyğunlaşdırılması hallarında onları işə götürməsi halı ilə nəticələnmə bilər.

- (C) **Təyin olunmuş bölmə daxilində bütün vəzifələri dünya miqyasında yerinə yetirməyə qadirdir:** bir qayda olaraq tam müddətli, məhdudlaşdırılmamış tibbi sertifikat verilə bilər.

Bu kateqoriyanın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, dənizçinin gəmidəki öz departamenti daxilində olan bütün vəzifələr üçün yararlı olduğu və tibbi sertifikatın qüvvədə olduğu bütün müddət ərzində bütün gündəlik və fəvqəladə vəzifələri icra edə bildiyi güman edilir.

Əgər dənizçinin icra etməli olduğu işə yararlı olması müəyyən edilərsə, ona belə tibbi sertifikat verilməlidir. İşlə bağlı hər hansı məhdudiyyətlər (misal üçün, dənizçinin yerinə yetirəcəyi iş, istehsalat ərazisi, vaxt məhdudiyyətləri və digər hallarla) tibbi sertifikatda dənizçinin işləməsi üçün yararlı olduğu işin təsvirində əks etdirilməlidir. Tibbi sertifikat haqqında daha ətraflı məlumat Əlavə G-də nəzərdə tutulmuşdur.

3. Əgər dənizçinin müvəqqəti və ya daimi olaraq xidmətə yararsız olması müəyyən olunarsa və ya onun icra etməli olduğu vəzifələrə məhdudiyyətlər qoyulmuşdursa, bu halda həmin dənizçiyə səbəblər izah edilməli və ona şikayət etmək hüququ, eləcə də şikayəti necə etməli olduğu barədə məlumat verilməlidir. Şikayət

prosedurları haqqında əlavə məlumat bu Qaydaların Bölmə IX-da göstərilmişdir. “Müvəqqəti yararsız” olduqda isə, dənizçiyə əlavə yoxlamalardan (testlərdən) keçmək, mütəxəssis rəyi almaq, diş və ya digər müalicə almaq, onun reabilitasiyası və/ və ya ona digər uyğun tibbi xidmət göstərilməsi zərurəti barədə tövsiyə verilməlidir. Dənizçiyə növbəti müayinə üçün nə zaman gəlməli olduğu barədə məlumat verilməlidir.

4. Dənizçiyə aidiyyəti üzrə həyat tərzi haqqında (alkoqol qəbulunun məhdudlaşdırılması, siqaretin tərək edilməsi, pəhriz saxlanması, bədən çəkisinin azaldılması və s. haqqında), habelə malyariya, hepatit, HIV/AIDS (İnsan İmmun çatışmazlığı virusu) və digər yoluxucu xəstəliklərin təhlükələri və onların qarşısının alınması barədə məsləhətlər verilməlidir. Dənizçilərə habelə, alkoqoldan və narkotik vasitələrdən sui-istifadənin qarşısının alınması, siqaretin tərək edilməsi, sağlam pəhriz, yoluxucu xəstəliklərin qarşısının alınması ilə bağlı çap materialları da (mövcud olduğu hallarda) təqdim edilməlidir.
5. Tibbi müayinələr barədə sənədlər aydın şəkildə onların məxfi olması barədə işarələnməli və milli normalara uyğun olaraq sertifikatın verildiyi tibb müəssisəsində saxlanılmalıdır. Dənizçinin tibbi müayinəsi ilə bağlı qovluq məxfi saxlanılmalı və dənizçilərin müalicəsinin təkmilləşdirilməsi istisna olmaqla, digər məqsədlər üçün istifadə olunmamalı, habelə yalnız məlumatların məxfiliyyətinin qorunması üzrə milli qanunvericilik normalarına əsasən lazımi qaydada səlahiyyətli şəxslərə təqdim olunmalıdır.
6. Dənizçinin özünün müraciəti olduqda, onun səhhəti barədə məlumatlar dənizçiyə verilməli və dənizçiyə tövsiyə olunmalıdır ki, həmin məlumatları növbəti tibbi müayinə üçün və ya dənizçinin xəsarəti və ya xəstəliyinin müalicəsi üçün götürsün. Mümkün olduğu hallarda, təcili tibbi yardımın və ya müalicənin asanlaşdırılması məqsədi ilə dənizçinin qan qrupunu əks etdirən kartoçka, ciddi allergiyalar və digər həyati əhəmiyyətli məlumatlar da ona verilməlidir.
7. Tibbi sertifikatın bir nüsxəsi onun verildiyi tibb müəssisəsində müvafiq qovluqda saxlanılmalıdır.

Əlavə A

Görmə standartları Yoxlama

Dənizçinin görmə ilə bağlı tibbi yararlılığının müəyyən edilməsi üçün lazım olan bütün testlər ixtisaslı şəxs tərəfindən etibarlı şəkildə həyata keçirilməli və bu zaman müvafiq səlahiyyətli dövlət orqanı tərəfindən təsdiq olunmuş prosedurlardan istifadə olunmalıdır. Şəxsin ilk dənizçi müayinəsi zamanı görmə qabiliyyətinin yoxlanması prosedurlarının keyfiyyətinə nəzarət yanlış karyera qərarlarının qarşısının alınması üçün xüsusi mühim əhəmiyyətə malikdir. Səlahiyyətli orqan bunu ətraflı şəkildə qeyd etmək istəyə bilər.

- Uzağı görmə Snellen optotipləri və ya ona bərabər digər test üsulu ilə yoxlanılmalıdır.
- Yaxını görmə oxumaq testi vasitəsi ilə yoxlanılmalıdır.
- Rəngli görmə qabiliyyəti rəngləri qarışdırma lövhələri (İşihara testi və ya ona bərabər test) vasitəsi ilə yoxlanılmalıdır. Zəruri hallarda, fənər testi kimi əlavə yoxlamalar da həyata keçirilə bilər (İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Tövsiyələrə baxın (hər hansı sonrakı versiyaları da daxil olmaqla CIE-143-2001)). Rəngləri bərpa edən linzalardan istifadə olunması görmə qabiliyyəti yoxlamalarının nəticələrinin etibarsızlığına səbəb olur və belə linzalardan yoxlamalar zamanı istifadəyə yol verilmir.
- Görmə sahələri ilkin olaraq konfrontasiya (qarşı-qarşıya qoyma) testi (Donders və s) vasitəsi ilə qiymətləndirilməli və belə qiymətləndirmə nəticəsində məhdudlaşma göstəricisi və ya

görmə sahəsinin itməsi ilə bağlı xəstəlik aşkarlandıqda, bu hal daha ətraflı araşdırılmalıdır.

- Gecə görmə ilə bağlı məhdudiyyətlər xüsusi göz xəstəliklərinə nisbətən ikinci dərəcəli ola bilər və ya oftalmoloji prosedurlar nəticəsində aşkarlana bilər. Belə məhdudiyyətlər həmçinin, digər yoxlamalar və ya aşağı kontrastlı görmə yoxlaması nəticəsində də aşkar oluna bilər. Əgər gecə zəif görmə şübhəsi varsa, mütəxəssis tərəfindən qiymətləndirmənin həyata keçirilməsi zəruridir.

STCW (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları) Məcəlləsi, Cədvəl A-I/9: Dənizçilər üçün xidmət üzrə minimum görmə standartları

STCW Konvensiyasının müvafiq Qaydası	Dənizçinin kateqoriyası	Görmə vasitəsi ilə uzağı görmə 1		Yaxını / orta məsafəni görmə	Rəngli görmə 3	Görmə sahələri 4	Gecə korluğu 4	Diploma (ikili görmə) 4
		Bir göz	Digər göz	Hər iki göz birlikdə, görmə vasitəsi ilə və ya görmə vasitəsiz				
I/11 II/1 II/2 II/3 II/4 II/5 VII/2	Gəmi kapitanları, kapitanın növbə köməkçiləri və üfufü müşahidə etmək vəzifəsi olan sıravı heyət üzvü	0.5 2	0.5	Gəminin naviqasiyası üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti (məsələn, xəritəyə və dəniz sənədinə istinad, kapitan körpüsündəki vasitə və avadanlıqlardan istifadə və naviqasiya vasitələrinin müəyyənləşdirilməsi)	Qeyd 6-ya baxın	Norمال görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patalogiya aşkar olunmadı

I/11 III/1 III/2 III/3 III/4 III/5 III/6 III/7 VII/2	Bütün mühəndis-mexaniklər, elektromexaniklər, elektrotexniki sırası heyət üzvləri və sırası heyət üzvləri və ya maşın şöbəsinə növbə çəkən digər şəxslər	0.4 5	0.4 (Qeyd 5-ə baxın)	Cihazların göstəricilərini yaxından oxumaq, avadanlığı istismar etmək və sistemləri / hissələri lazımı qaydada ayırd etmək	Qeyd 7-yə baxın	Kafi görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patologiya aşkar olunmadı
I/11 IV/2	GMDSS (Fəlakət halında və təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün ümumdünya dəniz rabitə sistemi) radiostansiyası operatorları	0.4	0.4	Cihazların göstəricilərini yaxından oxumaq, avadanlığı istismar etmək və sistemləri / hissələri lazımı qaydada ayırd etmək	Qeyd 7-yə baxın	Kafi görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patologiya aşkar olunmadı

Qeydlər:

1. Qiymətlər Snellenin onluq rəqəmləri ilə verilmişdir.
2. Aşkar olunmamış əsas göz xəstəliyi riskinin azaldılması üçün bir gözdə ən azı 0.7 qiymət olması tövsiyə edilir.
3. İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Tövsiyələrində (hər hansı sonrakı versiyaları da daxil olmaqla CIE-143-2001) nəzərdə tutulduğu kimi.

4. İlk müayinə nəticələrində göstərildiyi halda klinik görmə mütəxəssisi tərəfindən qiymətləndirilməlidir.
5. Maşın şöbəsinə işləyən personal birlikdə ən azı 0.4 qiymətində görmə qabiliyyətinə malik olmalıdırlar.
6. CIE (İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın) rəngli görmə standartı, 1 və ya 2.
7. CIE (İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın) rəngli görmə standartı, 1, 2 və ya 3.

Görmənin korreksiyası

Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər, öz vəzifələrini icra etmək üçün eynək taxan və ya kontakt linzasından istifadə edən şəxslərə tövsiyə etməlidirlər ki, onlar həmin eynək və ya kontakt linzaların ehtiyat cütünü və ya cütlərini gəmidə asanlıqla əldə edə biləcəkləri yerdə saxlamalıdırlar.

Əlavə göstərişlər

Əgər dənizçinin gözü lazer refraktiv cərrahiyyə üsulu ilə əməliyyat olunmuşdursa, həmin şəxs tam sağalmalı və onun görmə qabiliyyətinin keyfiyyəti o cümlədən, kontrast, işığa həssaslıq və gecə görmə keyfiyyəti oftalmologiya sahəsində mütəxəssis tərəfindən yoxlanılmalıdır.

Bütün dənizçilər hər bir gözdə görmə vasitələri olmadan ən azı 0.1 qiymətində görmə standartına cavab verməlidir (STCW Məcəlləsi (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları məəcəlləsi), Bölmə B-I/9, paraqraf 10). Bu standart həmçinin, görmənin korreksiyası vasitələrinin itirildiyi və ya zədələndiyi fəvqəladə hallarda görmə qabiliyyətini təmin etmək məqsədilə digər dənizçilər üçün də uyğun ola bilər.

STCW-nin (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın) görmə standartlarının şamil olunmadığı dənizçilər öz gündəlik və fəvqəladə vəzifələrini təhlükəsiz və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək üçün kifayət edən görmə qabiliyyətinə malik olmalıdırlar.

Ə l a v ə B

Eşitmə standartları Yoxlama

Aşağıda müəyyən edilmişlərdən başqa, dənizçilər üçün eşitmə qabiliyyəti, 500, 100, 2000 və 3,000 Hz tezliklər daxilində daha yaxşı eşidən qulaqda (eşitmə vasitələrsiz) ən azı orta hesabla 30 dB və daha zəif eşidən qulaqda (eşitmə vasitələrsiz) 40 dB (təxminən danışıqları müvafiq olaraq 3 metr və 2 metr məsafədən eşitmə) həddində olmalıdır.

Eşitmə müayinələrinin təmiz ton audiometri vasitəsilə həyata keçirilməsi tövsiyə olunur. Nitq qavrama qabiliyyəti patologiyalarının ölçülməsi üçün təsdiq olunmuş və standartlaşdırılmış testlərdən istifadə etməklə qiymətləndirmə metodları da məqbul hesab edilir. Danışiq və pıçiltı testi vasitəsi ilə yoxlamaların həyata keçirilməsi çevik praktiki qiymətləndirmələr üçün faydalı ola bilər. Göyörtə / körpü vəzifələrini həyata keçirən şəxslərin 3 metr məsafədən pıçiltını eşitmək qabiliyyətinə malik olması tövsiyə edilir.

Eşitməni yaxşılaşdıran vasitələrdən xidmət göstərən dənizçilərin istifadəsi yalnız o halda məqbul hesab edilir ki, tibbi sertifikatın qüvvədə olduğu müddət ərzində şəxsin ondan xidmət etdiyi gəmilərdə tələb olunan gündəlik və fəvqəladə vəzifələrini təhlükəsiz və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu təsdiq edilsin. (Bu, ehtiyat eşitmə vasitəsini və kifayət qədər batareyaları, habelə, digər aşınan hissələri əldə etmək imkanını tələb edə bilər). Belə şəxslərin qəza siqnalı zamanı etibarlı şəkildə yuxudan oyadılmasının təmin edilməsi üçün tədbirlər görülməlidir.

Əgər şəxsin küylə müşayiət olunan eşitmə qabiliyyətini itirməsinin qiymətləndirilməsi sağlamlığın yoxlanılması proqramının bir hissəsi

kimi həyata keçirilirsə, fərqli metodlar və yoxlama meyarları tələb olunacaqdır.

Dövlət orqanlarının milli audioloji təcrübələrə əsaslanaraq və yuxarıda qeyd olunan hədlərdən meyar qismində istifadə etməklə eşitmə üçün hansı testlərdən istifadə edilməli olduğunu göstərməsi tövsiyə olunur. Prosedurlara eşitməni yaxşılaşdırma vasitələrindən istifadənin məqbul olub-olmaması barədə qərar verilməsi ilə bağlı formalaşdırılmalı olan metodlar da daxil edilməlidir.

Ə l a v ə C

Fiziki iş qabiliyyəti tələbləri

Giriş

Dəniz işi ilə əlaqədar fiziki iş qabiliyyəti tələbləri çox geniş şəkildə bir-birindən fərqlənir və bu tələblər həm gündəlik, həm də fəvqəladə vəzifələri nəzərə almalıdır. Qiymətləndirilməsi tələb olunan funksiyalara aşağıdakılar aiddir:

- güc;
- dözümlülük;
- çeviklik;
- müvazinət və koordinasiya;
- ölçü – qapalı ərazilərə daxil olmaq üçün uyğunluq;
- fiziki yük götürmək qabiliyyəti – ürək və tənəffüs ehtiyatı; və
- xüsusi tapşırıqlara yararlılıq – tənəffüs aparatının geyilməsi.

Xəstəlik və fiziki iş qabiliyyəti

Məhdudiyyətlər aşağıdakılar kimi bir sıra hallardan meydana gələ bilər:

- yüksək və ya alçaq bədən çəkisi / köklük;
- kəskin azalmış əzələ kütləsi;
- əzələ-sümük xəstəliyi, ağrı və ya hərəkətin məhdudlaşması;
- xəsarət və ya cərrahi əməliyyatdan sonrakı vəziyyət;
- ağciyər xəstəliyi;
- ürək və qan-damar xəstəliyi; və
- bəzi nevroloji xəstəliklər.

Fiziki iş qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi

Fiziki iş qabiliyyətinin yoxlanması bunun üçün göstəriş olduğu

halda həyata keçirilməlidir, məsələn, yuxarıda qeyd olunanlardan birinin olması səbəbindən və ya dənizçinin fiziki iş qabiliyyəti ilə bağlı digər hallar səbəbindən. Yoxlanılan cəhətlər yoxlamanın hansı səbəblərdən həyata keçirilməsindən asılı olacaqdır. Cədvəl B-I/9, düzəliş edilmiş 1978-ci il STCW-nin (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiya) şamil olduğu dənizçilərin fiziki iş qabiliyyətinin dənizdə yerinə yetirilən tapşırıqlara əsasən qiymətləndirilməsi üçün tövsiyələr verir.

Cədvəl B-I/9-da nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğunluğu qiymətləndirmək üçün aşağıdakı yanaşmalardan istifadə oluna bilər:

- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələri müşahidə olunmuş təhlükəsiz və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyəti.
- Normal və fəvqəladə vəzifələri simulyasiya edən tapşırıqlar.
- Spirometriya və ergometrik testlər də daxil olmaqla, kardiorespirator ehtiyat imkanlarının qiymətləndirilməsi. Bu, maksimum fiziki yük götürmək qabiliyyətini, habelə dənizçinin fiziki işi yerinə yetirmək qabiliyyətini müəyyən edir. Geniş ehtiyatların olması həmçinin, ürəyin və ağ ciyərin fəaliyyətinin gələcək bir neçə il ərzində pozulması ehtimalının az olduğunu təsdiq edəcəkdir. Bununla bağlı ən məqsədmüvafiq test maksimum həddə oksigenin udulmasıdır (VO_2 maksimum). Bunun üçün xüsusi avadanlıq tələb olunur. Çester və ya Harvard testləri kimi pillə testləri, aşkarlama yoxlanışı üçün istifadə oluna bilən daha sadə alternativlərdir. Əgər pillə testlərinin nəticələri anormaldırsa, onlar daha etibarlı üsullarla yoxlanılmalıdır (məsələn, VO_2 maksimum və ya qaçış zolağında dozalaşdırılmış yüklənmə testi ilə).
- Kardiorespirator ehtiyatın sadə yoxlanılması, misal üçün, 3-dən 6-dək pilləkən qalxmaq və hər hansı gərginliyin qiymətləndirilməsi, üstəlik dayandıqdan sonra nəbzin döyüntüsünün

azalma sürəti. Belə yoxlama üsulu asanlıqla təkrarlana bilən üsul deyil, lakin təkrar qiymətləndirmə üçün eyni yerdə eyni tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs (həkim) tərəfindən istifadə oluna bilər.

– Gücün, hərəkətliliyin, koordinasiyanın və s. qiymətləndirilməsi

Dənizçi tərəfindən təsvir olunduğu kimi, son vaxtlar və ya mütəmadi olaraq yerinə yetirilən fəaliyyətlərdən əlavə məlumatlar almaq mümkündür. Belə fəaliyyətlərə aşağıdakılar aid ola bilər:

- gəmidə daha çox fiziki səy tələb edən işlər - məsələn, yük daşınması və ya gəminin şvartlanma vasitələri ilə davranma;
- son iki il ərzində daha çox fiziki səy tələb edən təlim kursunda iştirak; məsələn, yanğınlı mübarizə, helikopterlə təlim və ya STCW (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiya) üzrə təməl təlimlərdə iştirak; və
- intensiv fiziki yükə səbəb olan təsdiq olunmuş mütəmadi fərdi məşq.

Nəticələrin təfsir olunması

- (1) Dənizçinin öz fəvqəladə və ya gündəlik vəzifələrini səmərəli şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olmaması barədə hər hansı sübut varmı?
- (2) Güc, çeviklik, dözümlülük və ya koordinasiyanın məhdudluğu müşahidə olunmuşdurmu?
- (3) Kardiorespirator ehtiyatlarla bağlı keçirilmiş testin nəticəsi nədir?
 - (i) Test göstəricilərinin təngnəfəslik, əzələ-sümük və ya digər ağrı və ya yorğunluq səbəbindən məhdudlaşması. Bunun səbəbləri araşdırılmalı və yararlılığın müəyyən olunması zamanı nəzərə alınmalıdır.

(ii) Testi keçirmək mümkün olmadı.

(iii) Test tamamlandı lakin, dayandıqdan sonra gərginlik və gec bərpa olunma halları müşahidə edildi.

(iv) Yaxşı və ya orta standart səviyyəsi ilə başa çatdırıldı.

- (4) Müvafiq şəxs ilə keçirilmiş aidiyyəti test zamanı onun subyektiv hisslərini müzakirə edin və həmçinin normal tapşırıqları və qəza halları ilə bağlı təlimlərdə iştirak edərkən yararlılıq və fiziki qabiliyyətlər üzə təcrübələri ətraflı öyrənin. Şəxsin işdə icra səmərəliliyi məlum deyilsə, bu barədə digər şəxslərdən təsdiq alınmalıdır.

Qərar qəbul edilməsi

Müxtəlif mənbələrdən informasiyanın əldə olunması tələb edilə bilər və bu məlumatlardan bir çoxuna müayinələrin gedişatı zamanı çıxış əldə etmək asan olmur:

- (1) Şəxsin fiziki iş qabiliyyətinin məhdudlaşa bilməsinə dair hər hansı göstəriş varmı (məsələn, ağır hərəkətlilik, köklük və ya ürək xəstəliyi tarixi)?
 - (i) Xeyr – test etməyin.
 - (ii) Bəli – hansı testlərin və müayinələrin dənizçiyə gündəlik və fəvqəladə vəzifələri yerinə yetirmək imkanı verəcəyi müəyyən edilməlidir. (2)-yə keçin.
- (2) Test nəticələri bacarıqların məhdudlaşa biləcəyini əks etdirirmi?
 - (i) Xeyr – bir şərtlə ki, qiymətləndirmənin həyata keçirilməsinə təsir edən səbəblər olmasın. Müəyyən edilmiş bölmədə öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.

- (ii) Bəli – lakin, digər şəxslərin üzərinə artıq vəzifələr qoyulmadan təhlükəsiz işin təmin olunması üçün vəzifələrə dəyişiklik edilə bilər. Bütün işləri deyil, yalnız bəzi işləri yerinə yetirməyə qadirdir (R).
- (iii) Bəli – lakin, məhdudlaşmanın səbəbi aradan qaldırıla bilər. Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə, etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil (T).
- (iv) Bəli – lakin, məhdudlaşmanın səbəbi aradan qaldırıla bilməz. Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil (P).

Cədvəl B-I/9. Dənizçilər üçün minimum giriş səviyyəsi və xidmət üzrə fiziki iş qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi ³

Gəmidəki vəzifə, funksiya, tədbir və ya şərait	Aidiyyəti fiziki iş qabiliyyəti	Tibbi müayinəni həyata keçirən şəxs əmin olmalıdır ki:
<p>Gəmidə gündəlik hərəkət:</p> <ul style="list-style-type: none"> - göyərtədə - mərtəbələr arasında - bölmələr arasında <p><i>Qeyd 1 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Müvazinəti saxlamaq və çevik hərəkət etmək</p> <p>Şaquli nərdivanlara və pilləkənlərə qalxmaq və düşmək</p> <p>Kominqslərin üzərindən keçmək (məsələn, Yükləmə Konvensiyası kominqslərin 600 mm hündürlüyə malik olmasını tələb edir)</p> <p>Su keçirməyən qapıları açmaq və bağlamaq</p>	<p>Müvazinətlə bağlı hər hansı narahatlığı yoxdur</p> <p>müvafiq hərəkətlərə və fiziki fəaliyyətlərə maneə törədə biləcək hər hansı patologiya və ya xəstəliyi yoxdur</p> <p>Heç bir kömək olmadan aşağıdakıları yerinə yetirməyə qadirdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Şaquli nərdivanlara və pilləkənlərə qalxmaq və düşmək - hündür kandarların üzərindən keçib getmək - qapıların bağlanması sistemini idarə etmək

<p>Gəminin bortunda gündəlik (normal) vəzifələr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Əl alətlərindən istifadə - Gəmi ehtiyatlarının hərəkəti - Hündürlükdə iş - Klapanların istismarı - 4 saatlıq növbə çəkmə - Qapalı sahələrdə iş - Həyəcan siqnallarına, xəbərdarlıqlara və təlimatlara reaksiya vermə - Nitq kommunikasiyası <p><i>Qeyd 1 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Mexaniki cihazları istismar etmək üçün tələb olunan güc, zirəklik və dözümlülük</p> <p>Yükü (məsələn, 18 kg) qaldırmaq, dartmaq və daşımaq. Yuxarı hissələrə çıxmaq</p> <p>Uzun müddət ayaq üstündə dayanmaq, gəzmək və sayıq olmaq</p> <p>Darısqal sahələrdə işləmək və ölçüsü məhdud dəliklərdən keçmək (məsələn, SOLAS (Dənizdə insan həyatının təhlükəsizliyi haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın), qayda 11-1/3-6.5.1-i yük sahələrinin giriş hissələrinin və qəza halları çıxışlarının minimum 600 mm x 600 mm ölçüdə olmasını tələb edir)</p> <p>Predmetlər, formaları və siqnalları vizual olaraq fərqləndirmək. Xəbərdarlıq və təlimatları eşitmək. Aydın danışığıla təsvir etmək</p>	<p>Gəminin təhlükəsiz istismarı üçün zəruri olan gündəlik vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyətini azaldan aşkarlanmış patologiyası və ya diaqnozlaşdırılmış xəstəliyi yoxdur</p> <p>Aşağıda qeyd olunan qabiliyyətlərə malikdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - əlləri qaldırılmış vəziyyətdə işləmək - Uzun müddət ayaq üstündə dayanmaq və gəzmək - darısqal sahələrə daxil olmaq - görmə standartlarına cavab vermək (Cədvəl A-I/9) - səlahiyyətli orqan tərəfindən müəyyən edilmiş eşitmə standartlarına cavab vermək və ya beynəlxalq qaydaları nəzərə almaq - normal söhbət aparmaq
<p>Gəminin bortunda fəvqəladə vəzifələr:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Müəyyən ərazidən çıxmaq - Yanğınla mübarizə - Təxliyyə <p><i>Qeyd 2 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Xilasetmə jiletini və ya dalğıcı kostyumunu geyinmək. Tüstü bürümüş sahələrdən çıxmaq.</p> <p>Yanğınla mübarizə vəzifələrində iştirak etmək, o cümlədən tənəffüs aparatından istifadə etmək</p> <p>Gəminin təxliyyə prosedurlarında iştirak etmək</p>	<p>Gəminin təhlükəsiz istismarı üçün zəruri olan fəvqəladə vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyətini azaldan aşkarlanmış patologiyası və ya diaqnozlaşdırılmış xəstəliyi yoxdur</p> <p>Aşağıda qeyd olunan qabiliyyətlərə malikdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xilasetmə jiletini və ya dalğıcı kostyumunu geyinmək - sürünmək - hərəkət fərqini hiss etmək - yanğınla mübarizə vasitələri ilə davranmaq - tənəffüs aparatını geyinmək (vəzifələrin bir hissəsi kimi tələb olunduğu hallarda)

Qeydlər:

1. Yuxarıdakı cədvəldə olan cərgə 1 və 2 aşağıdakıları təsvir edir: (a) gəmidəki adi tapşırıqları, tədbirləri və şəraitləri; (b) dənizçilərin, digər heyət üzvlərinin və gəminin təhlükəsizliyi üçün zəruri hesab oluna bilən və belə tapşırıqlara, tədbirlərə və şəraitlərə uyğun olan fiziki iş qabiliyyətləri; və (c) tibbi yararlılığın qiymətləndirilməsini dənizçilərin müxtəlif vəzifələri və onların gəmidə yerinə yetirməli olduqları işlərin xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuş yüksək səviyyəli meyarları.
2. Yuxarıdakı cədvəldə olan cərgə 2 və 3 aşağıdakıları təsvir edir: (a) gəmidəki fəvqəladə tapşırıqlar, tədbirlər və şəraitləri; (b) dənizçilərin, digər heyət üzvlərinin və gəminin təhlükəsizliyi üçün zəruri hesab olunmalı belə tapşırıqlara, tədbirlərə və şəraitlərə uyğun olan fiziki iş qabiliyyətlərini; və (c) tibbi yararlılığın qiymətləndirilməsini dənizçilərin müxtəlif vəzifələri və onların gəmidə yerinə yetirməli olduqları işlərin xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuş yüksək səviyyəli meyarları.
3. Bu cədvəl bütün mümkün gəmi hallarını və ya potensial olaraq etibarsızlığa səbəb ola biləcək xəstəlikləri əks etdirmək məqsədi daşımır. Tərəflər dənizçilərin müvafiq kateqoriyasına (məsələn, "kapitanın növbə köməkçisi" və "maşın şöbəsinin sırası heyət üzvü"nə) şamil olunan fiziki iş qabiliyyətlərini göstərməlidirlər. Fiziki şəxslərin, habelə ixtisaslaşdırılmış və ya məhdudlaşdırılmış vəzifələrə malik olan şəxslərin xüsusi hallarına lazımi diqqət yetirilməlidir.
4. Şübhələr mövcud olduğu hallarda, tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs müvafiq testlərin keçirilməsi mümkün olduğu

hallarda obyektiv testlər keçirməklə və ya namizədi daha ətraflı qiymətləndirmə üçün yönləndirməklə hər hansı müvafiq patologiyanın dərəcəsinə və ya kəskinliyini kəmiyyət göstəricisi ilə əks etdirməlidir.

"Kömək" termini müəyyən tapşırığı yerinə yetirmək üçün başqa bir şəxsin faydasını nəzərdə tutur.

"Fəvqəladə hallar" terminindən, gəminin tərk edilməsi və ya yanğına qarşı mübarizə, habelə sağ qalmaq üçün hər bir dənizçi tərəfindən yerinə yetirilməli olan prosedurlar kimi qəza bütün standart reaksiya vəziyyətlərini əhatə etmək üçün istifadə olunur.

Əlavə D

Dərman vasitələrindən istifadəyə uyğunluq meyarları *Giriş*

Dərman vasitələri dənizçilərin dənizdə işə davam etməsinə kömək etmək üçün vacib rol oynaya bilər. Dərman vasitələrinin bəzilərinin vəzifələrin təhlükəsiz və effektiv yerinə yetirilməsinə təsir göstərə biləcək yan təsirləri var və bəziləri dənizdə xəstəlik ehtimalını artıracaq digər mənfi xüsusiyyətlərə malikdirlər.

Bu əlavə yalnız tibbi müayinə zamanı müəyyən edilərək pasiyentə təyin edilmiş dərman istifadəsindən davamlı istifadə etməklə bağlıdır. Gəmi operatorları pasiyentə təyin olunmuş dərmanların qısa müddətli istifadəsinin və ya reseptiz verilən preparatlardan istifadənin mənfi təsirlərini azaltmaq üçün müvafiq siyasətə ehtiyac duyurlar.

Dənizdə oral yolla qəbul olunan dərman vasitəsinin istifadəsinə ürəkbulanma və qusma halları mane ola bilər və əgər oral yolla qəbul olunan dərman vasitəsindən müvafiq xəstəliyin (məsələn, epilepsiyanın) zərərli təsirlərinin qarşısını almaq üçün və yaxud da həmin dərman vasitələrindən zəruri bədən maddələrini (məsələn, hormonları) əvəz etmək üçün istifadə olunursa, belə hallarda həmin dərman vasitələrinin qəbul edilə bilməməsi müvafiq xəstəlik halının meydana gəlməsinə səbəb ola bilər.

Tibbi müayinəni həyata keçirən müvafiq tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs hər bir dərman vasitəsinin məlum olan mənfi təsirlərini və pasiyentin həmin dərman vasitəsinə reaksiyasını qiymətləndirməlidir.

Əlavə E-də sadalanmış bəzi xəstəlik halları üçün spesifik dərman vasitələrindən istifadə xəstəliklə birlikdə qeyd olunmuşdur.

Əgər dərman vasitəsi xəstəlik halının effektiv şəkildə nəzarətdə saxlanması üçün kliniki baxımdan vacibdirsə (məsələn, insulin, antiko-

qulyantlar (laxtalanma əleyhinə vasitələr) və psixi pozuntular üçün dərman vasitələri) dənizdə işləmək üçün yararlı hesab olunmaqdan ötrü həmin dərman vasitələrinin istifadəsini dayandırmaq çox təhlükəlidir.

Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs, dənizçinin öz dərmanlarından istifadə edə bilməsi üçün yazılı sənədə malik olmalı olduğundan xəbərdar olmalıdır. Bu, gəmidə dərman vasitəsinin mövcudluğu barədə sual verə biləcək hər hansı səlahiyyətli şəxsə göstərilə biləcək formada olmalıdır. Belə sənəd qanuni olaraq pasiyentə təyin olunan nəzarət altına alınmış dərmanlar və ya sui-istifadə oluna bilən dərmanlar üçün xüsusilə vacibdir.

Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrə mənfi təsir göstərə bilən dərman vasitələri

- (1) Mərkəzi sinir sisteminin funksiyalarına təsir edən dərman vasitələri (məsələn, yuxu həbləri, antipsixotiklər, bəzi ağrıkəsicilər, təşviş və depressiya əleyhinə preparatlar və antihistaminlər).
- (2) İş qabiliyyətinin qəfil itirilməsi ehtimalını artıran vasitələr (məsələn, insulin, yüksək təzyiqli əleyhinə köhnə dərman vasitələrinin bəziləri və tutmalara meyillik yaradan dərman vasitələri).
- (3) Görmə qabiliyyətinə mənfi təsir göstərən dərman vasitəsi (məsələn, hiostsin və ya atrofin).

İstifadəçi dənizdə olduğu zaman onun üçün ciddi mənfi nəticələr doğura bilən dərman vasitəsi

- (1) Xəsarət nəticəsində və ya səbəbsiz qanaxma (məsələn, varfarin); ehtimalının fərdi qiymətləndirilməsi zəruridir. Varfarin və ya dikumarin kimi antikoagulyantlar bir qayda olaraq dənizdə iş üçün uyğun olmayan fəsadların yaranması ehtimalına yol açır, lakin, əgər laxtalanma hədləri sabitdirsə və onlar ciddi nəzarət altında saxlanılırsa, sahilə yerləşən tibb müəssisələrinə yaxın olan və xəsarət almaqla bağlı ehtimalın yüksək olmadığı işlərdə nəzərə alınabilir.

- (2) Dərman vasitələrinin istifadəsinin dayandırılması nəticəsində meydana gələ bilən təhlükələr (məsələn, insulin də daxil olmaqla maddələr mübadiləsinin əvəzləyici hormonları, yüksək təzyiq əleyhinə dərman vasitələri və ya şəkərli diabet əleyhinə ağız yolu ilə qəbul edilən dərman vasitələri).
- (3) Antibiotiklər və infeksiya əleyhinə vasitələr.
- (4) Antimetabolitlər və xərçəng əleyhinə preparatlar.
- (5) Şəxsi mülahizə əsasında istifadə üçün verilmiş dərman vasitələri (astma preparatları və təkrar meydana gələ bilən infeksiyalar üçün antibiotiklər).

Tibbi nəzarət tələbləri səbəbindən dənizdə olma müddətinin məhdudlaşdırılmasını tələb edən dərman vasitələri

Antidiabetik (şəkərli diabet əleyhinə), antihipertensiv (yüksək təzyiq əleyhinə və endokrin preparatlar.

Tibbi sertifikatların verilməsi

Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil:

- müayinəni həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxsin kəskin mənfi təsir göstərən kənar təsirlər barədə mötəbər məlumatlara əsaslanaraq verdiyi tövsiyələrə əsasən;
- xəstəlik səbəbindən müvafiq dozaları qəbul edilmədikdə həyat üçün təhlükəli nəticələr doğuran ağız yolu ilə qəbul edilən dərman vasitəsi;
- təyin olduğu kimi qəbul edildikdə dərketmə qabiliyyəti pozğunluğu ehtimalını təsdiq edən sübut;

- dənizdə təhlükəli olduğu güman edilən kəskin mənfi təsirlər barədə mövcud sübut, məsələn, antikoagulyantlar.

Vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir:

(R): dərman vasitəsi mənfi təsir göstərə bilər, lakin bu çox yavaş baş verir və bu səbəbdən də sahilyanı sularda iş dənizçiyə tibbi xidmət əldə etməyə imkan verir.

(L): dərman vasitəsinin effektivliyinə və ya kənar təsirlərinə tibbi sertifikatın tam qüvvədə olma müddətinə nisbətən daha tez-tez nəzarət etmək zərurəti olduqda (Əlavə E-də fərdi hallarla bağlı qaydalara baxın).

Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.

Mənfi təsir göstərən heç bir kənar təsir yoxdur, preparata mütəmadi nəzarət edilməsi üçün heç bir tələb yoxdur.

Əlavə E

Ümumi xəstəliklər üzrə yararlılıq meyarları

Giriş

Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs nəzərə alınmalıdır ki, bütün mümkün halları və fərqli xüsusiyyətləri əhatə edən yararlılıq meyarlarının ətraflı siyahısını tərtib etmək mümkün deyil. Aşağıda qeyd olunan cədvəldə nəzərdə tutulmuş yanaşmanın təməlinə duran prinsiplər bir çox hallarda bu yanaşmanın tətbiq olunmadığı digər hallara da şamil oluna bilər. Xəstəlik mövcud olduğu zaman yararlılıq üzrə qərarlar diqqətli kliniki qiymətləndirmə və təhlildən asılı olacaqdır və yararlılıq üzrə qərarların qəbul olunması zamanı aşağıdakı məqamlar nəzərə alınmalıdır:

- Bu əlavədə əks olunmuş tövsiyələr, dənizdə təhlükəsizliyin təmin edilməsi məqsədi daşıyan müvafiq qərar qəbulu ilə uyğunluq təşkil etmək şərti ilə təfsir prosesinə müəyyən qədər müstəqillik vermək məqsədi daşır.
- Sadalanmış xəstəliklər dənizçinin yararsız olmasına səbəb olan ümumi xəstəlik nümunələridir. Bu siyahıdan həmçinin yararlılığa müvafiq məhdudyyətləri müəyyən etmək üçün istifadə etmək olar. Göstərilmiş meyarlar həkimlərə yalnız müəyyən təlimat kimi kömək göstərə bilər və heç bir halda mükəmməl tibbi dəyərləndirməni əvəz etmir.
- Dənizdə işləməyin və yaşamağın mümkün nəticələri hər bir halın təbii tarixi və müalicə həcmindən asılı olaraq bir-birindən geniş şəkildə fəqlənir. Müayinəsi həyata keçirilən şəxsin xəstəlik halı barədə bilikdən və onun xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsindən yararlılıq barədə qərar vermək üçün istifadə olunmalıdır.

Bu əlavədəki cədvəl aşağıdakı struktura malikdir:

- Sütun 1: WHO-nun (Beynəlxalq Səhiyyə Təşkilatının) Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatı, 10-cu versiya (ICD-10). Kodlar təhlil üçün və xüsusən də, beynəlxalq məlumat toplusu üçün yardımçı vasitə kimi sadalanmışdır.
- Sütun 2: Xəstəlik halının və ya xəstəlik hallarının, onun dənizdə işə aidliyi barədə qısa şərh verilməklə ümumi adı.
- Sütun 3: Dənizdə işə həm müvəqqəti, həm də daimi olaraq göstəriş verilməsi ehtimalının az olması halları barədə tövsiyə verən qayda. Yararlılıq barədə qərarların verilməsinə kömək məqsədi ilə cədvəldən istifadə zamanı ilk olaraq bu sütunun tövsiyələrindən yararlanmaq lazımdır.
- Sütun 4: Vəzifələrin məhdudlaşdırılması və ya nəzarətin iki ildən daha az vaxt intervallarında həyata keçirilməli olduğu uyğun hesab edildiyi hallarda dənizdə işləmənin məqsədmüvafiq hesab edildiyi hallar barədə tövsiyə verən qayda. Dənizçi sütun 3-də nəzərdə tutulmuş meyarlara cavab vermədiyi halda bu sütundakı məlumatlar əldə rəhbər tutulmalıdır.
- Sütun 5: Dənizdə işin hansı hallarda dənizçinin müvafiq bölməsi daxilində məqsədmüvafiq olduğu barədə tövsiyə verən qayda. Dənizçi sütun 3 və ya 4-də nəzərdə tutulmuş meyarlara cavab vermədiyi halda bu sütundakı məlumatlar əldə rəhbər tutulmalıdır.

Sütunlardan biri və ya bir neçəsi bəzi xəstəlik halları üçün ya uyğun deyil ya da ki, doğru sertifikatlaşdırma kateqoriyası deyil. Bunlar "Tətbiq edilmir" sözləri ilə müəyyən olunur.

ICD-10 (<i>diagnoz-tika kod-ları</i>)	Xəstəlik halı (<i>meyarlar üzrə əsaslandırma</i>)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sular da deyil, yalnız bəzi sular da işləməyə qadirdir (R). Daha mütləq nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
A00–B99	İnfeksiyalar			
A00–09	Gastrointestinal (mədə-bağırsağ) infeksiyası <i>Başqalarına keçmə, təkrar meydana gəlmə</i>	T - Quruda aşkar edildikdə (simptomları mövcuddur və ya daşıyıcının statusu haqqında təsəvvürləri gözlənilir); ya da aradan qaldırılması nümayiş olunana qədər təsdiq edilmiş daşıyıcı statusu	Tətbiq edilmir.	<i>Qeyri-qida (qeyri-keytrinq) bölmələri:</i> Qənaətbəxş şəkildə müalicə olunduqda və ya problem həll olunduqda <i>Ərzaq (keytrinq) bölmələri:</i> Yararlılıq barədə qərar tibbi tövsiyələrə əsaslanmalıdır - bakteriooloji təmizlik əmsali barədə sənəd tələb oluna bilər
A15–16	Ağciyər vərəmi <i>Başqalarına keçmə, təkrar meydana gəlmə</i>	T – Aşağıdakılara qəddər, müsbət diaqnostik test (skrininq test) və ya xəstəlik tarixi Əgər infeksiyaya yoluxmuşdursa, müalicə sabitləşənə qədər və infeksiyanın olmaması təsdiq edilənə qədər P – Residiv və ya kəskin qalıcı qüsurlar	Tətbiq edilmir.	WHO-nun (Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının) Vərəmin Müalicəsinə dair Qaydalarına uyğun müalicə kursunun müvəffəqiyyətlə başa çatdırılması

A50–64	Cinsi yolla ötürülən infeksiyalar <i>Səhhətin kəskin pisləşməsi, təkrar meydana gəlmə</i>	T – Quruda aşkar edildikdə, diaqnoz təsdiq olunana, müalicə başlanana və səhhəti pisləşdirən kəskin patoloji simptomlar aradan qaldırılana qədər P - Müalicə olunmayan, səhhəti ağırlaşdıran fəsadlar	R – Əgər ağız yolu ilə müalicə rejimi yerindədirsə və simptomlar işqabiliyyətinin itirilməsinə səbəb olursa sahilyanı sular da nəzərə alınmalıdır.	Müalicə uğurla başa çatdıqdan sonra
B15	Hepatit A <i>Ərzaq və ya suyun çirklənməsi yolu ilə digərlərinə ötürülə bilər</i>	T - Sarılıq həll edilənə və qaraciyər funksiyası testləri normala döndüyünə qədər	Tətbiq edilmir.	Tam sağaldıqdan sonra
B16–19	Hepatit B, C və s. <i>Qanla və ya digər bədən mayeləri ilə təmas yolu ilə ötürülə bilər. Daimi qaraciyər pozğunluğu və qaraciyər xərçəngi olma imkanı</i>	T - Sarılıq həll edilənə və qaraciyər funksiyası testləri normala döndüyünə qədər P - Dənizdə təhlükəsiz işə mənfəət təsir göstərən simptomlarla müşayiət olunan və ya fəsad vermə ehtimalı olan davamlı qaraciyər funksiyalarının pozulması	R, L - Ümumi bərpa və ya infeksiyanın olmaması ilə bağlı qeyri-müəyyənlik. Dənizinin vəziyyəti və səfərin növünə əsaslanmaqla fərdi yanaşma şərti ilə qərarın qəbul edilməsi	Tam sağalma və infeksiya səviyyəsinin az olmasının təsdiqlənməsi
B20–24	HIV+ <i>Qanla və ya digər bədən mayeləri ilə təmas yolu ilə ötürülə bilər. HIV (İnsan immun çatışmazlığı) ilə bağlı xəstəliklər və ya AIDS (QİÇS)-ə qədər inkişaf</i>	T – Müalicə nəticəsində CD4 səviyyəsi >350 həddində sabitləşənə qədər və ya müalicə dəyişdirildikdə və yeni dərman vasitəsinə dözümlülük məlum olmadıqda P – HIV ilə əlaqədar olan və qaşısı alına bilməyən səhhət pozuntularına səbəb olan xəstəliklər. Dərman vasitəsinin davam edən mənfəət təsirləri	R, L – Məhdud vaxtda və / və ya sahilyanı sulara yaxın: HIV+ və xəstəliyin aşağı inkişaf tempi ehtimalı; mütləq olaraq mütəxəssis nəzarət tələb olunduğu halda, heç bir müalicə aparılmadıqda və ya kənar təsirləri olmadan sabit dərman qəbulu halında	HIV+, heç bir cəmiyyət pozulması halı yoxdur və xəstəliyin inkişafına ehtimal azdır. Müalicənin yan təsirləri və ya daha qısa intervallarla nəzarət tələb olunmur

ICD-10 (<i>diaqnostika kodları</i>)	Xəstəlik halı (<i>meyarlar üzrə əsaslandırma</i>)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması (T) – daimi olması (P) güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
A00–B99 Ayrıca göstərilməmişdir.	Digər infeksiyalar <i>Şəxsin səhhətinin pisləşməsi, digərlərinin yoluxması</i>	T – Əgər quruda infeksiyaya yoluxmuşdursa: digər şəxslərin yoluxdurulması riski olmayana qədər və vəzifələrini yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdirsə. P – səhhətin təkrarlanan pisləşməsi və ya infeksiya ilə bağlı təkrar baş vermə halları ehtimalı olduqda	İnfeksiyanın təbii xüsusiyyətlərinə əsaslanan fərdi qərar	Tam sağalma və infeksiya səviyyəsinin az olmasının təsdiqlənməsi
C00–48	Xərçəng			
C00–48	Bədxassəli törəmələr – o cümlədən limfoma, leykemiya və bununla bağlı xəstəliklər <i>Təkrar meydana gəlmə – xüsusilə də kəskin fəsadlar, məsələn, qanaxmadan şəxsin özünə zərər yetirilməsi və ya tutmalar səbəbindən digərlərinə zərər verilməsi</i>	T – Araşdırılana, müalicə olunana və proqnozlar qiymətləndirilməyə qədər P – Dənizdə işin təhlükəsizliyinə təsir edən və ya təkrar meydana gəlmə ehtimalı yüksən simptomlarla müşayiət olunan davamlı səhhət pozulmaları.	L – Aşağıdakı hallarda müddət mütəxəssis baxışları arasındakı interval müddətinə qədər məhdudlaşdırılır: – əgər xərçəng diaqnozu <5 il əvvəl qoyulmuşdursa; və – əgər normal və ya fəvqəladə halların icrası və ya dənizdə yaşayış ilə bağlı heç bir ağırlaşma halı yoxdursa; və – müvafiq xəstəlik halının təkrarlanması ehtimalı az ol-	Xərçəng diaqnozu 5 ildən əvvəl qoyulmuşdursa və ya mütəxəssis baxışına artıq ehtiyac yoxdursa və heç bir cəri patologiya yoxdursa və təkrar meydana gəlmədən irəli gələ bilən patologiya ehtimalı azdır. Mütəxəssis rəyi ilə təsdiq olunmalı və həmin rəydə əks etdirilmiş fikirə dair

			duqda və təcili tibbi müdaxiləyə ehtiyac riski minimum səviyyədə olduqda. R – Xəstəliklə bağlı hər hansı davamlı patologiya halı zəruri vəzifələrin icrasına mane olmur və hər hansı təkrarlanma nəticəsində təcili tibbi müdaxiləyə ehtiyac olmadıqda sahilyanı sularla məhdudlaşdırılır.	sübut göstərilməlidir
D50–89	Qan xəstəlikləri			
D50–59	Anemiya / Hemoqlobinopatiyalar <i>Fiziki yükə dözümsüzlük. Eritrositlərin epizodik parçalanması</i>	T – Hemoqlobin normal və sabit olana qədər uzaq sularda P – Təkrar meydana gələn kəskin və ya davam edən anemiya və ya müalicə olunmayan eritrosit parçalanmasından irəli gələn patoloji simptomlar	R, L – Qeyri-simpomatik aşağı hemoqlobin səviyyəsi mövcud olduqda yaxın sahilyanı sularla məhdudlaşdırılmalı və mütəmadi nəzarət təşkil olunmalıdır	Hemoqlobin səviyyələrinin normal olması
D73	Splenektomiya (<i>cərrahi əməliyyat tarixçəsi</i>) <i>Müəyyən infeksiyalara qarşı yüksək meyillilik</i>	T – Əməliyyat sonrası tam bərpa olunana qədər	R – Fərdi qiymətləndirmə. Sahilyanı və orta enliklərdə iş üçün yararlı olması güman edilir, lakin tropiklərdə xidməti məhdudlaşdırılmış ola bilər	Fərdi qiymətləndirmə

ICD-10 (<i>diagnostika kodları</i>)	Xəstəlik halı (<i>meyarlar üzrə əsaslandırma</i>)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sulara deyil, yalnız bəzi sulara işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
D50–89 Ayrıca göstərilməmişdir.	Qan və qan yarıdıcı orqanların xəstəlikləri <i>Anormal qanaxmanın dəyişkən təkrarlanma halları və həmçinin, fiziki işə dözümsüzlük və infeksiyalara qarşı müqavimətin az olması</i>	T – Araşdırma davam etdiyi halda P – Xroniki koagulyasiya xəstəlikləri	Digər xəstəliklər üçün fərdi qiymətləndirmələr	Fərdi qiymətləndirmə
E00–90	Endokrin və metabolik			
E10	Diabetlər – İnsulin istifadəsi <i>Hipoqlihemiya-dan meydana gələn kəskin patalogiyalar. Qanda qlükozanın səviyyəsinə nəzarətin itirilməsi. Complications from loss of blosi səbəbindən yaranan fəsadlar. Vizual, nevroloji və kardioloji problemlərin olmasına dair yüksək ehtimal</i>	T – Müalicəyə başlandıqdan sonra sabitləşənə qədər P – Zəif idarə olunursa və ya təyin olunmuş müalicəyə zidd deyildirsə. Hipoqlikemiya tarixçəsi və ya hipoglykemik məlumatlılığın olmaması. Diabetlərin mənfi təsir göstərən fəsadları	R, L – Lazımi səviyyədə nəzarət, müalicə tövsiyələrinə tam riayət və lazımi hipoglykemiya məlumatlılığı şərti ilə. Təkbəşinə növbəçəkmə olmadan yaxın sahilyanı vəzifələrə yararlıdır. Növbəti mütəxəssis yoxlamasına qədər vaxt məhdudlaşdırılır. Mütəmadi mütəxəssis nəzarəti altında olmalıdır.	Tətbiq edilmir.

E11–14	Diabetlər – İnsulinlə müalicə olunmayan , digər dərman vasitələri ilə müalicə olunmayan. <i>İnsulin istifadəsinə doğru inkişaf, vizual, nevroloji və kardioloji problemlərin olmasına yüksək ehtimalın olması</i>	T – Sabitləşənə qədər uzaq sular və növbəçəkmə	R – Sabitləşənə qədər sahilyanı sularında və növbəçəkmə olmayan vəzifələr. R – Əgər dərman vasitələrinin kənar təsirləri varsa sahilyanı sulara və təkbəşinə növbəçəkmə olmaqla. Xüsusilə də sulfonil sidik cövhərindən istifadə olunursa. L – Riayət zəifliyi və ya dərman vasitəsinin uyğunluğunun tez-tez yoxlanması tələb olunursa vaxt məhdudlaşdırılmalıdır. Pəhriz yoxlanışı, çəki və damar riski amillərinə nəzarət	Sabitləşdikdə, mənfi fəsadlar olmadıqda
	Diabetlər – İnsulinlə müalicə olunmayan , yalnız pəhrizlə müalicə olunan. <i>İnsulin istifadəsinə doğru inkişaf, vizual, nevroloji və kardioloji problemlərin olmasına yüksək ehtimalın olması</i>	T – Sabitləşənə qədər uzaq sular və növbəçəkmə	R – Sabitləşənə qədər sahilyanı sularında və növbəçəkmə olmayan vəzifələr. L – Sabitləşdikdə, riayət zəifliyi varsa vaxt məhdudlaşdırılmalıdır. Pəhriz yoxlanışı, çəki və damar riski amillərinə nəzarət	Sabitləşdikdə, mənfi fəsadlar olmadıqda

<p>ICD-10 <i>(diagnostika kodları)</i></p>	<p>Xəstəlik halı <i>(meyarlar üzrə əsaslandırma)</i></p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması – güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)</p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).</p>	<p>Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.</p>
<p>65/68</p>	<p>Köklük / anormal bədən çəkisi – çox və ya az <i>Özünə xəsarət, gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin icrası zamanı zəif çeviklik və fiziki işə qarşı dözümsüzlük. Yüksək diabet, arteriya damarları xəstəlikləri və art-rit ehtimalı</i></p>	<p>T – Təhlükəsizlik üçün mühim əhəmiyyət kəsb edən vəzifələri yerinə yetirilə bilmirsə, qabiliyyət və fiziki yükə dözümlülük testi (Əlavə C) nəticələri zəifdir. P – Təhlükəsizlik üçün mühim əhəmiyyət kəsb edən vəzifələr icra edilə bilməz; qabiliyyət və ya fiziki yükə dözümlülük testi (Əlavə C) nəticələri zəifdir və yaxşılaşmaya nail olunmamışdır Q e y d: Əlavə qiymətləndirmə tələb olunmuşda, bədən çəkisi indeksi faydalı göstəricidir. Milli normalar fərqlənir. Bu, qabiliyyətlə bağlı qərarlar üzrə yeganə əsas təşkil etməməlidir.</p>	<p>R, L – Əgər müəyyən tapşırıqları yerinə yetirə bilmirsə, lakin ona həvalə edilmiş təhlükəsizlik üçün əhəmiyyətli olan vəzifələrlə bağlı gündəlik və fəvqəladə qabiliyyətlərə cavab verirsə vaxta məhdudiyət qoyulur və sahilyanı sularda və ya məhdud vəzifələrdə işləmək üçün məhdudiyət tətbiq edilir.</p>	<p>Qabiliyyət və ya fiziki yükə dözümlülük testi (Əlavə E) nəticələri ortadır və ya daha yaxşıdır, bədən çəkisi sabitdir və ya azalmaqdadır və bunu müşayiət edən patologiya yoxdur</p>

<p>E00–90 Ayrıca göstərilməmişdir.</p>	<p>Digər endokrin və metabolik xəstəlik (qalxanabənzər vəzin, böyrəküstü vəzin, o cümlədən Addison xəstəliyi, hipofiz vəzi, yumurtalıq, kişi cinsiyyət vəzi xəstəlikləri). <i>Təkrar baş vermə və fəsad ehtimalı</i></p>	<p>T – Müalicə başlanana və mənfi təsirlər olmadan sabitləşənə qədər P – Davamlı patologiyalar, təyin olunmuş dərman vasitələrinə tez-tez dəyişiklik etməklə lazımlı olduqda və ya ciddi fəsadların yaranmasına yüksək ehtimal olduqda</p>	<p>R, L – Pronoz və ya müalicənin kənar təsirləri barədə qeyri-müəyyənlik olduğu halda mütəxəssis rəyi ilə fərdi qiymətləndirmə. Xəstəlik və ya onun müalicəsi səbəbindən mənfi təsir göstərən fəsadların baş vermə ehtimalı, eləcə də dərman vasitələri ilə bağlı problemlər və dənizdə olarkən infeksiya və ya xəsarətdən irəli gələn mənfi nəticələri nəzərə alınmalıdır</p>	<p>If medication stable with no problems in taking at sea and surveillance of conditions infrequent, no impairment and very low likelihood of complications. Addison xəstəliyi: Əsas risklər bir qayda olaraq ondan ibarətdir ki, məhdudiyətsiz sertifikatlar verilməməlidir</p>
<p>F00–99</p>	<p>Əqli, idrak və davranış pozğunluqları</p>			
<p>F10</p>	<p>Alkoqoldan sui-istifadə (asılılıq) <i>Təkrar baş vermə halları, qəza halları, yanlış davranış / təhlükəsizlik performansı</i></p>	<p>T – Araşdırılana və sadə bitləşənə və yararlılıq meyarlarına cavab verinə qədər. İlk diaqnozdan etibarən bir ilə və ya hər hansı residivdən sonra bir ilə qədər P – Əgər davamlıdırsa və ya dənizdə kəskinləşəcəyi və ya təkrar meydana gələcəyi ehtimalı olan müvafiq patologiya varsa</p>	<p>R, L – Vaxt məhdudlaşdırılmalıdır, gəmi kapitanı kimi və ya güclü nəzarət və davamlı tibbi müayinə olmadan işləməməlidir, lakin bir şərtlə ki: müalicə edən həkim reabilitasiya proqramının müvəffəqiyyətlə başa çatdırılması barədə rəy versin; qaraciyər funksiyası testlərində yaxşılaşma meylləri olsun</p>	<p>Sonuncu xəstəlik halı epizodunun başa çatmasından üç il sonra residiv olmadan və xəstəliyi müşayiət edən patologiya olmadan</p>

ICD-10 (<i>diaqnostika kodları</i>)	Xəstəlik halı (<i>meyarlar üzrə əsaslandırma</i>)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
F32–38	Əhval / affektiv pozğunluqlar İcra səmərəliliyinə mənfi təsir göstərən ehtimalı olan kəskin təşviş halı, depressiya və ya hər hansı digər əqli pozğunluq. <i>Xüsusilə də fəvqəladə hallarda təkrarlanma və icra səmərəliliyinin zəifləməsi</i>	T – Kəskin olduqda, araşdırılan zaman və ya əgər zəiflədici simptomlar və ya dərman vasitəsinin kənar təsirləri varsa. Ən az üç ay sabit dərman qəbulundan sonra P – Davam edən və ya təkrarlanan pozuntu simptomları	R, L – Sahilyanı sularla məhdudlaşdırılmalı və gəmiyə görə məsuliyyət daşıyan kapitan qismində çalışmamalıdır, lakin yalnız o halda ki: – dənizçi funksional baxımdan lazımı həddə sağalmışdır; – dənizçi anlaşıqlıdır (qavrama qabiliyyətinə malikdir); – təyin olunmuş müalicəyə tam uyğundur və heç bir patoloji kənar təsirlər mövcud deyil; və – təkrarlanmaya ehtimal azdır.	Heç bir yeni epizodun baş verməməsi şərti ilə, müvafiq epizodun başa çatmasından ən az iki il sonra, heç bir dərman vasitəsi və ya mənfi təsiri malik olmayan dərman vasitəsi ilə təkrarlanma ehtimalının istisna edilməsi üçün fərdi qiymətləndirmə
	Əhval / affektiv pozğunluqlar Kiçik və ya reaktiv təşviş / depressiya simptomları <i>Xüsusilə də fəvqəladə hallarda təkrarlanma və icra səmərəliliyinin zəifləməsi</i>	T – Simptomlar mövcud olmayana qədər. Dərman vasitəsi qəbul edilirsə, sabit dozada olmalı və pozucu mənfi təsirlərsiz olmalıdır P – Davam edən və ya təkrarlanan pozuntu simptomları	R, L – Əgər dərman vasitəsi sabit dozada qəbul edilirsə və pozuntu simptomları və ya dərman vasitəsinin patoloji kənar təsirlər yoxdursa	Əgər simptomlar yoxdursa və ya dərman vasitəsi qəbul edilirsə və ya dərman vasitəsi qəbul edilməklə mənfi təsirləri olmayan halda sonuncu epizodun başa çatmasından bir il sonra fərdi qiymətləndirmə

F00–99 Ayrıca göstərilməmişdir.	Digər pozğunluqlar , məsələn, şəxsiyyət pozğunluğu, diqqət pozğunluğu (məsələn, DEHB (Hiperaktiv Diqqət Çatışmazlığı Sindromu), inkişaf pozğunluğu (məsələn, autizm) <i>Performansın və etibarlılığın pozulması və münasibətlərə təsirləri</i>	P - Təhlükəsizlik üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən nəticələri olduqda	R - müvafiq olaraq məhdud vəzifələri yerinə yetirməyə qadirdir olduqda	Dənizdə olarkən heç bir mənfi təsirlər proqnozlaşdırılmır. Dənizdə xidmətlə bağlı əvvəlki müddətlərdə heç bir hadisə olmamışdır
G00-99	Sinir sisteminin xəstəlikləri			
G40-41	Tək tutma <i>Gəmiyə, başqalarına və özünə tutmalar səbəbindən ziyan vurma</i>	Tək tutma T – Araşdırılma zamanı və tutmadan sonra bir il ərzində	R – Tutmadan bir il sonra və sabit dərman qəbulu halında. Sahilyanı sular da növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan vəzifələr	Tutmadan bir il sonra və müalicənin qurtarılmasından bir il sonra. Qıcıqlandırıldığı halda, qıcıqlandırmaya səbəb olan maddədən istifadə dayandırılmalıdır
	Epilepsiya - Heç bir qıcıqlandırıcı amil olmayan <i>Gəmiyə, başqalarına və özünə tutmalar səbəbindən ziyan vurma</i>	T – Araşdırılma zamanı və sonuncu tutmadan sonra iki il ərzində P – Dərman vasitələri ilə idarə olunmayan təkrar baş verən tutmalar	R - Dərman vasitəsi qəbul edilmədikdə və ya dərman vasitələrindən istifadə olunan zaman müalicəyə tam riayət olunduqda: yarırlılığın fərdi qiymətləndirilməsi, sahilyanı ərazi sularında növbə çəkməyə aid olmayan vəzifələrlə məhdudlaşdırılma	Ən azı son on il ərzində heç bir tutma olmamışdır, həmin on il ərzində epilepsiya əleyhinə heç bir dərman qəbul etməmişdir və tutmaların təkrar baş verməsi ehtimalı mövcud deyil

ICD-10 (<i>diagnostika kodları</i>)	Xəstəlik halı (<i>meyarlar üzrə əsaslandırma</i>)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması – daimi olması – daimi olması – daimi olması – daimi olması	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sulara deyil, yalnız bəzi sulara işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
	Epilepsiya - alkoqol, dərman vasitələri, baş xəsarətləri səbəbindən provokasiya olunan (çoxsaylı tutmalar) <i>Gəmiyə, başqalarına və özünə tutmalar səbəbidən ziyan vurma</i>	T – Araşdırılma zamanı və sonuncu tutmadan sonra iki il ərzində. P – Dərman vasitələri ilə idarə olunmayan təkrar baş verən qıcolmalar	R - Məlum qıcıqlandırıcı amillərin təsirində iki il müddətində yol verilmədikdən sonra fərdi qiymətləndirmə, tutmalar olmadıqda və həm dərman vasitələri qəbul edilməklə və ya sabit qaydada dərman vasitələri qəbul edilməklə lazımı riayət etmə; sahilyanı sulara növbəçəkmə ilə bağlı olmayan vəzifələrlə məhdudlaşdırılma	Son beş il ərzində heç bir tutmaları olmamışdır, həmin beş il müddətində epilepsiya əleyhinə heç bir dərman vasitəsi qəbul etməmişdir, bir şərtlə ki, qıcıqlandırıcı maddənin təsirinə məruz qalma halı mövcud olmasın
G43	Miqren (fəaliyyət qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb olan tez-tez baş verən tutmalar) <i>Fəaliyyət qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb ola biləcək təkrarlanmalar ehtimalı</i>	P – Fəaliyyət qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb ola biləcək tez-tez baş verən tutmalar	R – Müvafiq hallarda. Yalnız məhdud vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyəti olduqda	Dənizdə olarkən heç bir mənfəi təsirlər proqnozlaşdırılmır. Dənizdə xidmətlə bağlı əvvəlki müddətlərdə heç bir hadisə olmamışdır

G47	Yuxu apnesi <i>İş zamanı yorğunluq və yuxu epizodları</i>	T – Müalicə başlanana və üç ay ərzində müvəffəqiyyətli olana qədər. P – Müalicə uğursuz olmuşdur və müalicəyə riayət olunmamışdır	L – Həyata keçirilən müalicə aşkar şəkildə uğurlu olmuşdursa, o cümlədən CPAP-a (davamlı müsbət hava yolu təzyiqi) uyğun olaraq mexanizmlərdən istifadə təsdiq olunmuşdur. CPAP (davamlı müsbət hava yolu təzyiqi) əsasında uyğunluq barədə altı aylıq qiymətləndirmələr	Mütəxəssis tövsiyəsi əsasında bildirilmiş iş və fəvqəladə halların tələblərinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə
	Narkolepsiya <i>İş zamanı yorğunluq və yuxu epizodları</i>	T - Ən azı iki il müddətinə müalicə ilə nəzarət edilənədək. P - Müalicə uğursuzdur və ya yerinə yetirilməmişdir	R, L – Əgər mütəxəssis ən azı iki il üçün tam müalicə nəzarətini təsdiq edərsə, sahilyanı sulara və növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan işlərdə. İllik baxış	Tətbiq edilmir.
G00-99 Ayrıca göstərilməmişdir.	Digər üzvi əsəb xəstəliyi , məsələn, dağımıq skleroz, Parkinson xəstəliyi. <i>Təkrarlanma / inkişaf. Əzələ gücü, müvazinət, koordinasiya və hərəkətlik məhdudyyətləri</i>	T - Diaqnoz qoyulana və sabitləşənə qədər P - Əgər məhdudyyətlər təhlükəsiz işləməyə mənfəi təsir göstərir və ya fiziki qabiliyyət tələblərinə cavab vermirsə (Əlavə C)	R, L - Mütəxəssis tövsiyəsi əsasında bildirilmiş iş və fəvqəladə halların tələblərinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə	Mütəxəssis tövsiyəsi əsasında bildirilmiş iş və fəvqəladə halların tələblərinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə

<p>ICD-10 <i>(diagnoztika kodları)</i></p>	<p>Xəstəlik halı <i>(meyarlar üzrə əsaslandırma)</i></p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)</p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).</p>	<p>Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.</p>
<p>R55</p>	<p>Ürəyi getmə və digər şüur pozuntuları <i>Xəsarət və və ya nəzarətin itirilməsinə səbəb olan təkrar baş vermə halları</i></p>	<p>T – Səbəbi müəyyən etmək üçün araşdırılana və hər hansı əsas xəstəliyin nəzarət altında saxlandığı nümayiş etdirilənə qədər Hadisə: (a) sadə ürək keçmə; (b) sadə olmayan ürək keçmə; təkrarlanmayan və hər hansı aşkar olunmuş əsas kardioloji, metabolik və ya nevroloji səbəb olmadan səbəbi izah olunmayan pozuntu T - dörd həftə (c) Pozuntu halı; təkrarlanan və ya mümkün kardioloji, metabolik və ya nevroloji səbəblərə malik təkrar baş verən T – Aşkar oluna bilməyən və ya müalicə olunma bilməyən mümkün əsas səbəblə; müvafiq hadisədən sonra heç bir təkrarlanma halı baş vermədikdə T – Mümkün əsas sə-</p>	<p>R, L – Fərdi qiymətləndirmə, sahil-yanı sularda təkbəşinə növbə şəkmə olmadan R, L – Fərdi qiymətləndirmə, sahil-yanı sularda təkbəşinə növbə şəkmə olmadan</p>	<p>Sadə ürək keçmə; əgər iş qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb olan təkrar meydana gəlmələr yoxdursa. Təkrar baş vermələr olmamışdırsa, hadisədən üç ay sonra Mümkün əsas səbəblə, lakin, müalicə olunan səbəb aşkar olunmadıqda; təkrar baş vermə halları olmamışdırsa hadisədən bir il sonra T – Mümkün əsas səbəb və ya səbəb tapıldıqda və müalicə olunduqda; uğurlu müalicədən sonra üç ay müddətində</p>

		<p>bəb və ya səbəb tapıldıqda və müalicə olunduqda; uğurlu müalicədən sonra bir ay müddətində. (d) Tutmaları göstərən xüsusiyyətlərə malik şüur pozuntusu. Go to G40–41. P – Əgər təkrarlanan hadisələr bütün araşdırmalara və müvafiq müalicəyə baxmayaraq qalmaqda davam edirsə yuxarıda qeyd olunanların hamısı üçün</p>		<p>Tutma qeydiyyatçısı ilə – tətbiiq olunur</p>
<p>T90</p>	<p>Kəllədaxili cərrahi əməliyyat / xəsarət, o cümlədən damar anomaliyalarının və ya beyinin zədələnməsi ilə müşayiət olunan baş xəsarətinin müalicəsi. <i>Tutmalar (qıcolmalar) səbəbindən gəmiyə, digərlərinə və özünə zərər yetirmə. İdrak, hissiyat və motorika funksiyalarında qüsurlar. Əsas xəstəliyin təkrar baş vermə halları və ya fəsadları</i></p>	<p>T – Mütəxəssis tərəfindən verilmiş rəyə əsasən, tutmaların baş vermə ehtimalı aşağı* olduqda bir il və ya daha uzun müddətə P – Əsas xəstəlik və ya xəsarət və ya təkrarlanan tutmalar səbəbindən davamlı pisləşmə</p>	<p>R – Ən az bir ildən sonra, tutmaların baş vermə ehtimalı azdırsa və əsas xəstəlik və ya xəsarət səbəbindən heç bir pozuntu yoxdursa, sahilə yaxın işlər və təkbəşinə növbə çəkmə olmadan. Mütəxəssis tərəfindən tövsiyə olunduğu kimi, hər hansı müalicəyə davamlı riayət və mütəmadi baxışların keçirilməsi şərti ilə</p>	<p>Əsas xəstəlik və ya xəsarət səbəbindən heç bir səhhət pozulma halı mövcud deyil, epilepsiya əleyhinə dərman vasitələri qəbul etmir. Tutmaların baş vermə ehtimalı çox azdır*. Mütəxəssis tərəfindən tövsiyə olunduğu kimi, hər hansı müalicəyə davamlı riayət və mütəmadi baxışların keçirilməsi şərti ilə</p>
<p>H00–99</p>	<p>Göz və qulaq xəstəlikləri</p>			
<p>H00–59</p>	<p>Göz xəstəlikləri: İnkişaf edən və ya təkrarlanan (məsələn, qlaukoma,</p>	<p>T – Müvafiq görmə standartlarına müvafiq cavab verməmə (Əlavə A) və müalicə</p>	<p>R – Əgər təkrar baş vermə halına dair ehtimal azdırsa, lakin əvvəlcədən bil-</p>	<p>Təkrar baş vermə ehtimalının az olması. Sertifikatın qüvvədə</p>

	makulopatiya, diabetik	olunduqdan və sağaldıqdan sonra baş verə biləcək ağırlaşma və ya mənfi təsi edəcək təkrarlanma hallarının baş verməsi ehtimalının az olması	mək və erkən tibbi müdaxilə ilə müalicə etmək mümkündürsə sahilyanı sulara yaxın	olma müddətində xəstəliyin görmə standartlarına (Əlavə A) cavab verməmə inkişafı ehtimalının xeyli az olması
--	------------------------	---	--	--

ICD-10 (diagnostika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
	Retinopatiya, torun pigmentli distrofiyası, keratokonus, ikili görmə, blefarospazm, uveyt (göz almasının damarlı qişasının iltihabı) xəstəliyi, göz bunuzu xorası və torun laylara ayrılması) <i>Gələcəkdə görmə standartlarına cavab vermə qabiliyyətinin itirilməsi, təkrar baş vermə riski</i>	P – Görmə standartlarına cavab vermə qabiliyyətinin itirilməsi (Əlavə A) və ya müalicə olunduqda sonradan pisləşmə və ya mənfi təsir göstərən təkrar baş vermə halına yüksək ehtimalın olması	L – Əgər xəstəliyin inkişafı riski əvvəlcədən görünə bilsə, lakin buna az ehtimal varsa və mütəmadi nəzarət nəticəsində aşkar oluna bilərsə	
H 65–67	Otit (qulağın iltihabı) – Xarici və ya orta. Təkrar baş vermə, infeksiya qida daşıyıcı mənbələrdə olduğu üçün risk mövcudluğu, eşitmənin qorunması ilə bağlı problemlər	T - Müalicə olunana qədər P – Xroniki olduğu halda qulaqdan qida paylayıcılarına ifrazatın daxil olması	Fərdi qiymətləndirmə. Xarici otitdə istiliyin, rütubətin və eşitmənin qorunması vasitələrinin istifadəsinin təsirləri nəzərə alınmalıdır	Effektiv müalicə və təkrarlanma ehtimalı yoxdur

H 68–95	Qulaq xəstəlikləri: İnkişaf edən (məs. Otoskleroz)	T – Müvafiq eşitmə standartlarına (Əlavə B) cavab vermə qabiliyyətinin müvəqqəti itirilməsi və müalicə olunduqdan və sağaldıqdan sonra gələcəkdə pisləşmə və ya mənfi təsir göstərən patoloji təkrarlanma halının baş vermə ehtimalının az olması P – Eşitmə standartlarına cavab vermə qabiliyyətinin itirilməsi (Əlavə A) və ya müalicə olunduqda sonradan pisləşmə və ya mənfi təsir göstərən təkrar baş vermə halına yüksək ehtimalın olması	L – Əgər xəstəliyin inkişafı riski əvvəlcədən görünə bilsə, lakin buna az ehtimal varsa və mütəmadi nəzarət nəticəsində aşkar oluna bilsə	Təkrar baş vermə ehtimalının az olması. Sertifikatın qüvvədə olma müddətində xəstəliyin eşitmə standartlarına (Əlavə B) cavab verməmə həddində inkişafı ehtimalının xeyli az olması
H 81	"Ménière" xəstəliyi və xroniki və ya təkrarlanan qabiliyyətin itirilməsinə səbəb olan başgicəllənmə. <i>Ürəkbulanmaya və hərəkətilik qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb olan müvazinəti saxlama bilmək bacarığının itirilməsi.</i> Əlavə C-də STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları) cədvəlinə baxın.	T – Kəskin mərhələ zamanı P – Fəaliyyət qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb ola biləcək tez-tez baş verən tutmalar	R – Müvafiq hallarda. Yalnız məhdud vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyəti olduqda R, L – Tez-tez mütəxəssis nəzarətinə ehtiyac varsa	Dənizdə olan zaman pozucu təsirlər ehtimalının aşağı* olması

100–99	Ürək-damar sistemi			
I05–08 I34–39	Anadangəlmə ürək qüsuru və ürək klapanı xəstəliyi (bu xəstəliklərlə bağlı cərrahi əməliyyatlar da daxil olmaqla) Əvvəllər araşdırılmamış ürək küyü. <i>İnkişaf ehtimalı, fiziki əmək qabiliyyətində məhdudlaşdırıcı</i>	T – Araşdırılana və tələb olunduğu halda müalicə olunana qədər P – Əgər fiziki yükə dözümlülüyü məhdudursa və ya fiziki fəaliyyət qabiliyyətsizliyi halları baş versə və ya antikoagulyan preparatlar qəbul edirsə və ya mənfi təsir göstərəcək hadisənin baş verməsinə ehtimal varsa	R – Əgər fərdi qiymətləndirmə ya kəskin fəsad və ya sürətli inkişaf ehtimalını aşkar edirsə sahilyanı sulara yaxın ərazilərdə. L – Əgər tez-tez nəzarət tövsiyə olunursa	<i>Ürək küyü</i> – Digər ürək anormallıqları ilə müşayiət olunmursa və mütəxəssis kardioloq tərəfindən müvafiq müayinənin həyata keçirilməsindən sonra yüngül təsirə malik hesab olunarsa. <i>Digər xəstəliklər</i> – Mütəxəssis rəyinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə

<p>ICD-10 <i>(diagnostika kodları)</i></p>	<p>Xəstəlik halı <i>(meyarlar üzrə əsaslandırma)</i></p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)</p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).</p>	<p>Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.</p>
<p>110–15</p>	<p>Hipertoniya (yüksək qan təzyiqi) <i>İşemik ürək xəstəliyi, göz və böyrəyin zədələnməsi və stenokardiya tutmasına dair yüksək ehtimal. Kəskin yüksək təzyiq epizodu mümkünlüyü</i></p>	<p>T – Bir qayda olaraq əgər >160 sistolik və ya >100 diastolik mm Hg olduqda, arşdırılana və hipertoniyanın idarəedilməsi üçün milli və beynəlxalq qaydalara əsasən müalicə olunana qədər P – Müalicə ilə və ya müalicəsiz davamlı olaraq >160 sistolik və ya >100 diastolik mm Hg olduqda</p>	<p>L – Səviyyənin milli qayda həddində qalmasına əminlik üçün əlavə nəzarətə ehtiyac olduqda</p>	<p>Milli qaydalara əsasən müalicə olunduqda və xəstəlik və ya dərman vasitəsinin mənfi təsiri olmadıqda</p>
<p>120–25</p>	<p>Kardioloji hadisə, məsələn, miokardın infarktı, keçmiş miokard infarktı barədə ECG (Elektrokardiogramma) göstəricisi və ya yeni aşkar olunmuş sol Hisin dəst ayağının blokadası, angina, ürək fəaliyyətinin dayanması, koronar arteriyanın şuntlanması, koronar angioplastika <i>İş qabiliyyətinin</i></p>	<p>T – İlk araşdırma və müalicədən sonra üç ay müddətinə, simptomlar aradan qaldırılmadıqda daha uzun müddətə. P – Sertifikatın verilməsi üçün meyarlara cavab verilmədikdə və xəstəlik halının təkrar baş vermə ehtimalının azalması güman edilmirsə</p>	<p>L – Xəstəlik halının təkrar baş verməsinə dair artıq ehtimal çox azdırsa* və riskin azaldılması tövsiyələrinə tam uyğundursa və bununla bağlı müşayiət olunan fəsad yoxdursa, ilk olaraq altı aylıq sertifikat, daha sonra isə illik sertifikat verin. R, L – Xəstəlik halının təkrar baş verməsinə dair artıq ehtimal çox azdır</p>	<p>Tətbiq edilmir.</p>

	<p><i>qəfil itirilməsi, fəaliyyət məhdudlaşması. Dənizdə ürək hadisəsinin təkrarlanmasına nəzarət problemləri</i></p>		<p>sa*, aşağıdakılarla məhdudlaşdırılır: – tək işləmə və ya təkbaşına növbə çəkməyə icazə verilməməlidir; və – heyətində gəmi həkimi olan gəmidə işləməyincə, sahilyanı sularda xidmət; ilk olaraq altı aylıq sertifikat, daha sonra isə illik sertifikat verin R, L – Əgər xəstəlik halının təkrar baş vermə ehtimalı ortadırsa* və qeyri-simptomatikdirsə. Fiziki tələblərə cavab vermək və özünün normal və fəvqəladə vəzifələrini yerinə yetirməyə qadirdir: – tək işləmə və ya təkbaşına növbə çəkməyə \ üfükü müşahidə etməyə icazə verilməməlidir; və – heyətində gəmi həkimi olan gəmidə işləməyincə, bir saat ərzində limanda xidmət. Məhdudiyətləri müəyyən etmək məqsədi ilə fərdi qiymətləndirmə. İllik baxış</p>	
--	---	--	---	--

<p>ICD-10 <i>(diagnoztika kodları)</i></p>	<p>Xəstəlik halı <i>(meyarlar üzrə əsaslandırma)</i></p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil müvəqqəti olması güman edilir (T) daimi olması güman edilir (P)</p>	<p>Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).</p>	<p>Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.</p>
<p>144–49</p>	<p>Ürək aritmiyaları və keçiricilik qüsurları (o cümlədən, ürəyin elektron stimulyatorları və implant olunmuş kardioverter defibrilyatorları (ICD) ilə bağlı keçiricilik problemləri). <i>Xəstəlik halının təkrar baş verməsindən yaranan səhhət pisləşməsi, iş qabiliyyətinin qəfil itirilməsi, fiziki yükə dözümlülüğün məhdudlaşması ehtimalı. Ürəyin elektron stimulyatorları və implant olunmuş kardioverter defibrilyatorların (ICD) fəaliyyəti güclü elektrik sahələrinin təsirinə məruz qala bilər</i></p>	<p>T – Araşdırılana, müalicə olunana və müalicənin uyğunluğu təsdiq olunana qədər P – Fəaliyyət qabiliyyətsizliyi simptomları mövcud olduqda və ya xəstəlik halının təkrar baş verməsindən, habelə ICD (implant olunmuş kardioverter defibrilyatorlardan) yaranan səhhətin pisləşmə ehtimalı çox olduqda</p>	<p>L – Mütəxəssis rəyində əsasən daha qısa vaxt intervallarında nəzarətə ehtiyac olduqda və səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar mövcud olmadıqda və xəstəlik halının təkrar baş verməsindən yaranan səhhətin pisləşməsi ehtimalı çox aşağı* olduqda R – Xəstəlik halının təkrar baş verməsindən yaranan səhhətin pisləşməsi ehtimalı olduqda və ya mütəxəssis xidmətinə əvvəlcədən görülən ehtiyac olduqda təkbəşinə vəzifələrlə və ya uzaq sularla məhdudlaşdırılmalıdır. Nəzarət və müalicə rejimi göstərilməlidir. Əgər ürəyə elektron stimullaşdırıcı yerləşdirilmişdirsə, sertifikatla</p>	<p>L – Mütəxəssis rəyində əsasən nəzarətə ehtiyac olmadıqda və ya iki ildən daha artıq intervallarda ehtiyac olduqda; səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar mövcud olmadıqda və xəstəlik halının təkrar baş verməsindən yaranan səhhətin pisləşməsi ehtimalı çox aşağı* olduqda</p>

			<p>tın qüvvədə olma müddəti elektron stimullaşdırıcıya nəzarət olunmalı müddət ilə məhdudlaşdırılmalıdır</p>	
<p>I61–69 G-46</p>	<p>Qan dövranının işemik pozulması (tutma və ya tranzitor işemik hücum) <i>Təkrar baş vermə, iş qabiliyyətinin qəfil itirilməsi, hərəkət məhdudluğu ehtimalının yüksək olması. İş qabiliyyətinin qəfil itirilməsinə səbəb olan digər qan dövrəni xəstəliyinin inkişafına meyillilik</i></p>	<p>T – Müalicə olunana və hər hansı qalıq patologiya sabitləşənə qədər və hadisədən sonra üç ay müddətinə. P – Qalıq simptomlar vəzifələrin icrasına mane olduqda və ya xəstəlik halının təkrar baş verməsi ehtimalı əhəmiyyətli dərəcədə yüksək olduqda</p>	<p>R, L – Vəzifələrə yararlılığın fərdi qiymətləndirilməsi; təkbəşinə növbə çəkməyə yol verilməməlidir. Qiymətləndirməyə gələcək kardioloji hadisələrin baş vermə ehtimalı da aid edilməlidir. Fiziki yararlılıq barədə ümumi standartlara cavab verməlidir (Əlavə C). İllik qiymətləndirmə</p>	<p>Tətbiq edilmir.</p>
<p>I73</p>	<p>Arterial dinamik qan dövranının pozulması <i>İş qabiliyyətinin qəfil itirilməsinə səbəb olan digər qan dövrəni xəstəliyinin inkişafı ehtimalı İş yükünə davamlılıq məhdudluqları</i></p>	<p>T – Qiymətləndirilənə qədər P – Vəzifələrini yerinə yetirmə qabiliyyətinə malik olmadıqda</p>	<p>R, L – Simptomlar əhəmiyyətsiz olduqda və mühim vəzifələrin icrasına mənfi təsir göstərmədikdə və ya onlar cərrahi müdaxilə və ya müalicə yolu ilə aradan qaldırıldıqda və yararlılığa dair ümumi standartlara (Əlavə C) cavab verildikdə sahilyanı sularda növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan işlərlə məhdudlaşdırılması nəzərə alınmalıdır. Gələcək kardioloji hadi-</p>	<p>Tətbiq edilmir.</p>

			sələrin baş vermə ehtimalını qiymətləndirin (120-25-dəki meyarlara əməl edin). Ən azı ildə bir dəfə baxış keçirin	
183	Damarların varikoz genişlənməsi <i>Xəsarət aldıqda qanaxma, dəridə dəyişikliklər və yara meydana gəlmə mümkünlüyü</i>	T – Səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar olduğu halda müalicə olunana qədər. Cərrahi əməliyyatdan sonra bir aya qədər	Tətbiq edilmir.	Səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar və fəsadlar mövcud deyil.

ICD-10 (diagnostika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
I80.2–3	Dərin venaların trombozu / ağciyər emboliası <i>Təkrar meydana gəlmə, ciddi ağciyər emboliası ehtimalı</i> <i>Antikoagulyar müalicədən qanaxma ehtimalı</i>	T – Araşdırılana və müalicə olunana qədər və bir qayda olaraq qısa müddətli anti-koagulyantlar qəbul etdikdə P – Təkrarlanma halları və daimi antikoagulyantlar qəbul edildikdə nəzərə alın	R, L – Qanın laxtalanma səviyyəsinə mütəmadi nəzarət olunmaqla antikoagulyant qəbulu nəticəsində sabitləşən kimi milli sahilyanı sularda xəsarət alma ehtimalı az olan işlərə yararlı hesab edilə bilər	Heç bir antikoagulyant istifadə etmədən tam sağalma
I00–99 Ayrıca göstərilməmişdir.	Digər ürək xəstəliyi , məsələn, ürək miyopatiyası, perikardit, ürək çatışmazlığı. <i>Təkrarlanma, iş qabiliyyətinin qəfil itirilməsi, fiziki yükə dözümlülüğün məhdudlaşması ehtimalı.</i>	T – Araşdırılana, müalicə olunana və müalicənin uyğunluğu təsdiq olunana qədər P - Səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar və ya xəstəlik halının təkrar baş verməsindən yaranan səhhətin pisləşməsi ehtimalı olduqda	Mütəxəssis rəyinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə	Fərdi qiymətləndirmə, təkrar baş vermə ehtimalı çox aşağı* olduqda
J 00–99	Tənəffüs sistemi			
J 02–04 J 30–39	Burun, boğaz və burun boşluğu xəstəlikləri. <i>Şəxsin səhhətinin pisləşməsi. Təkrarlana bilər. Bəzi şərtlərdə qidaya / digər ekipaj üzvlərinə infeksiyanı keçirilməsi</i>	T - Həll olunana qədər P – Əgər səhhəti pisləşdirən və ya təkrar olundursa	Fərdi qiymətləndirmə	Müalicə tamamlanıqda, təkrarlanmağa meyilli heç bir faktor yoxdursa

J40-44	Xroniki bronxit və / və ya emfizema Fiziki yükə dözümlülük səviyyəsinin aşağı olması və səhhətin pisləşməsi ilə bağlı simptomlar	T – Kəskin epizod olduqda P – Davamlı kəskin təkrarlanma halı olduqda və ya ümumi yararlılıq standartlarına cavab verilmədikdə və ya səhhəti pisləşdirən təngnəfəslik olduqda	R, L – Fərdi qiymətləndirmə Uzaq sularda vəziyyətlərə bağlı daha ciddiyyət. Fövqəladə hallara yararlılıq və fiziki yararlılıq üzrə ümumi standartlara cavab vermək qabiliyyəti (Əlavə C) nəzərə alınmalıdır. İllik baxış	Tətbiq edilmir.
J45-46	Astma (mütəxəssis tərəfindən bütün yeni işçilər barədə məlumatlarla birlikdə verilmiş təfərrüatlı qiymətləndirmə) <i>Əvvəlcədən pronozlaşdırıla bilməyən kəskin nəfəs çatışmazlığı epizodları</i>	T – Müvafiq epizod həll olunana, səbəb araşdırılana (including any occupational link) və effektiv müalicə rejimi müəyyən olunana qədər Yaşı 20-dən az olan şəxsə son üç il ərzində xəstəxanaya qəbul və ya ağız yolu ilə qəbul edilən steroid istifadəsi P – Şəxs dənizdə olan zaman sürətli həyati təhlükə törədən astma tutması ehtimalı əvvəlcədən məlum olduqda və ya idarə oluna bilməyən astma xəstəliyi tarixçəsi, məsələn, çoxsaylı xəstəxana qəbulu tarixçəsi olduqda	R, L – İncalyatorlar vasitəsi ilə lazımı qaydada nəzərdə saxlanıla birlən və xəstəxanada yatma ehtiyacı ilə müşayiət olunan epizodlar olmayan böyüklərin orta** astması olduqda və ya son iki il ərzində ağız vasitəsi ilə qəbul edilən steroid istifadəsi olmadıqda və ya mütəmadi müalicəyə ehtiyacı olan mülayim və ya fiziki gərginlik astmasına dair xəstəlik tarixçəsi olduqda yalnız sahil yanı sularda və ya heyətinə gəmi həkimi daxil olan gəmilərdə işləyə bilər	Yaşı 20-dən az olduqda: Yüngül və ya orta səviyyəli ** uşaqlıq dövrünə aid astma tarixçəsi olduqda, lakin son üç ildə heç bir xəstəxanaya qəbul edilmədikdə və ya ağız vasitəsi ilə steroid müalicəsi olmadıqda və mütəmadi müalicə üçün tələblər olmadıqda; Yaşı 20-dən çox olduqda: Yüngül ** və ya fiziki gərginlik** astması tarixçəsi olduqda və davamlı mütəmadi müalicəyə ehtiyac olmadıqda

ICD-10 (diagnoztika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması güman edilir (T) – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
J93	Pnevmonoraks (qəfil və ya travmatik) <i>Təkrar meydana gəlmə səbəbindən səhhətin kəskin pisləşməsi,</i>	T – Bir qayda olaraq ilkin epizoddan sonra 12 ay müddətinə və ya mütəxəssis tərəfindən bildirildiyi kimi daha qısa müddətə P – Plevrektomiya və ya plevrodes həyata keçirilməyincə təkrar baş vermə epizodlarından sonra	R – Yalnız sağaldıqdan sonra liman ərazilərində	Bir qayda olaraq ilkin epizoddan sonra 12 ay müddətinə və ya mütəxəssis tərəfindən bildirildiyi kimi daha qısa müddətə; Cərrahi əməliyyatdan sonra – müalicə edən mütəxəssisin tövsiyəsi əsasında
K00-99	Həzm sistemi			
K01-06	Ağız gigiyenası <i>Kəskin diş ağrısı. Təkrarlanan ağız və damaq infeksiyaları</i>	T – Müalicə olunmamış stomatoloji qüsurlar və ya ağız boşluğu xəstəliyinə dəlalət edən vizual sübut olduqda. P – Müalicə başa çatdıqdan sonra stomatoloji problemin meydana gəlməsi ehtimalı yüksək olaraq qaldıqda və ya dənizçi stomatoloji tövsiyələrə riayət etmədikdə	R – Tam yararlılıq meyarlarına cavab verilmədikdə və gəminin təhlükəsizliyi ilə bağlı mühim kompleksləşdirilməsi məsələlərinə zərurət olmadan, istismarın növü stomatoloji xidmət əldə etməyə imkan verdikdə	Diş və damaq (dişsiz və yaxşı vəziyyətdə olan protezli damaqlar) yaxşı vəziyyətdə görünmədikdə. Kompleks diş protezi olmadıqda; və ya sonrakı tədbirlərlə birlikdə keçən il stomatoloji baxış keçirilmişdirsə və həmin vaxtdan sonra problemlər olmamışdırsa

K25–28	Mədə və ya on iki barmaq bağırsağın xorası (peptik xora) <i>Ağrı, qanaxma və ya perforasiya (deşilmə) ilə müşayiət olunan təkrarlanma</i>	T – Öz-özünə sağalana, cərrahiyyə və ya heli-kobakteriyalara nəzarət vasitəsi sağaldılana qədər və normal pəhriz ilə üç ay müddətinə. P – Cərrahi əməliyyat və dərman vasitələrinin qəbuluna baxmayaraq xora mövcud olduqda	R – Sahilyanı vəzi-fələyə tez qayıdış üçün fərdi qiymətləndirmə	Sağaldıqda və normal pəhriz halında üç ay müddətinə
K40–41	Yırtıqlar – Qasıq və omba sümüyü yırtığı <i>Stranqulyasiya ehtimalı</i>	T – Stranqulyasiya ehtimalının olmadığını təsdiq etmək üçün cərrahi yolla araşdırılana və zərurət olduqda, müalicə olunana qədər	R – Müalicə olunmamış; Sahilyanı sular üzrə fərdi qiymətləndirməni nəzərə alın	Qənaətbəxş şəkildə müalicə olunduqda və ya istisna hallarda stranqulyasiya ehtimalının olmaması cərrah tərəfindən bildirildikə
K42–43	Yırtıqlar – Göbək yırtığı, qarın boşluğu divarının yırtığı <i>Əyildikdə və ya yük qaldırıldıqda abdominal (qarın) divarının qeyri-sabitliyi</i>	Simptomların və ya patologiyanın kəskinliyindən asılı olaraq fərdi qiymətləndirmə. Bütün bədənin mütəmadi fiziki səyinin fəsadları nəzərə alınmalıdır	Simptomların və ya patologiyanın kəskinliyindən asılı olaraq fərdi qiymətləndirmə. Bütün bədənin mütəmadi fiziki səyinin fəsadları nəzərə alınmalıdır	Simptomların və ya patologiyanın kəskinliyindən asılı olaraq fərdi qiymətləndirmə. Bütün bədənin mütəmadi fiziki səyinin fəsadları nəzərə alınmalıdır
K44	Yırtıqlar – Diafraqma yırtığı <i>Mədənin içindəkilərin geri axımı və turşuluq səbəbindən yanğı və s.</i>	Uzanan vəziyyətdə simptomların və belə simptomlar nəticəsində yuxuda naraharlığın fərdi qiymətləndirilməsi	Uzanan vəziyyətdə simptomların və belə simptomlar nəticəsində yuxuda naraharlığın fərdi qiymətləndirilməsi	Uzanan vəziyyətdə simptomların və belə simptomlar nəticəsində yuxuda naraharlığın fərdi qiymətləndirilməsi

ICD-10 (diagnoztika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması – daimi olması – daimi olması – daimi olması – daimi olması	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
K 50, 51, 57, 58, 90	Qeyri-infeksiyon enterit və kolit, Kron xəstəliyi, divertikulit, və s. <i>Səhhətin pisləşməsi (patologiya) və ağrı</i>	T – Araşdırılana və müalicə olunana qədər P – Kəskin və ya təkrarlanan olduqda	R – Məhdudiyyətsiz sertifikatın verilməsi üçün tələblərə cavab vermir, lakin sürətlə inkişaf edən təkrarlanma ehtimalı azdır: sahilə yaxın vəzifələr	Mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə. Təkrar baş vermə ehtimalı az olmaqla, tam nəzarətdə saxlanıla bilər
K 60 I84	Anal xəstəliklər: Arxa keçəcək ətrafında damarların varikoz genişlənməsi (hemoroy), çatlar, dəliklər <i>Ağrı və fəaliyyətin məhdudlaşması epizodu ehtimalı</i>	T – Hemoroylar aşağı sallandıqda, təkrarən qanadıqda və simptomlara səbəb olduqda; çatlar və dəliklər ağrılı, infeksiyaya yoluxmuş olduqda, təkrarən qanadıqda və ya nəcis qalmasına səbəb olduqda P – Müalicə olunma bilməyən və ya təkrarlanan olmadıqda nəzərə alınmalıdır	Müalicə olunmamış halların sahilə yaxın vəzifələr üzrə fərdi qiymətləndirilməsi	Qənaətbəxş müalicə olunduqda
K 70, 72	Qaraciyər sirrozu <i>Qaraciyər çatışmazlığı. Qida borusu damarlarının varikoz genişlənməsi nəticəsində qanama</i>	T – Tam araşdırılana qədər P – Astit (qarın boşluğuna mayenin yığılması) və ya qida borusu damarlarının varikoz genişlənməsi səbəbindən kəskin və fəsadlı olduqda	R, L – Mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə	Tətbiq edilmir.

K 80–83	Öd yolları xəstəlikləri <i>Öd kisəsində öd daşları səbəbindən öd sancısı, sarılıq, qaraciyər çatışmazlığı</i>	T – Tam müalicə olunana qədər P – İnkişaf etmiş qaraciyər xəstəliyi, təkrarlanan və səhhətin davamlı pisləşməsi ilə bağlı simptomlar	R, L – Mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə. Məhdudiyətsiz sertifikatın verilməsi üçün tələblərə cavab vermir. Kəskin öd sancısının qəfil başlanması ehtimal edilmir	Mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə. Növbəti iki il ərzində təkrarlanma və ya ağırlaşma ehtimalı xeyli az olduqda
K 85–86	Pankreatit <i>Təkrarlanma ehtimalı vardır.</i>	T - Həll olunana qədər. P – Təkrarlandıqda və ya alkoqol ilə əlaqədar olduqda, alkoqol qəbuluna yol verməmə təsdiq olunana qədər	Mütəxəssis rəyinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə	Mütəxəssis rəyinə əsaslanan fərdi qiymətləndirmə, təkrar baş verməyə ehtimalın az olması
Y 83	Anastomoz dəliyi (ileostomiya, kolostomiya) <i>Nəzarət itirildikdə səhhətin ağırlaşma halı – anastomoz qoyulmasına ehtiyac və s. müddəti uzadılmış fəvqəladə hallarda potensial problemlər</i>	T – Sabitləşənə qədər P – Zəif idarə olunur	R – Fərdi qiymətləndirmə.	Mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə.
N 00–99	Sidik cinsiyyət sistemi xəstəlikləri			
N 00, N17	Kəskin nefrit <i>Böyrək çatışmazlığı, hipertoniya (yüksək təzyiq)</i>	P - Həll olunana qədər	Hər hansı qalıq təsirlər olduqda fərdi qiymətləndirmə	Hec bir qalıq zıyan olmamaqla normal böyrək funksiyası tam bərpa olunana qədər
N 03–05, N 18–19	Yarıkəskin və ya xroniki nefrit və ya nefropatiya <i>Böyrək çatışmazlığı, hipertoniya (yüksək təzyiq)</i>	T – Araşdırılana qədər	R, L – Böyrək funksiyasına və fəsad ehtimalı əsasında mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə	Böyrək funksiyasına və fəsad ehtimalı əsasında mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə

ICD-10 (diagnostika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil •müvəqqəti olması •güman edilir (T) •daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
N 20–23	Böyrək və sidik yolu daşları <i>Böyrək sancılanması ağrıları</i>	T – Araşdırılana və müalicə olunana qədər P – Təkrarlanan daş əmələ gəlməsi	R – Tropik iqlimlərdə işləmək və ya yüksək hərəkət şəraitində iş ilə bağlıdır ələ alınmalıdır. Sahilyanı işlər üzrə fərdi qiymətləndirmə nəzərə alınmalıdır	Xəstəlik halının təkrarlanması olmadan normal sidik və böyrək funksiyası ilə mütəxəssis tərəfindən fərdi qiymətləndirmə
N 33, N40	Prostat vəzin genişlənməsi (hipertrofiyası) / sidik yollarının tıxanması <i>Kəskin sidik saxlanması</i>	T – Araşdırılana və müalicə olunana qədər P – Müalicə oluna bilən deyilsə	R - Müalicə olunmamış halların sahili yaxın vəzifələr üzrə fərdi qiymətləndirilməsi	Uğurla müalicə olunmuş olduqda; təkrar baş vermə ehtimalı aşağı* olduqda
N 70–98	Ginekoloji xəstəliklər – Güclü vaginal qanaxma, kəskin menstural ağrı, endometrioz, cinsi orqanların enməsi (sallanması) və ya ağrı və ya qanamaya səbəbindən səhhətin pisləşməsi	T – Patologiya olduqda və ya səbəbin müəyyən edilməsi üçün araşdırma aparılmalı və səbəb müalicə olunmalı olduqda	R – Xəstəlik halının dənizçi səfərdə olarkən müalicəsinə ehtiyac ehtimalı olduqda və ya iş qabiliyyətinə təsir etdikdə fərdi qiymətləndirmə	Aşağı* təkrar baş vermə ehtimalı ilə tam olaraq aradan qaldırıldıqda
R 31, 80, 81, 82	Proteinuriya (sidikdə zülal çoxluğu), hematuriya (sidikdə qan aşkarlanması),	T – İlk aşkar olunanlar kliniki cəhətdən əhəmiyyətlidirsə P – Ciddi və müalicə olunmayan əsas səbəb	L – Təkrar yoxlamaya ehtiyac olduqda R, L – Xəstəlik halının səbəbi barədə	Ciddi əsas xəstəliyin olmasına ehtimal xeyli az olduqda

	qlükozuriya (siddikdə qlükozanın aşkarlanması) və ya digər sidik yolları anomaliyası <i>Böyrək və ya digər xəstəliklərin göstəricisi</i>	– məsələn, böyrək funksiyasının pozulması	qeyri-müəyyənlik olduqda, lakin cari problem olmadıqda	
Z 90.5	Böyrəyin və ya bir ədəd işləməyən böyrəyin götürülməsi <i>Bədəndə saxlanılan salamat böyrək normal fəaliyyət göstərmədikdə kəskin şəraitlərdə maye tənzimlənməsinin məhdudlaşdırılması</i>	P – Yeni dənizçidə bədəndə saxlanılan salamat böyrəyin funksiyasının zəifləməsi. Xidmət göstərən dənizçinin bədəninə saxlanılan salamat böyrəyinin ciddi disfunksiyası (fəaliyyətinin pozulması)	R – Tropik iqlimlərdə və ya digər isti şəraitdə işləməməlidir. Xidmət göstərən dənizçinin bədəninə saxlanılan salamat böyrəyinin əhəmiyyətsiz disfunksiyası (fəaliyyətinin pozulması)	Bədəndə saxlanılan böyrək böyrək araşdırmalarına və mütəxəssis rəyinə əsasən tam fəaliyyət göstərməli və inkişaf edən xəstəliyə meyilli olmamalıdır
O 00–99	Hamiləlik			
O 00–99	Hamiləlik <i>Fəsadlar, hərəkətliliyin gecikmiş məhdudlaşması. Dənizdə olarkən vaxtıdan əvvəl doğuş halında ana və uşaq üçün potensial təhlükə daşıyır</i>	T – Hamiləliyin sonrakı mərhələsi və erkən əməliyyat sonrası dövr Hamiləliyin yüksək nəzarət tələb edən anomaliyası	R, L – Əhəmiyyətsiz patologiya təsirləri olduqda fərdi qiymətləndirmə. Hamiləliyin sonrakı mərhələsi olanadək sahələ yaxın gəmidə iş ilə bağlı nəzərə alınmalıdır	Heç bir patoloji təsiri olmayan fəsadsız hamiləlikdə – bir qayda olaraq 24-cü həftəyə qədər. Qərarlar milli və beynəlxalq təcrübəyə uyğun olmalıdır. Doğuşa qədər tibbi xidmətə və yoxlamaya dair tövsiyələrə əməl olunması məqsədi ilə hamiləlik barədə erkən mərhələlərdə məlumat verilməlidir

ICD-10 (diagnoztika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması – daimi olması güman edilir (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
L 00–99	Dəri			
L 00–08	Dəri infeksiyaları <i>Başqalarına keçmə, təkrar meydana gəlmə</i>	T – Qənaətbəxş müalicə olunana qədər P – Təkrarlanma problemləri olan qida (keytrin) personalı üçün nəzərə alınmalıdır.	R, L – İnfeksiyanın xarakteri və kəskinliyinə əsaslanaraq	Təkrar baş vermə ehtimalı aşağı olmaqla sağaldılmışdır
L 10–99	Digər dəri xəstəlikləri , məsələn, ekzema, dermatit, psoriaz. <i>Təkrar meydana gəlmə, bəzən peşəkar fəaliyyətlə bağlı səbələrdən meydana gəlmə</i>	T – Araşdırılana və qənaətbəxş səviyyədə müalicə olunana qədər	Fərdi qiymətləndirmə əsasında qərar vermə R – Müvafiq olaraq isti, iş zamanı istifadə olunan maddələr səbəbindən pisləşdikdə	Sabit, pisləşmə halı olmadan
M 00–99	Əzələ-sümük sistemi			
M 10–23	Osteoartrit , oynaq xəstəlikləri və bu xəstəliklərin nəticəsi olaraq oynaqın dəyişdirilməsi. <i>Normal və fəvqəladə vəzifələrə mənfi təsir edən ağrı və hərəkət məhdudluğu. İnfeksiya ehtimalı və ya oynaqların çıxığı və ya dəyişdirilməsi</i>	T – Ombanın (taz hissəsi) və ya dizin dəyişdirilməsindən sonra dənizə qayıtmazdan öncə funksiyanın tam bərpa-sı və mütəxəssis tövsiyəsilə tələb olunur P – İnkişaf etmiş və kəskin xəstəlik hallarında	R – Müvafiq işin tələbləri və xəstəlik tarixinə əsaslanaraq fərdi qiymətləndirmə. Fəvqəladə vəzifələr və gəmidən təxliyyə nəzərə alınmalıdır. Ümumi yararlılıq tələblərinə (Əlavə D) cavab verməlidir	Fərdi qiymətləndirmə. Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin tələblərinə cavab verməyə qadirdir və belə vəzifələrin yerinə yetirilməsini mümkün edə biləcək ağırlaşma ehtimalı xeyli azdır

M 24.4	Çiyin və diz oynaqlarının təkrarlanan qeyri-sabitliyi <i>Hərəkətin ağrı ilə müşayiət olunan qəfil məhdudlaşması</i>	T – Qənaətbəxş müalicə olunana qədər	R – Təsadüfi qeyri-sabitliyin fərdi qiymətləndirilməsi	Müalicə olunmuş olduqda; təkrar baş vermə ehtimalı aşağı* olduqda
M 54.5	Bel ağrısı <i>Normal və fəvqəladə vəzifələrə mənfi təsir edən ağrı və hərəkət məhdudluğu. Səhhət pisləşməsinin kəskinləşməsi</i>	T – Kəskin mərhələdə P – Xəstəlik halının təkrar baş verməsi və ya iş qabiliyyətinin itirilməsi hallarında	Fərdi qiymətləndirmə	Fərdi qiymətləndirmə
Y 83.4 Z 97.1	Bədənin kənar ətraflarının protezi <i>Normal və fəvqəladə vəzifələrə mənfi təsir edən hərəkət məhdudluğu.</i>	P – Zəruri vəzifələr yerinə yetirilə bilmədikdə	R – Gündəlik və fəvqəladə vəzifələr yerinə yetirilə bilmədikdə, lakin zəruri olmayan spesifik fəaliyyətlərin həyata keçirilməsinə məhdudluqlar olduqda	Ümumi yararlılıq tələblərinə (Əlavə C) tam cavab verildikdə. Fəvqəladə hallarda protezin yerləşdirilməsi tədbirləri təsdiq olunmalıdır
	Ümumi			
R 47, F80	Nitq pozuntuları <i>Ünsiyyət qabiliyyətində məhdudluqlar</i>	P - Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil	R – Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün ünsiyyət zamanı köməyə ehtiyac olduqda	Zəruri ünsiyyət nitqində heç bir patologiya olmadıqda

ICD-10 (diagnostika kodları)	Xəstəlik halı (meyarlar üzrə əsaslandırma)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməsinə uyğun deyil – müvəqqəti olması (T) – daimi olması (P)	Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir (R). Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur (L).	Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir.
			Yardımlı qeyd edin	
T 78 Z88	Allergiyalar (allergiya mənşəli dermatit və astmadan başqa) <i>Təkrar meydana gəlmə ehtimalı və reaksiyanın kəskinləşməsinin artması. Vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyətinin azalması</i>	T – Mütəxəssis tərəfindən tam araşdırılana qədər P – Həyat üçün təhlükəli olan reaksiya ehtimalı əsaslı olaraq əvvəlcədən görünürsə	Ehtimalın və reaksiyanın kəskinliyinin, xəstəliyin idarə olunması və tibbi xidmətin əldə edilmə mümkünlüyünün fərdi qiymətləndirilməsi R – Allergiya reaksiyası həyat üçün təhlükəli olmaqdan daha çox səhhəti pisləşdirici (patoloji) olduqda və təkrar baş vermə ehtimalının azaldılması üçün əsaslı dəyişiklər etmək mümkün olduqda	Allergiya reaksiyası həyat üçün təhlükəli olmaqdan daha çox səhhəti pisləşdirici (patoloji) olduqda və onların təsiri dənizdə mümkün olan və təhlükəsizlik üçün ciddi mənfə təsirlərə malik olmayan, uzun müddətli qeyri-steroid xarakterli şəxsi dərman vasitələri və ya həyat tərzinə dəyişikliklər əsasında tam olaraq idarə edilə bilən olduqda

Z 94	Orqan transp-lantları – Böyrək, ürək, ağ ciyər, qaraciyər (protezlərdən, məsələn, oynaq, kənar ətraflar, linzalar, eşitmə vasitələri, ürək klapanları və s. xəstəliklərə aid bölmələrə baxın) <i>Bədənin transp-lantdan imtinasının mümkünlüyü. Dərman vasitələrinin kənar təsiri</i>	T – Cərrahi əməliyyatın təsirləri və imtina əleyhinə dərman vasitələri sabit olana qədər P – Mütəxəssis tövsiyəsi ilə fərdi qiymətləndirmə	R, L – Mütəxəssis tövsiyəsi ilə fərdi qiymətləndirmə	Tətbiq edilmir.
Xəstəliklər üzrə təsnifləşdirin	Cari olaraq meyarlar daxilində olan inkişaf edən xəstəliklər, məsələn, Hantinqton xoreyası (red. əl-ayağın qeyri-ixtiyari əsməsi) (o cümlədən, aliəda belə xəstəlik tarixçəsi) və keratokonus (konussəkilli buynuz qişası)	T – Araşdırılana və göstəriş olduqda müalicə olunana qədər P – Təlimin başa çatmasına mane olma və ya onun həcmi məhdudlaşdırma ehtimalı olduqda dənizdən öncəki tibbi baxışda nəzərə alınmalıdır	Mütəxəssis tövsiyəsi ilə fərdi qiymətləndirmə. Zərərli inkişafına növbəti tibbi baxışdan öncə ehtimalın az olduğu qənaətinə gəlinəy halda bu xəstəliklər məqbul sayılır	Mütəxəssis tövsiyəsi ilə fərdi qiymətləndirmə. Zərərli inkişafına növbəti tibbi baxışdan öncə ehtimalın az olduğu qənaətinə gəlinəy halda bu xəstəliklər məqbul sayılır
Xəstəliklər üzrə təsnifləşdirin	Xüsusi olaraq sadalanmamış xəstəliklər	T – Araşdırılana və göstəriş olduqda müalicə olunana qədər. P – Daimi olaraq səhhəti pisləşdirdikdə	Analogiya kimi aidyyəti xəstəliklərdən istiqamət olaraq istifadə edin. Fəaliyyət qabiliyyətinin qəfil itirilməsi, xəstəlik halının təkrar baş verməsi və ya inkişafı habelə, normal və fəvqəladə vəzifələrin icrasında məhdudyyəti ehtimalını nəzərə alın. Şübhə	Analogiya kimi aidyyəti xəstəliklərdən istiqamət olaraq istifadə edin. Fəaliyyət qabiliyyətinin qəfil itirilməsi, xəstəlik halının təkrar baş verməsi və ya inkişafı, habelə, normal və fəvqəladə vəzifələrin icrasında

				lər olduqda, məsləhət alınmalı və ya məhdudyyəti və aidyyəti üzrə göndərilənə istiqamətləndirməni nəzərə alın	məhdudyyəti ehtimalını nəzərə alın. Şübhələr olduqda, məsləhət alınmalı və ya məhdudyyəti və aidyyəti üzrə göndərilənə istiqamətləndirməni nəzərə alın
--	--	--	--	---	--

Qeydlər: * Təkrarlanma dərəcələri: Təkrar baş verməyə dair yüksək ehtimal üçün çox aşağı, aşağı və orta terminlərdən istifadə olunduqda. Bunlar əsasən həkim-mütəxəssis rəyləridir, lakin bəzi xəstəliklər üzrə təkrarlanma ehtimalı ilə bağlı kəmiyyət göstəricilərini də əldə etmək mümkündür. Belə kəmiyyət göstəriciləri mövcud olduqda, məsələn, tutmalar və ya ürək hadisələri, onlar şəxsin xəstəliyinin təkrarlanma ehtimalını müəyyən etmək üçün əlavə araşdırmaların zəruri olub olmadığına göstəriş verirlər.

Təkrarlanma səviyyəsinin kəmiyyət göstəriciləri təxminən aşağıdakı kimidir:

- Çox aşağı: təkrarlanma dərəcəsi il ərzində iki faizdən az;
- Aşağı: təkrarlanma dərəcəsi il ərzində 2–5 faiz;
- Orta: təkrarlanma dərəcəsi il ərzində 5–20 faiz.

** Atmanın kəskinliyi anlayışları:

Uşaq astması:

- *Yüngül:* Xəstəliyin başlanma yaşı >on (10), bir neçə və ya heç bir xəstəxanaya qəbul halının olmaması, epizodlar arasında normal fəaliyyətlər, yalnız inhalyator terapiyası ilə nəzarət altında saxlanma, 16 yaşına qədər remissiya, ağ ciyərin normal fəaliyyəti.
- *Orta:* Bir neçə dəfə xəstəxanaya qəbul halı, epizodlar arasın-

da yüngülləşdirici inhalyatordan tez-tez istifadə, normal fiziki iş fəaliyyətinə maneə törədilməsi, 16 yaşına qədər remissiya, ağ ciyərin normal fəaliyyəti.

- *Kəskin*: Daha intensiv şəkildə müalicə tələb edən tez-tez baş verən epizodlar, mütəmadi xəstəxanaya qəbul halları, ağızla qəbul olunan və ya IV steroidlərdən tez-tez istifadə, dərs buraxma, ağ ciyərin anormal fəaliyyəti.

Böyüklərdə astma:

Astma (sinəgir) uşaqlıqdan mövcud ola və ya 16 yaşdan sonra başlana bilər. Yetkinlik yaşına çatmış şəxslərin həyatında astmanın inkişafının geniş çeşiddə daxili və xarici səbəbləri mövcuddur. Yetkinlik yaşına çatdıqdan sonra başlanmış astma tarixçəsinə malik sonradan işə qəbul olunan şəxslərdə allergiyaya səbəb olan amillər, o cümlədən peşəkar astmaya səbəb olanlar mütləq araşdırılmalıdır. Astmanı daha az stimullaşdıran soyuq, məşq və respirator infeksiyalar kimi amillər də nəzərə alınmalıdır. Bunların hamısı dənizdə işə yararlılığa təsir göstərə bilər.

- *Yüngül fasiləli astma*: Hər iki həftədə bir dəfədən az baş verən yüngül fisiltılı (xışiltılı) nəfəsalma ilə müşayiət olunan və beta aqonist inhalyatorla asanlıqla və çevik yüngülləşdirilən nadir astma epizodları.
- *Yüngül astma*: Beta aqonist inhalyatordan və ya kortikosteroid inhalyatordan istifadə olunmasını tələb edən tez-tez baş verən fisiltılı (xışiltılı) nəfəsalma epizodları Nəfəslə qəbul edilən steroidlərdən (və ya steroid/uzun müddət təsir göstərən beta aqonistlərdən) istifadə simptomları və beta aqonist müalicəsinə ehtiyacı əhəmiyyətli dərəcədə ləğv edə bilər.
- *Fiziki gərginlik astması*: Xüsusilə də soyuq havada fiziki gərginlik səbəbindən provokasiya olunan xışiltılı nəfəsalma və təngnəfəslik epizodları. Bu epizodlar nəfəs yolu ilə qəbul olunan inhalyatorlar Episodes may be effectively treated by inhaled steroids (və ya steroid/uzun müddət təsir göstərən beta

aqonistlər) və ya digər dərman vasitələrinin köməyi ilə effektiv şəkildə müalicə oluna bilər.

- *Orta astma*: Beta aqonist inhalyator müalicəsinə və ya hər hansı digər dərman vasitəsinin əlavə olunmasını, ağız yolu ilə qəbul olunan steroid ehtiyacını tələb edən nəfəslə qəbul olunan steroid (və ya steroid/uzun müddət təsir göstərən beta aqonistlərlə) müalicəsindən mütəmadi istifadə olunmasına baxmayaraq tez-tez baş verən fisiltılı (xışiltılı) nəfəsalma epizodları.
- *Kəskin astma*: Tez-tez baş verən fisiltılı (xışiltılı) nəfəsalma və təngnəfəslik epizodları, tez-tez xəstəxanaya qəbul halları, tez-tez istifadə olunan ağız yolu ilə qəbul edilən steroid müalicəsi.

Ə l a v ə F**Dənizçilərin tibbi müayinələrinin sənədləşdirilməsi üçün təklif olunan format**

Adı (soyadı, adı, atasının adı):

Doğum tarixi (gün/ay/il): / /

Cinsi: Kişi/Qadın

Ev ünvanı

.....

Şəxsiyyəti təsdiq etmə metodu, məsələn pasport №

.....

Dənizçi kitabçası №. və ya şəxsiyyəti təsdiq edən digər sənəd №.

Bölmə (göyrətə/maşın/radio/qida/digər):

Gündəlik (normal) və fəvqəladə vəzifələr (məlum olduğu halda):

.....

Gəminin növü (məsələn, konteyner gəmisi, tanker, sərnişin gəmisi): ..

.....

Faəliyyət ərazisi (məsələn, sahilyanı, tropik, ümumdünya):

.....

Müayinə olunanın şəxsi bəyanatları
(Tibbi heyət tərəfindən kömək təklif olunmalıdır)
Sizdə aşağıda qeyd edilən hallardan hər hansı biri olmuşdurmu?

X ə s t ə l i k	B ə l i	X e y r
1. Göz/görmə problemi		
2. Yük qan təzyiqi		
3. Ürək/damar xəstəliyi		
4. Ürək əməliyyatı		
5. Damarların varikoz genişlənməsi / hemoroy (babasil)		
6. Astma/bronxit		
7. Qan xəstəliyi		
8. Diabet		
9. Qalxanabənzər vəz problemi		
10. Həzmin pozulması		
11. Böyrək problemi		
12. Dəri problemi		
13. Allergiyalar		
14. İnfeksiyon/yoluxucu xəstəliklər		
15. Yırtıq		
16. Cinsi xəstəlik		
17. Hamiləlik		
18. Yuxu problemi		
19. Siqaret çəkirsinizmi, alkoqol və ya narkotik vasitələrdən istifadə edirsinizmi ?		
20. Əməliyyat/cərrahi əməliyyat		
21. Epilepsiya/tutmalar (qıcolmalar)		
22. Baş gicəllənmə/huşunu itirmə		

23. Şüurun itməsi
24. Psixiatrik problemlər
25. Depressiya
26. Özünə qəsd cəhdi
27. Yaddaşın itməsi
28. Müvazinət problemi
29. Şiddətli baş ağrıları
30. Qulaq (eşitmə, tinit)/burun/boğaz problemi
31. Məhdud hərəkətlilik
32. Bel və ya oynaq problemi
33. Amputasiya
34. Sınıqlar/çıxıqlar

Yuxarıda göstərilən sualların hər hansı birini "Bəli" kimi cavablandırdığınız təqdirdə, bu cavabınız barədə ətraflı məlumat verin:

Əlavə suallar	Bəli	Xeyr
35. Siz haçansa xəstə olaraq gəmidən düşürülmüş və ya repatriasiya edilmisinizmi?		
36. Siz haçansa xəstəxanada yerləşdirilmişsinizmi?		
37. Siz haçansa dəniz vəzifəsi üçün yararsız hesab olunmuşsunuzmu?		
38. Sizin tibbi sertifikatınız haçansa məhdudlaşdırılıb və ya ləğv edilibmi?		

39. Hər hansı tibbi probleminizin, xəstəliklərinizin və ya sağlamlıq probleminizin olduğundan xəbərdardırsınızmi?
40. Tutduğunuz vəzifə/təyin edildiyiniz iş üzrə öhdəliklərinizi yerinə yetirmək üçün özünüzü sağlam və yararlı hiss edirsinizmi?
41. Hər hansı dərman vasitəsinə qarşı allergiyanız varmı?

Şərhlər :

Əlavə suallar	Bəli	Xeyr
42. Siz, rəspetlə təyin olunmuş və ya təyin olunmamış hər hansı dərman vasitələri qəbul edirsinizmi?		

Qəbul edildiyi halda, qəbul edilən dərman vasitələrini və onların qəbul edilmə məqsəd(ləri)ni və dozasını sadalayın:

Mən bununla təsdiq edirəm ki, yuxarıdakı şəxsi bəyanat mənim bildiyim hallar üzrə doğru məlumatları əks etdirir. Müəyinə olunanın imzası: Tarix (gün/ay/il): / /

Müvafiq şəxsin iştirakı ilə (imza): kompyuterdə. Adı (kompyuterdə yazılmış və ya çap olunmuş):

Mən bununla, mənə aid olan bütün tibbi sənədlərimin hər hansı səhiyyə işçilərindən, səhiyyə müəssisələrindən və dövlət orqanlarından olan həkimə

..... (təsdiq edilmiş tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxsə) verilməsinə icazə verirəm.

Müayinə olunanın imzası:

..... Tarix (gün/ay/il): / /

Müvafiq şəxsin iştirakı ilə (imza):

Adı (kompyuterdə yazılmış və ya çap olunmuş):

Əvvəlki tibbi müayinə üzrə tarix və əlaqə məlumatları (əgər varsa):

.....

TİBBİ MÜAYİNƏ

G ö r m ə

Eynək və ya kontakt linzalardan istifadə: Bəli / Xeyr (əgər istifadə olunursa, hansı növ və hansı məqsədlə istifadə olunduğunu qeyd edin)

G ö r m ə k ə s k i n l i y i

Görmə vasitəsiz			Görmə vasitəsi ilə		
Sağ göz	Sol göz	Binokulyar görmə	Sağ göz	Sol göz	Binokulyar görmə

Uzaq

Yaxın

G ö r m ə s a h ə l ə r i

Normal	Qüsurlu
--------	---------

Sağ göz

Sol göz

R ə n g l i g ö r m ə

Test edilmədi Normal Şübhəli Qüsurlu

Eşitmə

Təmiz ton və audiometriya (hədd qiymətləri dB ilə göstərilir)

500 HZ	1 000 HZ	2 000 HZ	3 000 HZ
--------	----------	----------	----------

Sağ qulaq

Sol qulaq

Danışiq və pıçıltı testi (metr ilə)

Normal	Pıçıltı
Sağ qulaq	
Sol qulaq	

Klinik nəticələr

Boy: (sm) Çəki (kq)
 Nəbz ölçüsü: / (dəqiqə) Ritm: ...
 Qan təzyiqi: Sistolik: (mm Hg)
 Diastolik: (mm Hg) Sidik analizi: Qlükoza:
 Zülal: Qan:

Normal	Anormal
Baş	
Sinuslar, burun, boğaz	
Ağız/diş	
Qulaq (ümumi)	
Timpanik membran (Qulaq pərdəsi)	
Gözlər	
Oftalmoskopiya	
Bəbəklər	
Göz hərəkətləri	
Ağciyər və sinə	
Döş müayinəsi	
Ürək	
Dəri	
Damarların varikoz genişlənməsi	
Damarlar (o cümlədən, ayaq damarlarının nəbzi)	

Qarın boşluğu və daxili orqanlar

Yırtıq

Arxa keçəcək (düz bağırsağın müayinəsi aparılmamaqla)

Sidik və cinsiyyət sistemi

Yuxarı və aşağı ətraflar

Onurğa sütunu (Onurğanın boyun/döş qəfəsi/bel hissələri)

Nevroloji (tam/xülasə)

Psixiatrik

Ümumi görünüş

Sinənin rentgen müayinəsi Yerinə yetirilmədi Yerinə yetirildi (gün/ay/il): . . . / . / .

Nəticələr:

Digər diaqnostik test(lər) və nəticə(lər)i:

Test:

Nəticə:

Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxsin şərhləri və hər hansı məhdudiyyətlərin səbəbləri göstərilməklə yararlılıq barədə qiymətləndirilməsi:

Dənizdə xidmət üçün yararlılığın qiymətləndirilməsi

Müayinə olunanın şəxsi bəyanatlarına, mənim tibbi müayinəmə və yuxarıda qeyd olunmuş diaqnostik yoxlama nəticələrinə əsasən bildirirəm ki, müayinə olunan tibbi cəhətdən:

 Müşahidə vəzifəsinə yararlıdır Müşahidə vəzifəsinə yararlı deyil

	Göyertə xidməti	Maşın xidməti	Qida təminatı xidməti	Digər xidmətlər
Yararlı	☐	☐	☐	☐
Yararsız	☐	☐	☐	☐
Məhdudiyətsiz	☐ Məhdudiyətli	☐ Görmə vasitəsi	☐ Bəli	☐ Xeyr

Məhdudiyətləri təsvir edin (məsələn, spesifik vəzifə, gəminin növü, fəaliyyət ərazisi)

Tibbi sertifikatın qüvvədə olma müddətinin bitməsi tarixi (gün/ay/il): ____/____/____

Tibbi sertifikatın verildiyi tarix (gün/ay/il): ____/____/____

Tibbi sertifikatın nömrəsi: ____ Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxsin (həkimin) imzası: ____ Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs (həkim) haqqında məlumatlar (adı, lisenziya nömrəsi, ünvanı):

Ə l a v ə G

Dənizdə xidmət üçün tibbi sertifikat

Tibbi sertifikatlar üzrə minimum tələblər STCW (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları) Məcəlləsinin, Bölmə A-I/9, paragraf 7-də nəzərdə tutulmuşdur. Bu forma bütün dənizçi tibbi sertifikatları üçün uyğun nümunədir. Meyarlara cavab verən sertifikatlar həmçinin 2006-cı il Dəniz Əməyi Konvensiyasının tələblərinə cavab verəcəkdir. Yalnız dənizçinin vəzifələri üzrə funksional tələblərlə birbaşa əlaqəli olan məlumatlar daxil edilməlidir. Sadalanmışlar istisna olmaqla, aşkar edilmiş hər hansı xəstəlik və ya test nəticələrinə dair məlumatlar sertifikata yazılmamalıdır.

Sertifikatın məzmununun dəyişdirilməsi və ya sertifikatın saxta nüsxəsinin hazırlanması ehtimalını azalda biləcək formatda tərtibi tövsiyə olunur.

1. Səlahiyyət verən orqan və əsasında sənədin verildiyi tələblər

2. Dənizçi haqqında məlumat

- 2.1. Adı: (soyadı, adı, atasının adı)
- 2.2. Doğum tarixi: (gün/ay/il)
- 2.3. Cinsi: (kişi/qadın)
- 2.4. Vətəndaşlığı

3. Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan tanınmış şəxsin (həkimin) bəyanatı

- 3.1. Müayinənin həyata keçirildiyi məntəqədə şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərin yoxlanılmasının təsdiqi: *Bəli/Xeyr*
- 3.2. Eşitmə STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları) Məcəlləsinin Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş standartlara cavab verirmi: *Bəli/Xeyr/Tətbiq olunmur*

- 3.3. Eşitmə vasitələri olmadan eşitmə səviyyəsi qənaətbəxşdirirmi?
Bəli/Xeyr
- 3.4. Görmənin itiliyi STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları) Məcəlləsinin Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş standartlara cavab verirmi? *Bəli/Xeyr*
- 3.5. Rəngli görmə STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları) Məcəlləsinin Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş standartlara cavab verirmi? *Bəli/Xeyr*
(yoxlama yalnız altı ildə bir dəfə tələb olunur)
- 3.5.1. Sonuncu rəngli görmə testinin tarixi:
- 3.6. Müşahifə vəzifələrinə yararlıdır mı? *Bəli/Xeyr*
- 3.7. Yararlılıqla bağlı heç bir məhdudiyət və məhrumiyyət yoxdur? *Bəli/Xeyr*
Əgər cavab "xeyr"dirsə, məhdudiyəti və ya məhrumiyyəti göstərin:
- 3.8. Dənizçi dənizdə xidmət nəticəsində daha da kəskinləşmək ehtimalı olan, habelə dənizçinin xidmətə yararsız olması ilə nəticələnə bilən və gəmidə olan digər şəxslərin təhlükəsizliyinə və səhhətinə təhlükə törədəcək hər hansı xəstəlikdən əziyyət çəkirmi? *Bəli/Xeyr*
- 3.9. Müayinənin tarixi: *(gün/ay/il)*
- 3.10. Vəsiqənin qüvvədən düşmə tarixi: *(gün/ay/il)*

4. Sertifikatı verən orqan haqqında məlumat

- 4.1. Sertifikatı verən orqanın rəsmi möhürü (o cümlədən adı)
- 4.2. Səlahiyyətli şəxsin imzası

5. **Dənizçinin imzası** – *Dənizçinin sertifikatın məzmunu və STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları) Məcəlləsinin Qayda A-I/9-un paragraf 6-na əsasən sertifikata yenidən baxılması hüququ ilə tanış olduğunun təsdiqi.*
6. Sertifikat, onun həm düzəliş edilmiş 1978-ci il STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın), həm də 2006-cı il Dəniz Əməyi Konvensiyasının tələblərinə cavab vermək məqsədi ilə verildiyini əks etdirməlidir.

Ə l a v ə H**2006-cı il Dəniz Əməyi Konvensiyasından Çıxarış****Qayda 1.2 – Tibbi sertifikat**

Məqsədi: Bütün dənizçilərin onların dənizdəki vəzifələrini yerinə yetirməyə tibbi cəhətdən yararlı olmasını təmin etməkdir

1. Dənizçilər, onların vəzifələrini yerinə yetirmək üçün tibbi cəhətdən yararlı olmaları təsdiqlənməyənə qədər gəmidə işləməməlidirlər.
2. Yalnız Məcəllədə nəzərdə tutulmuş hallarda istisnalara yol verilə bilər.

Standart A1.2 – Tibbi sertifikat

1. Səlahiyyətli orqan tələb edir ki, dənizçilər gəmidə işə başlamazdan əvvəl onların dənizdə icra etməli olduqları vəzifələri yerinə yetirməyə sağlamlıq vəziyyətləri baxımından yararlı olduqlarını təsdiq edən etibarlı tibbi sertifikatla malik olsunlar.
2. Dənizçilərin yerinə yetirməli olduqları vəzifələr nəzərə alınmaqla tibbi sertifikatların dənizçilərin sağlamlıq vəziyyətlərini həqiqətə uyğun əks etdirdiyini təmin etmək məqsədi ilə, müvafiq səlahiyyətli orqan aidiyyəti gəmi sahibləri və dənizçi təşkilatları ilə məsləhətləşmələr apardıqdan sonra bu Məcəllənin Hissə-B-də nəzərdə tutulmuş aidiyyəti beynəlxalq qaydalara lazımi diqqət yetirərək tibbi müayinənin və sertifikatın xüsusiyyətlərini ətraflı təsvir etməlidir.
3. Bu Standart düzəliş edilmiş 1978-ci il STCW-ni (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları Haqqında Beynəlxalq Konvensiyası) məhdudlaşdırmır. STCW-nin (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın)

- tələblərinə əsasən verilmiş tibbi sertifikat Qayda 1.2-nin məqsədləri üçün səlahiyyətli orqan tərəfindən qəbul olunur. STCW (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiya) ilə əhatə olunmayan dənizçilərlə bağlı həmin tələblərin mahiyyətinə cavab verən tibbi sertifikatlar da eyni qaydada qəbul olunur.
4. Tibbi sertifikat müvafiq ixtisasa malik tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs (həkim) tərəfindən və ya tibbi sertifikat yalnız görmə ilə bağlı olduqda, səlahiyyətli orqan tərəfindən belə sertifikatı verməyə səlahiyyətli şəxs tərəfindən verilməlidir. Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər tibbi müayinə prosedurları baxımından öz tibbi dəyərləndirmələrinin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar peşəkar asılılıq anlamında müstəqil olmalıdırlar.
 5. Tibbi sertifikat verilməsindən imtina edilmiş və ya işləmək qabiliyyətlərinə məhdudiyət tətbiq edilmiş dənizçilərə onların başqa müstəqil tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs və ya digər müstəqil tibbi hakim tərəfindən müayinə edilmək imkanı verilməlidir.
 6. Hər bir tibbi sertifikat xüsusən aşağıdakıları əks etdirməlidir:
 - (a) aidiyyəti dənizçinin eşitməsi və görməsi, habelə dənizçinin icra olunmalı işə yararlığının qüsurlu rəngli görmə səbəbindən təsirə məruz qalmasına meyillilik olduğu vəzifələr tutması halında rəngli görməsi qənaətbəxşdir; və
 - (b) aidiyyəti dənizçi dənizdə xidmət nəticəsində daha da kəskinləşmək ehtimalı olan, habelə dənizçinin xidmətə yararsız olması ilə nəticələnə bilən və gəmidə olan digər şəxslərin təhlükəsizliyinə və səhhətinə təhlükə törədəcək hər hansı xəstəlikdən əziyyət çəkmir.
 7. Müvafiq dənizçi tərəfindən yerinə yetirilməli olan məxsusi vəzifələr səbəbindən və ya STCW-yə (Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyaya) əsasən daha qısa müddətin təyini tələb olunmayınca:

- (a) tibbi sertifikat maksimum iki il müddətinə etibarlı olacaqdır, lakin bir şərtlə ki, dənizçinin yaşı 18-dən az olmasın, çünki bu halda tibbi sertifikatın etibarlılıq müddəti bir il olmalıdır;
- (b) rəngli görmə ilə bağlı sertifikat verildiyi tarixdən etibarən altı ildən artıq olmayan müddətdə qüvvədə qalacaqdır.
8. Təcili hallarda, səlahiyyətli orqan tibbi fəaliyyətlə məşğul olan ixtisaslı şəxsın olduğu növbəti daxilolma limanına qədər dənizçinin qüvvədə olan tibbi sertifikatı olmadan işləməsinə icazə verə bilər, lakin o şərtlə ki:
- (a) belə icazə müddəti üç aydan artıq davam etməsin; və
- (b) aidiyyəti dənizçi ən son tarixdə verilmiş müddəti keçmiş sertifikata malik olsun.
9. Əgər tibbi sertifikatın qüvvədə olma müddəti dənizçinin səfərdə olması zamanı başa çatırsa, bu halda həmin tibbi sertifikat 3 aydan artıq olmamaq şərti ilə, dənizçinin tərəf dövlətin tanımış olduğu tibbi fəaliyyətlə məşğul şəxslərdən tibbi arayış almaq imkanı olduğu növbəti daxilolma limanına qədər qüvvədə qalacaqdır.
10. Bir qayda olaraq beynəlxalq səfərlər həyata keçirən gəmilərdə işləyən dənizçilərin tibbi sertifikatları ən azı ingilis dilində verilməlidir.

Qayda B1.2 – Tibbi sertifikat

Qayda B1.2.1 – Beynəlxalq qaydalar

1. Səlahiyyətli orqan, tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər, müayinə edənlər, gəmi sahibləri, dənizçilərin nümayəndələri və namizəd dənizçilərin, eləcə də xidmət edən dənizçilərin yararlılıq baxımından tibbi müayinəsinin həyata keçirilməsi ilə əlaqəli olan bütün digər şəxslər ILO (Beynəlxalq Əmək Təşkilatı) və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (WHO) tərəfindən 1997-ci ildə

nəşr olunmuş *Dənizçilər üçün Dəniz Öncəsi və Mütəmadi Tibbi Uyğunluq Müayinələri haqqında Qaydalara*, o cümlədən, onların düzəliş edilmiş sonrakı versiyalarına, habelə Beynəlxalq Əmək Təşkilatı, Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı və ya Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən nəşr edilmiş hər hansı digər beynəlxalq qaydalara riayət etməlidirlər.

Qayda 4.1 – Gəmidə və quruda tibbi xidmət

Məqsədi: Dənizçilərin sağlamlığının qorunmasını və onların gəmidə və quruda təcili tibbi xidmət əldə etmələrini təmin etmək

1. Hər bir Tərəf dövlət təmin edir ki, onun bayrağı altında üzən gəmilərdə xidmət göstərən dənizçilər onların sağlamlığının qorunması üçün müvafiq tədbirlərlə əhatə olunsun və onlar gəmidə işləyən zaman təcili və adekvat tibbi xidmət əldə edə bilsinlər.
2. Bu Qaydanın 1-ci paragrafında nəzərdə tutulmuş qorunma və xidmət, prinsip etibarı ilə, dənizçilərə pulsuz təqdim olunur.
3. Hər bir Tərəf dövlət təmin edir ki, onun ərazisində olan gəmilərdə xidmət aparan və təcili tibbi xidmətə ehtiyacı olan dənizçilərə həmin Tərəf dövlətin quruda olan tibbi müəssisələrinə çıxış imkanı verilsin.
4. Gəmidə sağlamlığın qorunması və tibbi xidmətlərə dair Məcəllədə nəzərdə tutulmuş tələblər, dənizçilərin də ümumi olaraq quruda olan şəxslər üçün təmin edilmiş sağlamlığın mühafizəsi və tibbi xidmətə mümkün qədər müqayisə olunan həddə müvafiq sağlamlığın mühafizəsi və tibbi xidmət ilə təmin edilməsinə yönəlmiş tədbirlər üzrə standartları özündə əks etdirir.

Standart A4.1 – Gəmidə və quruda tibbi xidmət

1. Hər bir Tərəf dövlət təmin edir ki, onun bayrağı altında üzən gəmilərdə xidmət aparan dənizçilərin sağlamlığının mühafizəsi və onlara tibbi xidmət, o cümlədən zəruri stomatoloji xidmət göstə-

rilməsini təmin edən tədbirlər aşağıda qeyd olunan məqsədlər üçün qəbul olunsun:

- (a) dənizçilərin vəzifələri ilə əlaqədar olan istehsalatda sağlamlığın mühafizəsi və tibbi xidmətlə bağlı ümumi təminatların, habelə gəmidə işin xüsusiyyətini nəzərə alan xüsusi təminatların dənizçilərə şamil olunmasının təmin edilməsi;
 - (b) dənizçilərin zəruri dərman preparatları, tibbi avadanlıqlar, tibbi diaqnostika və müalicə, habelə tibbi məlumat və ekspertiza müəssisələrinə təxirəsalınmaz çıxış əldə etmələri də daxil olmaqla, onlara təqdim edilən sağlamlığın mühafizəsi və tibbi xidmətin bir qayda olaraq quruda olan şəxslərə təqdim edilən sağlamlığın mühafizəsi və tibbi xidmətlə mümkün qədər müqayisə olunan həddə olmasının təmin edilməsi;
 - (c) dənizçilərin, praktiki cəhətdən mümkün olduğu hallarda, gəminin daxil olduğu limanlarda təxirə salınmadan ixtisaslaşdırılmış həkimini və ya diş həkimini ziyarət etmək hüququ verilməsi;
 - (d) dənizçi gəmidə olan zaman və ya xarici limanda gəmidən düşürüldükdə ona Tərəf dövlətin milli qanunvericiliyinə və təcrübəsinə uyğun olan həddə ödənişsiz tibbi xidmət və sağlamlığın mühafizəsi xidməti göstərilməsinin təmin edilməsi; və
 - (e) yalnız xəstə və xəsarət almış dənizçinin müalicəsi ilə məhdudlaşmaması, habelə sağlamlığın mühafizəsi və sanitar maarifləndirmə proqramlarının işlənməsi kimi qabaqlayıcı xarakterli tədbirlərin görülməsinin də özündə əks etdirilməsi.
2. Müvafiq səlahiyyətli orqan gəmi kapitanları və quruda və ya gəmidə olan müvafiq tibbi personal tərəfindən istifadə olunacaq standart tibbi hesabat kartı formasını işləyib hazırlamalıdır. Həmin kart forması doldurulduqdan sonra onun özü və içərisində olan məlumatlar məxfi saxlanılmalı və yalnız dənizçilərin

- müalicəsinin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə istifadə olunmalıdır.
3. Hər bir Tərəf dövlət, onun bayrağı altında üzən gəmilərdə xəstəxana və tibbi xidmət müəssisələri, avadanlıqları və təlimlərinə dair tələbləri müəyyən edən milli qanunvericilik və normativ hüquqi aktlar qəbul etməlidir.
 4. Milli qanunvericilik və normativ-hüquqi aktlarda minimum olaraq aşağıdakı tələblər müəyyən edilməlidir:
 - (a) bütün gəmilər, tərkibi və məzmunu səlahiyyətli orqan tərəfindən əvvəlcədən müəyyən edilən və onun tərəfindən mütəmadi olaraq baxış keçirilən gəmi dərman qutusu, tibbi avadanlıqlarla və tibbi təlimatlarla təmin olunmalıdır; milli tələblərdə gəminin növü, onun bortunda olan şəxslərin sayı, xarakteri, səfərlərin istiqaməti və davamiyyəti, habelə milli və beynəlxalq səviyyədə tövsiyə olunan müvafiq tibbi standartlar nəzərə alınmalıdır;
 - (b) içərisində 100 nəfər və ya daha artıq dənizçilər olan və bir qayda olaraq üç gündən artıq beynəlxalq səfərlərdə olan gəmilərdə tibbi xidmətə məsul olan gəmi həkimi olmalıdır; milli qanunvericilik və ya normativ-hüquqi aktlar - həmçinin, xüsusilə də səfərin davamlılığı, xarakteri və şərtləri, habelə gəmidə olan dənizçilərin sayı kimi amilləri nəzərə almaqla hansı digər gəmilərdə gəmi həkiminin olmalı olduğunu müəyyən edir;
 - (c) gəmi həkimi olmayan gəmilərdə heyətin tərkibində öz adı vəzifələrinin bir hissəsi kimi tibbi xidmətə və dərman vasitələrinin qəbuluna görə məsul olan ən az bir nəfər dənizçi və yaxud da ilkin tibbi yardım göstərmək bacarıqlarına malik ən az bir nəfər dənizçi olmalıdır; öz ixtisaslarına görə həkim olmayan, lakin gəmidə tibbi xidmətlərin göstərilməsinə görə məsul olan şəxslər tibbi xidmətin göstərilməsi üzrə düzəlişlərlə birlikdə 1978-ci il Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları Haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın ("STCW") tələblərinə cavab ve-

rən təlim kursunu müvəffəqiyyətlə bitirmiş olmalıdırlar; milli qanunvericilik və normativ hüquqi aktlar xüsusilə də, səfərin davamlılığı, xarakteri və şərtləri, habelə gəmidə olan dənizçilərin sayı kimi amilləri nəzərə almaqla tələb olunan hazırlığın səviyyəsini müəyyən etməlidirlər; və

- (d) səlahiyyətli orqan, radio vasitəsi ilə və ya peyk rabitəsinin köməyi ilə verilən tibbi məsləhətlərin, o cümlədən mütəxəssis məsləhətlərinin dənizdə olan gəmilərə gün ərzində 24 saat fasiləsiz çatdırılmasını əvvəlcədən yaradılmış sistem əsasında təmin etməlidir; tibbi tövsiyələr, habelə gəmi ilə quruda olan məsləhətçilər arasında peyk rabitəsi ilə ismarışların ötürülməsi gəmilərin hansı bayraq altında üzməsindən asılı olmayaraq onlar üçün ödənişsiz təmin edilməlidir.

Qayda 4.1 – Gəmidə və quruda tibbi xidmət

Təlimat B 4.1.1 - Tibbi xidmətin göstərilməsi

1. Heyətində gəmi həkiminin olması tələb edilməyən gəmilərdə olan dənizçilərin əldə etməli olduqları tibbi hazırlığın səviyyəsinin müəyyənləşdirilməsi zamanı səlahiyyətli orqan tələb etməlidir ki:
 - (a) ixtisaslaşmış tibbi yardım və tibbi xidməti bir qayda olaraq səkkiz saat ərzində əldə edə bilən gəmilərdə ilkin tibbi yardım göstərilməsi sahəsində müvafiq hazırlığa malik olan, eyni zamanda, gəmi dənizdə olarkən gəmidə qəza və yaxud da xəstəlik halı baş verdikdə təxirəsalınmaz səmərəli tədbirlər görmək və radio və ya peyk rabitəsi vasitəsi ilə tibbi məsləhətdən faydalanmaq bacarığı verən 1978-ci STCW (dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın) tələblərinə uyğun tibbi hazırlığa malik ən az bir nəfər təyin olunmuş dənizçi olsun; və

- (b) bütün digər gəmilərdə tibbi xidmət sahəsində 1978-ci STCW (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın) tələblərinə uyğun, müvafiq təcrübə hazırlığı, habelə venadaxili müalicə kimi metodlardan istifadə etməklə həyatı xilas etmə kimi hazırlığı özündə ehtiva edən və müvafiq hazırlıqlı şəxslərə dənizdə olan gəmilərdəki şəxslərə tibbi xidmətin göstərilməsi üzrə əlaqələndirilmiş sistemlərdə səmərəli şəkildə iştirak etmək, eləcə də xəstə və yaralı şəxslərə onların dənizdə olmaları ehtimal edilən müddətdə qənaətbəxş səviyyədə tibbi xidmətlər göstərmək bacarığı verən müvafiq hazırlığa malik ən az bir nəfər təyin edilmiş dənizçi olsun.

2. Bu Qaydanın 1-ci paragrafında nəzərdə tutulmuş hazırlıq, *Gəmilər üçün Beynəlxalq Tibbi Təlimatın, Təhlükəli Yüklərlə bağlı qəza halları zamanı ilkin tibbi yardım göstərilməsi üzrə Təlimatın, Təlimat sənədi - Beynəlxalq Dəniz Hazırlığı Təlimatının* və *Beynəlxalq Siqnal Məcəlləsinin* tibbi bölməsinin ən sonuncu versiyalarına, habelə oxşar digər milli təlimatlara əsaslanmalıdır.
3. Bu Qaydaların 1-ci paragrafında sadalanmış şəxslər və ya səlahiyyətli orqan tərəfindən təyin oluna bilən istənilən digər şəxslər, öz biliklərinin və bacarıqlarının mövcud səviyyədə qalmasını dəstəkləmək və onların səviyyəsini artırmaq, habelə yeni təkmilləşdirmələrlə tanış olmaq məqsədi ilə təxminən beş ildə bir dəfə ixtisas artırma kursları keçməlidirlər.
4. Gəminin dərman qutuları və onların içərisindəkilər, habelə gəmidə olan tibbi avadanlıqlar və tibbi təlimatlar lazımi səviyyədə saxlanmalı eləcə də, bütün dərman vasitələrinin və onların tətbiqi üzrə təlimatların işarələnmələrini və yararlılıq müddətlərinin yoxlandığını təmin edən şəxslər tərəfindən 12 aydan artıq olmayan intervallarda səlahiyyətli orqan tərəfindən təyin olunmuş

məsul şəxslər tərəfindən mütəmadi olaraq onlara baxış keçirilməlidir. Milli səviyyədə istifadə olunan tibbi gəmi təlimatının təsdiqlənməsi və ya ona yenidən baxılması, habelə gəmidə olan gəmi dərman qutusunun içindəkilərini və tibbi inventarın gəmidə olmasını müəyyən edən zaman, səlahiyyətli orqan bu sahədə mövcud beynəlxalq tövsiyələri, o cümlədən *Gəmilər üçün Beynəlxalq Tibbi Təlimatın* ən son versiyasını və bu Qaydanın 2-ci paragrafında sadalanmış digər tövsiyələri nəzərə almalıdır.

5. Əgər təhlükəli yük kimi təsnifləşdirilən yüklər Təhlükəli Yüklərlə bağlı qəza halları zamanı ilkin tibbi yardım göstərilməsi üzrə Təlimatın ən son versiyasına daxil edilməmişdirsə, bu halda dənizçilərə maddələrin xüsusiyyəti barədə, onlarla bağlı olan risklər barədə, zəruri fərdi mühafizə vasitələri barədə, müvafiq tibbi prosedurlar və müəyyən padzəhlər (zəhərli maddələr əleyhinə vasitələr) barədə məlumatlar verilməlidir. Belə müəyyən padzəhlər və fərdi mühafizə vasitələri, gəmidə təhlükəli yük daşıyan hər bir səfər zamanı gəmidə olmalıdır. Bu məlumatlar təhlükəsizlik texnikası və əməyin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar olan, qayda 4.3-də və Məcəllənin digər müddəalarında nəzərdə tutulmuş gəmi siyasətlərinə və proqramlarına daxil edilməlidir.
6. Bütün gəmilərdə tibbi məsləhət almaq mümkün olan radio stansiyaların tam və ən son yenilənmiş siyahısı olmalıdır; peyk rabitəsi avadanlığı ilə təchiz olunmuş gəmilərdə isə tibbi məsləhət almaq mümkün olan yerdəki stansiyaların tam və ən son yenilənmiş siyahısı olmalıdır. Gəmidə tibbi xidmətlərə və ya tibbi yardımın göstərilməsinə məsul olan dənizçilər, müvafiq tibbi məsləhətləri verən həkimə hansı növdən məlumatların lazım olduğunu və həmin şəxsdən alınmış məsləhətləri anlamaq üçün gəminin tibbi təlimatından və *Beynəlxalq Siqnallar Məcəlləsinin* ən son versiyasından istifadə üzrə təlimatlandırılmış olmalıdırlar.

Təlimat B4.1.2 - Tibbi hesabat forması

1. Bu Məcəllənin Hissə A-na əsasən tələb olunan dənizçilər üçün standart tibbi hesabat forması xəstəlik və ya zədələnmə hallarında gəmi ilə sahil arasında fərdi dənizçilərlə bağlı tibbi və digər aidiyyəti məlumat mübadiləsini asanlaşdırmaq məqsədi ilə işlənib hazırlanmalıdır.

Qayda B4.1.3 – Quruda tibbi xidmət

1. Dənizçilərin müalicə olunması üçün quruda yerləşən tibb müəssisələri bu məqsəd üçün uyğun olmalıdır. Həkimlər, diş həkimləri və digər tibbi personal lazımı ixtisasa malik olmalıdırlar.
2. Dənizçilərin limanda olması zamanı aşağıda qeyd olunan xidmətləri əldə etmələrini təmin etmək məqsədi ilə müvafiq tədbirlər görülməlidir:
 - (a) xəstəliyin və ya bədən xəsarətinin ambulator müalicəsi;
 - (b) zəruri olduqda dənizçinin xəstəxanaya yerləşdirilməsi; və
 - (c) xüsusilə də qəza hallarında stomatoloji yardım.
3. Hər hansı xəstəlikdən əziyyət çəkən dənizçilərin müalicəsini asanlaşdırmaq üçün müvafiq tədbirlər görülməlidir. Xüsusilə də, dənizçilərin heç bir çətinliklə üzləşmədən və ya dənizçinin milli mənsubiyyətindən və dini inancından asılı olmayaraq sahilə yerləşən poliklinikalara və hospitallara qəbul olunması təmin edilməli, habelə mümkün olduğu həddə, dənizçiyə göstərilən tibbi xidməti tamamlamaq üçün zəruri olduğu hallarda müalicənin davam etdirilməsinin təmin edilməsinə yönəldilmiş tədbirlər görülməlidir.

Təlimat B 4.1.4 - Digər gəmilərə tibbi yardım və beynəlxalq əməkdaşlıq

1. Hər bir Tərəf dövlət sağlamlığının mühafizəsi və tibbi xidmət üzrə yardım, proqram və tədqiqatlarda beynəlxalq əməkdaşlığa lazımı diqqət yetirməlidir. Bu cür əməkdaşlıq aşağıdakıları əhatə edə bilər:
 - (a) axtarış və xilasetmə söylərini inkişaf etdirmək və koordinasiya etmək, gəmidə ciddi xəstə və ya yaralananlar üçün

düzəlişləri ilə birlikdə, 1979-cu il Dənizdə Axtarış və Xilasetmə haqqında Beynəlxalq Konvensiyaya, eləcə də IAMSAR-a (*Beynəlxalq Aviasiya və Dəniz Axtarış və Xilasetmə Təlimatına*) uyğun olmaqla dövrü surətdə gəminin olduğu yer barədə hesabat sistemləri, xilasetmə koordinasiya mərkəzləri və təcili yardım helikopterləri xidməti vasitəsi ilə təcili tibbi yardım və dənizdə evakuasiya edilməsi;

- (b) xəstəxana və xilasetmə vasitələrini təmin edə biləcək, eləcə də heyətində gəmi həkimi olan və dənizdə müəyyən yerlərdə daimi olan gəmilərdən səmərəli istifadə edilməsi;
- (c) dənizçilərə təcili tibbi yardım göstərmək üçün dünyada mövcud olan həkimlərin və tibbi yardım müəssisələrinin beynəlxalq siyahısının tərtib edilməsi və saxlanması;
- (d) təcili müalicə üçün dənizdə olan dənizçilərin sahilə çıxarılması;
- (e) dənizçilərin istək və tələblərini nəzərə almaqla, müvafiq müalicəyə məsul həkimlərin tibbi məsləhətlərinə uyğun şəkildə, xarici ölkədə xəstəxanaya qəbul olunmuş dənizçilərin mümkün qədər tez zamanda repatriasiya edilməsi;
- (f) dənizçilərin istək və tələblərini nəzərə almaqla, müvafiq müalicəyə məsul həkimlərin tibbi məsləhətlərinə uyğun şəkildə, repatriasiya zamanı gəmiçilərə fərdi kömək göstərilməsi;
- (g) aşağıdakı məqsədlərlə dənizçilərin sağlamlığının qorunması üçün mərkəzlərin yaradılmasına səy göstərilməsi:
- (i) dənizçilərin sağlamlıq vəziyyəti, tibbi müalicəsi və dənizçilərin qabaqlayıcı tibbi xidmətləri üzrə tədqiqatlar aparmaq; və
- (ii) dəniz səhiyyəsi sahəsində tibbi heyətin və sağlamlığın mühafizəsi xidmətlərinin personalının hazırlanması;
- (h) dənizçilərin istehsalat qəzaları, peşə xəstəlikləri və ölüm hallarının statistikalarını toplamaq və qiymətləndirmək, eləcə də bu statistikanın ümumiləşdirilməsi və digər kate-

qoriyalı işçilərə şamil edilən istehsalat hadisələri və xəstəlikləri ilə bağlı mövcud milli statistika sisteminə uyğunlaşdırılması;

- (i) texniki məlumatların, tədris materiallarının və personalın, habelə beynəlxalq təlim kurslarının, seminarların və işçi qrupların beynəlxalq mübadiləsinin təmin edilməsi;
 - (j) bütün dənizçilərin limanlarda xüsusi tibbi müalicə-profilaktika xidmətləri ilə təmin edilməsi və ya onlar üçün ümumi sağlamlaşdırıcı, tibbi və reabilitasiya xidmətlərindən istifadə imkanını yaratmaq;
 - (k) rəhmətə getmiş dənizçilərin cəsədlərinin və ya cəsəd küllərinin, onların qohumlarının arzusuna uyğun surətdə və praktiki cəhətdən mümkün olan kimi repatriasiya olunmasının təmin edilməsi.
2. Dənizçilərin sağlamlığının mühafizəsi və onlara tibbi xidmətlərin göstərilməsi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın əsasını Tərəf dövlətlər arasında ikitərəfli və çoxtərəfli müqavilələr, habelə məsləhətləşmələr təşkil etməlidir.

Qayda B4.1.5 – Dənizçilərin himayəsində olan şəxslər

1. Hər bir Tərəf dövlət, öz fəaliyyət sahəsinə ümumilikdə bütün işçiləri və onların himayəsində olan şəxsləri aid edilən tibbi qulluq xidməti yaradılana qədər onun ərazisində yaşayan dənizçilərin öhdəliyində olan şəxslərin kifayət edən həcmdə lazımı tibbi xidmət ilə təmin olunmaları üçün tədbir görməlidir və əgər belə xidmətlər hələ yaradılmamışdırsa, hər bir Tərəf dövlət bu istiqamətdə görülən tədbirlər barədə Beynəlxalq Əmək Bürosuna məlumat verməlidir.

Düzəlişləri də daxil olmaqla, 1978-ci il Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyadan Çıxarış

Qayda I/9

Tibbi standartlar

1. Hər bir Tərəf bu qaydanın və Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları Məcəlləsinin bölmə A-1/9-un müddəalarına uyğun olaraq dənizçilərin sağlamlığına dair standartları və tibbi sertifikatın verilməsi prosedurlarını müəyyən etməlidir.
2. Hər bir Tərəf Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları Məcəlləsinin bölmə A-1/9-un müddəalarına uyğun olaraq, dənizçilərin sağlamlığının qiymətləndirilməsi üzrə məsul olan şəxslərin, Tərəfin dənizçilərin tibbi müayinəsinin aparılması məqsədilə tanıdığı tibbi fəaliyyətlə məşğul şəxsin olduğunu təmin etməlidir.
3. Dənizdə xidmət edən və STCW-nin (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın) müddəalarına uyğun surətdə verilən şəhadətnaməyə sahibi hər bir dənizçi həmçinin bu qaydaya və STCW Məcəlləsinin bölmə A-1/9-un müddəalarına uyğun olaraq verilmiş tibbi sertifikatda da malik olmalıdır.
4. Sertifikat almağa namizəd olan hər kəs:
 - (1) yaşı 16-dan az olmamalıdır;
 - (2) şəxsiyyətini təsdiq edən müvafiq sənəd təqdim etməlidir;
 - (3) Tərəfin müəyyənləşdirdiyi sağlamlıq vəziyyətinə dair standartlara cavab verməlidir.
5. Tibbi sertifikat maksimum iki il müddətinə etibarlı olacaqdır, lakin bir şərtlə ki, dənizçinin yaşı 18-dən az olmasın, çünki bu hal-

- da tibbi sertifikatın etibarlılıq müddəti bir il olmalıdır.
6. Əgər tibbi sertifikatın qüvvədə olma müddəti dənizçinin səfərdə olması zamanı başa çatırsa, bu halda həmin tibbi sertifikat 3 aydan artıq olmamaq şərti ilə, dənizçinin Tərəf dövlətin tanımış olduğu tibbi fəaliyyətlə məşğul şəxslərdən tibbi arayış almaq imkanı olduğu növbəti daxilolma limanına qədər qüvvədə qalacaqdır.
 7. Təcili hallarda, Administrasiya həmin Tərəf dövlətin tanımış olduğu tibbi fəaliyyətlə məşğul şəxsin olduğu növbəti daxilolma limanına qədər dənizçinin qüvvədə olan tibbi sertifikatı olmadan işləməsinə icazə verə bilər, lakin o şərtlə ki:
 - (1) belə icazə müddəti üç aydan artıq davam etməsin; və
 - (2) aidiyyəti dənizçi ən son tarixdə verilmiş müddəti keçmiş sertifikata malik olsun.

Dənizçilərin Hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları Məcəlləsindən Çıxarış

Bölmə A-I/9

Tibbi standartlar

1. Tərəflər I/9 qaydasına əsasən dənizçilərin tibbi yararlılığına dair tələbləri hazırlayarkən, A-I/9 cədvəlində nəzərdə tutulan xidməti görmə qabiliyyətinə dair minimal standartlara əməl etməli və 2-ci bənddə nəzərdə tutulan fiziki və sağlamlıq vəziyyətinə dair meyarları nəzərə almalıdırlar. Onlar həmçinin Məcəllənin B-I/9 bölməsində nəzərdə tutulan təlimatı və minimum fiziki bacarıqların qiymətləndirilməsinə dair B-I/9 cədvəlini nəzərə almalıdırlar. Bu standartlar, Tərəfin müəyyən etdiyi həddə, dənizçilərin və ya gəminin təhlükəsizliyinə xələl gətirmədən, dənizdə iş karyerasına başlamaq niyyəti olan şəxsləri və artıq dənizdə xidmət göstərən dənizçiləri, habelə dənizçilərin fərqli vəzifələrini nəzərə almaqla gəmidə xidmət göstərən müxtəlif vəzifəli şəxsləri fərqləndirməlidirlər. Onlar həmçinin tibbi sertifikatın etibarlı olduğu dövrdə dənizçinin öz vəzifələrini səmərəli yerinə yetirməsini məhdudlaşdırma biləcək istənilən nasazlığı və xəstəliyi də nəzərə almalıdırlar.
2. Tərəfin hazırladığı fiziki və tibbi yararlığına dair tələblər, dənizçilərin aşağıdakı meyarlara uyğunluğunu təmin etməlidir:
 - (1) aşağıdakı 5-ci bəndi nəzərə almaqla A-VI/1 bölməsinin 2-ci bəndinin tələbi ilə ilkin hazırlığa dair tələbləri yerinə yetirmək üçün fiziki qabiliyyətin olmasını;
 - (2) səmərəli əlaqə yaratmaq və istənilən səsli həyəcan signalını müəyyən etmək üçün adekvat eşitmə və görmə qabiliyyətini nümayiş etdirməsini;
 - (3) tibbi sertifikatın etibarlı olduğu dövrdə gəmidə gündəlik və fəvqəladə hallar zamanı yaranan vəzifələrini effektiv və

- təhlükəsiz yerinə yetirmələrinin qarşısını ala biləcək istənilən tibbi vəziyyət, narahatlıq və ya xəstəliyin olmamasını;
 - (4) dənizçi dənizdə xidmət nəticəsində daha da kəskinləşmək ehtimalı olan, habelə dənizçinin xidmətə yararsız olması ilə nəticələnə bilən və gəmidə olan digər şəxslərin təhlükəsizliyinə və səhhətinə təhlükə törədəcək hər hansı xəstəlikdən əziyyət çəkmədiyini;
 - (5) gəmidəki gündəlik və fəvqəladə hallar zamanı yaranan vəzifələrin effektiv və təhlükəsiz icrası üçün mühakiməyə, müvazinətə və ya digər tələblərə yan təsiri olan dərmanlardan istifadə etmədiyini.
3. Dənizçilərin tibbi yararlığının yoxlanılması Tərəfin tanıdığı müvafiq qaydada ixtisaslaşmış və təcrübəli tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər tərəfindən aparılmalıdır.
 4. Hər bir Tərəf tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin tanınması üçün şərtləri müəyyən edir. Tərəf tanınmış tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin qeydiyyatını aparmalı, həmçinin başqa Tərəflər və şirkətlərin sorğusu ilə məlumatı təmin etməlidir.
 5. Bu Məcəllənin B-I/9 bölməsində verilən müddəaları nəzərə almaqla, hər bir Tərəf tibbi yararlığa dair yoxlamaların aparılması və tibbi sertifikatların verilməsi üzrə təlimat hazırlayır. Hər bir Tərəf, A-I/9 cədvəlində dənizçilərin müşahidəçilik vəzifələrinin icrası üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti üzrə (uzaq məsafədən görmə, yaxından/birbaşa görmə və rəngli görməyə dair) minimum tələblərə münasibətdə (sərbəst seçim səlahiyyətinin tətbiqi istisna olmaqla), tibbi fəaliyyətlə məşğul olan tanınmış şəxslərə, tibbi tələblərin tətbiqi üzrə verilən sərbəst seçim səlahiyyətinin həcmi müəyyən etməlidir. Tərəf, dənizçilərin ümumi görmə qabiliyyəti A-I/9 cədvəlində nəzərdə tutulan tələblərə uyğun olduğu təqdirdə, maşın şöbəsinə işləyən dənizçilərə münasibətdə bu tələblərin tətbiqi üzrə sərbəst seçim səlahiyyətləri verə bilər.
 6. Hər bir Tərəf tibbi yararlılıq vəziyyəti yoxlanıldıqdan sonra sağlamlıq vəziyyətinə dair tələblərə cavab verməyən və ya xüsusilə

vaxt, iş sahəsi və ya üzümə rayonu üzrə işləmə qabiliyyətinə məhdudyyətlər tətbiq edilən dənizçilərə, öz sənədlərinin Tərəfin apellyasiya üzrə müəyyən edilən müddəalarına uyğun olaraq yenidən nəzərdən keçirilməsinin təmin edilməsinə dair proses və prosedurları müəyyən etməlidir.

7. I/9 qaydanın 3-cü bəndinə əsasən verilən tibbi sertifikat minimum aşağıdakı məlumatları əhatə etməlidir:

(1) Səlahiyyət verən orqan və əsasında sənədin verildiyi tələblər

(2) Dənizçi haqqında məlumat

(2.1) Adı: (*soyadı, adı, atasının adı*)

(2.2) Doğum tarixi: (*gün/ay/il*)

(2.3) Cinsi: (*kişi/qadın*)

(2.4) Vətəndaşlığı

(3) Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan tanınmış şəxsin (həkimin) bəyannatı

(3.1) Müayinənin həyata keçirildiyi məntəqədə şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərin yoxlanılmasının təsdiqi: *Bəli/Xeyr*

(3.2) Eşitmə Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş standartlara cavab verirmi? *Bəli/Xeyr*

(3.3) Eşitmə vasitələri olmadan eşitmə səviyyəsi qənaətbəxşdirmi? *Bəli/Xeyr*

(3.4) Görmənin itiliyi Bölmə A-I/9-da nəzərdə tutulmuş standartlara cavab verirmi? *Bəli/Xeyr*

(3.5) Rəngli görmə* qabiliyyəti A-I/9 bölməsindəki tələblərə cavab verirmi? *Bəli/Xeyr*

(3.5.1) Sonuncu rəngli görmə testinin tarixi: (3.6) Müşahifə vəzifələrinə yararlıdırmi? *Bəli/Xeyr*

(3.7) Yararlılıqla bağlı heç bir məhdudyyət və məhrumiyyət yoxdur? *Bəli/Xeyr*

Əgər cavab "xeyr"dirsə, məhdudyyəti və ya məhrumiyyəti göstərin:

(3.8) Dənizçi dənizdə xidmət nəticəsində daha da kəskinləşmək ehtimalı olan, habelə dənizçinin xidmətə yararsız olması ilə nəti-

cələyə bilən və gəmidə olan digər şəxslərin təhlükəsizliyinə və səhhətinə təhlükə törədəcək hər hansı xəstəlikdən əziyyət çəkirmi? *Bəli/Xeyr*

(3.9) Müayinənin tarixi: (*gün/ay/il*)

(3.10) Vəsiqənin qüvvədən düşmə tarixi: (*gün/ay/il*)

* Q e y d: Rəngli görmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi yalnız hər altı aydan bir zəruridir.

(4) Sertifikatı verən orqan haqqında məlumat

(4.1) Sertifikatı verən orqanın rəsmi möhürü (o cümlədən adı)

(4.2) Səlahiyyətli şəxsin imzası

(5) Dənizçinin imzası – Dənizçinin sertifikatın məzmunu və Qayda A-I/9-un paragraf 6-na əsasən sertifikata yenidən baxılması hüququ ilə tanış olduğunun təsdiqi.

8. Tibbi sertifikat onu verən dövlətin rəsmi dilində olmalıdır. İstifadə edilən dil ingilis dili olmadığı təqdirdə, mətnə bu dildə tərcümə daxil edilməlidir.

STCW (Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları) Məcəlləsi, Cədvəl A-I/9: Dənizçilər üçün xidmət üzrə minimum görmə standartları

STCW Konvensiyasının müvafiq Qaydası	Dənizçinin kateqoriyası	Görmə vasitəsi ilə uzağı görmə 1		Yaxını/orta məsafəni görmə	Rəngli görmə 3	Görmə sahələri 4	Gecə korluğu 4	Diplopiya (ikili görmə) 4
		Bir göz	Digər göz					
I/11 II/1 II/2 II/3 II/4 II/5 VII/2	Gəmi kapitanları, kapitanın növbə köməkçiləri, və üfütü müşahidə etmək vəzifəsi olan sırası heyət üzvü	0.5 2	0.5	Gəminin naviqasiyası üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti (məsələn, xəritəyə və dəniz sənədinə istinad, kapitan körpüsündəki vasitə və avadanlıqlardan istifadə və naviqasiya vasitələrinin müəyyənəndirilməsi)	Qeyd 6-ya baxın	Normal görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patologiya aşkar olunmadı
I/11 III/1 III/2 III/3 III/4 III/5 III/6 III/7 VII/2	Bütün mühəndis-mexaniklər, elektromexaniklər, elektrotexniki sırası heyət üzvləri və sırası heyət üzvləri və ya maşın şöbəsində növbə çəkən digər şəxslər	0.4 5	0.4 (Qeyd 5-ə baxın)	Cihazların göstəricilərini yaxından oxumaq, avadanlığı istismar etmək və sistemləri/hissələri lazımı qaydada ayırd etmək	Qeyd 7-ya baxın	Kafi görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patologiya aşkar olunmadı

I/11 IV/2	GMDSS (Fəlakət Həlləmə və Təhlükəsizliyin Təmin Edilməsi üçün Ümumdünya Dəniz Rabitə Sistemi) radiostansiyası operatorları	0.4	0.4	Cihazların göstəricilərini yaxından oxumaq, avadanlığı istismar etmək və sistemləri/hissələri lazımı qaydada ayırd etmək	Qeyd 7-ya baxın	Kafi görmə sahələri	Günün qaranlıq saatlarında bütün zəruri vəzifələri qüsursuz icra etmək üçün tələb olunan görmə qabiliyyəti	Heç bir mühim patologiya aşkar olunmadı
--------------	--	-----	-----	--	-----------------	---------------------	--	---

Qeydlər:

1. Qiymətlər Snellenin onluq rəqəmləri ilə verilmişdir.
2. Aşkar olunmamış əsas göz xəstəliyi riskinin azaldılması üçün bir gözdə ən az 0.7 qiymət olması tövsiyə edilir.
3. İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Təvsiyələrində (hər hansı sonrakı versiyaları da daxil olmaqla CIE-143-2001) nəzərdə tutulduğu kimi.
4. İlkin müayinə nəticələrində göstərildiyi halda klinik görmə mütəxəssisi tərəfindən qiymətləndirilməlidir.
5. Maşın şöbəsində işləyən personal birlikdə ən az 0.4 qiymətində görmə qabiliyyətinə malik olmalıdırlar.
6. CIE (İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın) rəngli görmə standartı 1 və ya 2.
7. CIE (İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın) rəngli görmə standartı 1, 2 və ya 3.

Bölmə B-I/9**Tibbi standartlara dair təlimat****Tibbi baxış və sertifikatlaşdırılma**

1. Tərəflərə, dənizçilərin tibbi yararlığına dair standartlar və müddəalar müəyyənləşdirərkən, dənizçilərin müxtəlif vəzifələrə malik olduqlarını nəzərə alaraq, B-I/9 nömrəli cədvəldə qeyd edilən minimal fiziki bacarıqlara və bu bölmədəki təlimata diqqət yetirmələri tövsiyə edilir.
2. Tərəflərə, dənizçilərin tibbi yararlılıq vəziyyətinə dair standartlar və müddəalar müəyyənləşdirərkən, ILO (Beynəlxalq Əmək Təşkilatı) və Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (WHO) tərəfindən 1997-ci ildə nəşr olunmuş Dənizçilər üçün Dəniz Öncəsi və Mütəmadi Tibbi Uyğunluq Müayinələri haqqında Qaydaları, o cümlədən sonrakı hər hansı buraxılışı, həmçinin Beynəlxalq Əmək Təşkilatı, Beynəlxalq Dəniz Təşkilatı və ya Dünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən nəşr edilən digər müvafiq beynəlxalq təlimatları nəzərə almaları tövsiyə edilir.
3. Dənizçilərin tibbi müayinəsini həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin müvafiq ixtisas və təcrübəsinə əməyin təhlükəsizliyi və ya dənizçilərin sağlamlığı üzrə ixtisas, gəmi həkimi üzrə təcrübə, gəmiçilik şirkətində həkim və ya yuxarıda qeyd edilən ixtisas və təcrübəyə malik şəxslərin rəhbərliyi altında işləmək aid edilə bilər.
4. Tibbi müayinənin həyata keçirildiyi məkanlarda dənizçilərin tibbi yararlılıq vəziyyətinin yoxlanmasını həyata keçirmək üçün tələb olunan alət və avadanlıqlar olmalıdır.
5. Administrasiyalar, tanıdıqları Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin tibbi müayinə keçirərkən müayinənin qərarını peşəkar müstəqilliklərindən istifadə edərək qəbul etmələrini təmin etməlidir.
6. Tibbi şəhadətnamə almaq üçün müraciət edən şəxslər şəxsiyyətinin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə tanınan tibbi fəaliyyətlə

- məşğul olan şəxslərə müvafiq şəxsiyyət sənədlərini təqdim etməlidir. Həmçinin onlar əvvəlki tibbi arayışı təqdim etməlidirlər.
7. Hər bir Administrasiya tibbi yoxlamanın qiymətləndirilməsinə, həmçinin şəxsin şəraitə uyğunlaşmasına və gəmidə müəyyən edilmiş vəzifələri qənaətbəxş yerinə yetirmək iqtidarında olduğuna dair yoxlanılmasına əsaslanaraq, B-I/9 nömrəli cədvəldə nəzərdə tutulan hər hansı standarta dəyişiklik etmək və ya tətbiqindən imtina etmək üzrə diskresion səlahiyyətlərə malikdir.
 8. Sağlamlıq vəziyyətinə dair standartlar, mümkün olduğu qədər, gəmidə mövcud olan tibbi vasitələrdən və tibbi biliklərdən istifadə imkanları nəzərə alınmaqla, gəmidə xidmətə yararlılıq üzrə obyektiv meyarlar müəyyən etməlidir. Onlar, xüsusilə, həyat üçün potensial təhlükəsi olan və dərmanların qəbulu ilə nəzarət edilən xəstəliklərdən əzab çəkən dənizçilərin gəmidə fəaliyyətinin davam etdirilməsinə icazə verilmə şərtlərini nəzərdə tutmalıdırlar.
 9. Tibbi standartlar dənizçilərin gəmidə müvafiq vəzifələri tutmasına əngəl törədən daltonizm kimi xüsusi xəstəlikləri müəyyənləşdirməlidir.
 10. Xidmət üçün görmə itiliyinə dair minimal standartlar hər göz üçün korrekte edilmədən ən azı 0.1* olmalıdır.
 11. Tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslər, öz vəzifələrini icra etmək üçün eynək taxan və ya kontakt linzasından istifadə edən şəxslərə tövsiyə etməlidirlər ki, onlar həmin eynək və ya kontakt linzaların ehtiyat cütünü və ya cütlərini gəmidə asanlıqla əldə edə bilməkləri yerdə saxlamalıdırlar. Tələb edilən standartlara cavab vermək məqsədilə görmə qabiliyyətini korrekte etmək üçün köməkçi vasitələrdən istifadə etmək zərurəti, tərtib olunan tibbi şəhadətnamədə qeyd edilməlidir.
 12. Rəngləri seçmək qabiliyyətinin yoxlanılması zamanı Işıq Texnikası üzrə Beynəlxalq Komissiya (CIE 143-2001, o cümlədən hər hansı sonrakı nəşr) tərəfindən nəşr edilən Nəqliyyat vasitələrində rəngləri seçmək qabiliyyətinə dair tələblər haqqında Beynəlxalq Tövsiyə və ya ekvivalent yoxlama üsullarına uyğun olaraq həyata keçirilməlidir.
- * Qiymətlər Snellenin onluq rəqəmləri ilə verilmişdir.

Cədvəl B-I/9. Dənizçilər üçün minimum giriş səviyyəsi və xidmət üzrə fiziki iş qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi ³

Gəmidəki vəzifə, funksiya, tədbir və ya şərait	Aidiyyəti fiziki iş qabiliyyəti	Tibbi müayinəni həyata keçirən şəxs əmin olmalıdır ki:
<p>Gəmidə gündəlik hərəkət:</p> <ul style="list-style-type: none"> – göyörtədə – mərtəbələr arasında – bölmələr arasında <p><i>Qeyd 1 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Müvazinəti saxlamaq və çevik hərəkət etmək</p> <p>Şaquli nərdivanlara və pilləkənlərə qalxmaq və düşmək</p> <p>Kominqlərin üzərindən keçmək (məsələn, Yük Xətti Konvensiyası kominqlərinin 600 mm hündürlüyə malik olmasını tələb edir)</p> <p>Su keçirməyən qapıları açmaq və bağlamaq</p>	<p>Müvazinətlə bağlı hər hansı narahatlığı yoxdur</p> <p>müvafiq hərəkətlərə və fiziki fəaliyyətlərə maneə törədə biləcək hər hansı patologiya və ya xəstəliyi yoxdur</p> <p>Heç bir kömək olmadan aşağıdakıları yerinə yetirməyə qadirdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Şaquli nərdivanlara və pilləkənlərə qalxmaq və düşmək – hündür kandarların üzərindən keçib getmək – qapıların bağlanması sistemini idarə etmək
<p>Gəminin bortunda gündəlik (normal) vəzifələr:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Əl alətlərindən istifadə – Gəmi ehtiyatlarının hərəkəti – Hündürlükdə iş – Klapanların istismarı – 4 saatlıq növbə çəkmə – Qapalı sahələrdə iş – Həyəcan siqnallarına, xəbərdarlıqlara və təlimatlara reaksiya vermə – Nitq kommunikasiyası <p><i>Qeyd 1 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Mexaniki cihazları istismar etmək üçün tələb olunan güc, zirəklik və dözümlülük</p> <p>Yükü (məsələn, 18 kg) qaldırmaq, dartmaq və daşımaq</p> <p>Yuxarı hissələrə çıxmaq</p> <p>Uzun müddət ayaq üstə dayanmaq, gəzmək və sayıq olmaq</p> <p>Darısqal sahələrdə işləmək və ölçüsü məhdud dəliklərdən keçmək (məsələn, SOLAS (Dənizdə İnsan Həyatının Təhlükəsizliyi Haqqında Beynəlxalq Konvensiyanın) qayda 11-I/3-6.5.1-i yük sahələrinin giriş hissələrinin və qəza halları çıxışlarının minimum 600 mm x 600 mm ölçüdə olmasını tələb edir)</p> <p>Predmetlər, formaları və siqnalları vizual olaraq fərqləndirmək</p> <p>Xəbərdarlıq və təlimatları eşitmək</p> <p>Aydın danışığı təsvir etmək</p>	<p>Gəminin təhlükəsiz istismarı üçün zəruri olan gündəlik vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyətini azaldan aşkarlanmış patologiyası və ya diaqnozlaşdırılmış xəstəliyi yoxdur</p> <p>Aşağıda qeyd olunan qabiliyyətlərə malikdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Əlləri qaldırılmış vəziyyətdə işləmək – Uzun müddət ayaq üstə dayanmaq və gəzmək – Darısqal sahələrə daxil olmaq – Görmə standartlarına cavab vermək (cədvəl A-I/9) – Səlahiyyətli orqan tərəfindən müəyyən edilmiş eşitmə standartlarına cavab vermək və ya beynəlxalq qaydaları nəzərə almaq – Normal söhbət aparmaq

<p>Gəminin bortunda fəvqəladə vəzifələr:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Müəyyən ərazidən çıxmaq – Yanğınlı mübarizə – Təxliyyə <p><i>Qeyd 2 bu cərgəyə şamil edilir.</i></p>	<p>Xilasetmə jiletini və ya dalğic kostyumunu geyinmək</p> <p>Tüstü bürümüş sahələrdən çıxmaq</p> <p>Yanğınlı mübarizə vəzifələrində iştirak etmək, o cümlədən tənəffüs aparatından istifadə etmək</p> <p>Gəminin təxliyyə prosedurlarında iştirak etmək</p>	<p>Gəminin təhlükəsiz istismarı üçün zəruri olan fəvqəladə vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyətini azaldan aşkarlanmış patologiyası və ya diaqnozlaşdırılmış xəstəliyi yoxdur</p> <p>Aşağıda qeyd olunan qabiliyyətlərə malikdir:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Xilasetmə jiletini və ya dalğic kostyumunu geyinmək – Sürünmək – Hərərət fərqi hiss etmək – Yanğınlı mübarizə vasitələri ilə davranmaq – Tənəffüs aparatını geyinmək (vəzifələrin bir hissəsi kimi tələb olunduğu hallarda)
---	--	--

Qeydlər:

- Yuxarıdakı cədvəldə olan cərgə 1 və 2 aşağıdakıları təsvir edir: (a) gəmidəki adi tapşırıqları, tədbirləri və şəraitləri; (b) dənizçilərin, digər heyət üzvlərinin və gəminin təhlükəsizliyi üçün zəruri hesab oluna bilən və belə tapşırıqlara, tədbirlərə və şəraitlərə uyğun olan fiziki iş qabiliyyətləri; və (c) tibbi yararlılığın qiymətləndirilməsini dənizçilərin müxtəlif vəzifələri və onların gəmidə yerinə yetirməli olduqları işlərin xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxslərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuş yüksək səviyyəli meyarları.
- Yuxarıdakı cədvəldə olan cərgə 2 və 3 aşağıdakıları təsvir edir: (a) gəmidəki fəvqəladə tapşırıqları, tədbirləri və şəraitləri; (b) dənizçilərin, digər heyət üzvlərinin və gəminin təhlükəsizliyi üçün zəruri hesab olunmalı və belə tapşırıqlara, tədbirlərə və şəraitlərə uyğun olan fiziki iş qabiliyyətləri; və (c) tibbi yararlılığın qiymətləndirilməsini dənizçilərin müxtəlif vəzifələri və onların gəmidə yerinə yetirməli olduqları işlərin xüsusiyyəti nəzərə alınmaqla həyata keçirən tibbi fəaliyyətlə məşğul olan

şəxslərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuş yüksək səviyyəli meyarları.

3. Bu cədvəl dənizçidə potensial olaraq etibarsızlığa səbəb ola biləcək xəstəlikləri əks etdirmək məqsədi daşımır. Amma dənizçilərin müvafiq kateqoriyasına (məsələn, "kapitanın növbə köməkçisi" və "maşın şöbəsinin sırası heyət üzvü"nə) şamil olunan fiziki iş qabiliyyətləri bilməlidir. Fiziki şəxslərin habelə, ixtisaslaşdırılmış və ya məhdudlaşdırılmış vəzifələrə malik olan şəxslərin xüsusi hallarına lazımi diqqət yetirilməlidir.
4. Şübhələr mövcud olduğu hallarda, tibbi fəaliyyətlə məşğul olan şəxs müvafiq testlərin keçirilməsi mümkün olduğu hallarda obyektiv testlər keçirməklə və ya namizədi daha ətraflı tibbi qiymətləndirmə üçün yönləndirməklə hər hansı müvafiq patologiyanın dərəcəsini və ya kəskinliyini kəmiyyət göstəricisi ilə əks etdirməlidir.

"Kömək" termini müəyyən tapşırığı yerinə yetirmək üçün başqa bir şəxsin faydasını nəzərdə tutur.

"Fövqəladə hallar" terminindən, gəminin tərk edilməsi və ya yanğına qarşı mübarizə, habelə sağ qalmaq üçün hər bir dənizçi tərəfindən yerinə yetirilməli olan prosedurlar kimi istifadə olunur.

Dənizçilərin tibbi yararlılıq üzrə spesifik test suallarının nümunələri

Azərbaycan Respublikasının 22 aprel 1997-ci il tarixli, 276-IQ nömrəli Qanunu ilə qoşulduğu Beynəlxalq Dəniz Təşkilatının "Dənizçilərin hazırlanması, sertifikatlaşdırılması və növbə çəkmə standartları haqqında Beynəlxalq Konvensiyasının"(STCW), 1978-ci il tarixli Beynəlxalq Konvensiyasının tələblərinə uyğun olaraq dənizçilərin ilkin və dövrü tibbi müayinədən keçmələrinə dair qaydaları və tibbi şərtləri müəyyən etmişdir. Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi zamanı istinad edilən Beynəlxalq Səhiyyə Təşkilatının Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatının, 10-cu versiyasının diaqnostika kodları ilə ASCO–nun KSƏ-TƏMM departamenti tibbi-müayinə komissiyasının üzvü olan həkimlərimizi məlumatlandırmış və müvafiq ədəbiyyatlarla onları təmin etmişdir. Məhz bu qaydalara və Beynəlxalq Səhiyyə Təşkilatının Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatı, 10-cu versiyasına uyğun tibbi müayinələr həyata keçiriləndən sonra nəticədən asılı olaraq dənizçiyə tibbi sertifikatın verilib-verilməməsi barədə tibbi-müayinə komissiyası qərar qəbul etməlidir. Tibbi-müayinə komissiyasının qərar qəbulu zamanı, həm ölkə səviyyəsində, həm də dənizçiliyin və dəniz nəqliyyatının beynəlmiləl xarakterli olması səbəbindən beynəlxalq səviyyədə vahid qaydada tətbiq olunan yararlılıq meyarlarının tətbiqinə əsaslanması vacibdir. Bu Qaydalar, müvafiq Beynəlxalq Konvensiyalara uyğun olan milli tədbirlərin formalaşdırılması üçün əsas qismində çıxış edir. Dəniz əməyi ilə məşğul olan insanların sağlamlığının təmin olunması istiqamətində öz fəaliyyətini bu prinsiplərə söykənərək işini yenidən qurmaq, dəniz əməyi ilə məşğul olan insanlarda peşə fəaliyyətindən irəli gələn xəstəliklər və bu fəsadların aradan götürülməsini təşkil etmək və tibbi müayinənin beynəlxalq tələb və göstəricilərinə uyğun həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə aşağıdakı nümunələr xüsusən nəzərə alınmalıdır.

Həkim-terapevt

1. Sual: Dənizçidə implant olunmuş kardioverter defibrilyatorlar olduqda hansı qərar verilməlidir?
 - a) müalicə olunana və müalicənin uyğunluğu təsdiq olunana qədər dənizə buraxılmamalı
 - b) dənizə buraxıla bilər
 - c) dənizə buraxılmamalıdır
 Düzgün cavab c-dir mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 144-49).

2. Sual: Damarların varikoz genişlənməsi ilə əlaqədar cərrahi əməliyyat keçirənlərlə bağlı qərar necə olmalıdır?
 - a) Dənizə buraxıla bilər
 - b) Dənizə buraxıla bilməz
 - c) Cərrahi əməliyyatdan bir ay sonra bir aylığına buraxıla bilər
 Düzgün cavab c-dir mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 183).

3. Sual: Dərin venaların trombozu zamanı xəstə daimi **antikoagulant** qəbul edirsə həkimin qərarı nə olmalıdır?
 - a) Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğun deyil.
 - b) Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğundur
 - c) Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə müalicədən sonra uyğundur.
 Düzgün cavab a-dır mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 180).

4. Sual: Son iki il ərzində ağız vasitəsilə qəbul edilən steroid istifadəsi olmadıqda və ya mütəmadi müalicəyə ehtiyacı olan mülayim və ya fiziki gərginlik astmasına dair xəstəlik tarixçəsi olanlar barədə həkimin qərarı nə olmalıdır?
 - a) yalnız sahilyanı sulara və ya heyətinə gəmi həkimi daxil olan gəmilərdə işləyə bilər
 - b) yalnız sahilyanı sulara işləyə bilər
 - c) ambulator müalicədən sonra istənilən gəmilərdə işləyə bilər
 Düzgün cavab a-dır mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu J 45-46).

5. Sual: Əgər xəstədə residivli ağciyər vərəmi aşkarlanıbsa həkimin taktikası necə olmalıdır?
 - a) Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sulara deyil, yalnız bəzi sulara işləməyə qadirdir.
 - b) Xəstənin səhhəti sabitləşənə qədər və infeksiyanın olmaması təsdiq olunana qədər müalicə davam etdirilib sonra işə buraxılmalıdır.
 - c) Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğun deyil
 Düzgün cavab c-dir mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu A 15-16).

Həkim-cərrah

1. Sual: Splenektomiya əməliyyatından sonra həkim dənizçinin iş rejimində hansı korrektələr etməlidir?
 - a) Sahilyanı və orta enliklərdə iş üçün yararlı olması güman edilir. Lakin tropiklərdə xidməti məhdudlaşdırıla bilər
 - b) Əməliyyat sonrası tam bərpa olunana qədər heç bir işə buraxıla bilməz
 - c) Fərdi qiymətləndirmə
 - d) Sadalananların hamısı

Düzgün cavab a-dir mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu D-73).
2. Sual. Müayinə zamanı xəstədə qasıq və omba sümüyü yırtığında Stranqulyasiya ehtimalı aşkarlanıbsa həkim-cərrahın rəyi necə olmalıdır?
 - a) İşə buraxılmalıdır
 - b) İşə buraxılmalı deyil
 - c) Sahilyanı ərazilərdə işə buraxılmalıdır

Düzgün cavab a-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu K 40-41).
3. Sual. Kəskin divertikulit zamanı hansı taktika seçilməlidir?
 - a) İki illik sağlamlıq sertifikatının verilməsi üçün tələblərə cavab vermir, lakin sürətlə inkişaf edən təkrarlanma ehtimalı azdır, sahilə yaxın ərazilərdə öz vəzifələrini icra edə bilər
 - b) İki illik sağlamlıq sertifikatı verilməsi üçün tələblərə cavab verir, lakin sürətlə inkişaf edən təkrarlanma ehtimalı azlığından istənilən sularda öz vəzifəsini icra etməyə yararlıdır
 - c) İki illik sağlamlıq sertifikatı verilməsi üçün tələblərə cavab vermir
 - d) Fərdi qiymətləndirmə

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu K 50,51,57,58,90).

4. Sual: Müayinə zamanı arxa keçəcək ətrafında damarların varikoz genişlənməsi aşkarlanıbsa cərrah-həkimin rəyi necə olmalıdır?
 - a) Hemoroylar aşağı sallandıqda, təkrarən qanadıqda və simptomlara səbəb olduqda; çatlar və dəliklər ağırlı, infeksiyaya yoluxmuş olduqda, təkrarən qanadıqda və ya nəcis qalmasına səbəb olduqda müvəqqəti işə yararsızlığı nəzərə alınır
 - b) Müalicə olunmamış halların sahilə yaxın vəzifələr üzrə fərdi qiymətləndirilməsi həyata keçirilir
 - c) Qənaətbəxş müalicə olunduqdan sonra
 - d) Müəyyən edilmiş bölmə daxilində öz vəzifələrini bütün dünyada yerinə yetirmək qabiliyyətinə malikdir
 - e) Sadalananların hamısı

Düzgün cavab e-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu K 60-184).
5. Sual: Kron xəstəliyi aşkarlanıbsa cərrah-həkim hansı qərar verməlidir?
 - a) İki illik sağlamlıq sertifikatının verilməsi üçün tələblərə cavab vermir, lakin sürətlə inkişaf edən təkrarlanma ehtimalı azdır, sahilə yaxın ərazilərdə öz vəzifələrini icra edə bilər
 - b) İki illik sağlamlıq sertifikatının verilməsi üçün tələblərə cavab verir, lakin sürətlə inkişaf edən təkrarlanma ehtimalı azlığından istənilən sularda öz vəzifəsini icra etməyə yararlıdır
 - c) İki illik sağlamlıq sertifikatının verilməsi üçün tələblərə cavab vermir
 - d) Fərdi qiymətləndirmə

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu K50,51,57,58,90).

6. Sual: Damarların varikoz genişlənməsi ilə əlaqədar cərrahi əməliyyat keçirənlərlə bağlı qərar necə olmalıdır?
- Dənizə buraxıla bilər
 - Dənizə buraxıla bilməz
 - Cərrahi əməliyyatdan bir ay sonra bir aya buraxıla bilər
- Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 183).

Həkim-nevropatoloq

1. Sual: İcra səmərəliliyinə mənfi təsir göstərmək ehtimalı olan kəskin təşviş halı, depressiya müşahidə olunarsa həkimin taktikası necə olmalıdır?
- Heç bir yeni epizodun baş verməməsi şərti ilə, müvafiq epizodun başa çatmasından ən az iki ay sonra, dənizə buraxıla bilər
 - Heç bir yeni epizodun baş verməməsi şərti ilə, bir il müalicədən sonra həkimi olan gəmilərə buraxıla bilər
 - Heç bir yeni epizodun baş verməməsi şərti ilə, müvafiq epizodun başa çatmasından ən az iki il sonra istənilən gəmiyə buraxıla bilər

Düzgün cavab c-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu F 32-38).

2. Sual: Dərman vasitələri ilə idarə olunmayan epileptik tutmaları olan xəstələr barədə həkimin rəyi necə olmalı?
- sonuncu tutmadan sonra iki il ərzində yeni tutmalar yoxdursa, dənizə buraxıla bilər
 - sonuncu tutmadan sonra dörd il ərzində yeni tutmalar yoxdursa dənizə buraxıla bilər
 - dənizə buraxıla bilməz

Düzgün cavab c-dir, mənbə:(Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu G 00-99).

3. Sual: Narkolepsiya zamanı hansı qərar verilməlidir?
- Əgər həkim ən azı iki il üçün tam müalicə nəzarətini təsdiq edərsə, sahilyanı sulara və növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan işlərə buraxıla bilər
 - Əgər mütəxəssis ən azı iki il üçün tam müalicə nəzarətini təsdiq

edərsə, yalnız növbə çəkmə ilə əlaqədar işlərə buraxıla bilər

- c) Nə sahilyanı sularda, nə də növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan işlərə buraxıla bilməz

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu G 47).

4. Sual: Gəmiyə, başqalarına və özünə tutmalar səbəbindən ziyan vuran dənizçilər barədə hansı qərar verilməlidir?

- a) Tutmadan bir il sonra və sabit dərman qəbulu halında sahilyanı sularda növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan vəzifələr icra edilə bilər
b) Tutmadan 1 ay sonra və sabit dərman qəbulu halında həkimi olan gəmilərdə işləyə bilər
c) Nə sahilyanı sularda növbə çəkmə ilə əlaqədar olmayan vəzifələri icra edə bilməz, nə də ki, həkimi olan gəmilərdə işləyə bilməz.

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu G 40-41).

5. Sual: Tez-tez baş verən miqren tutmalarında hansı qərar verilməlidir?

- a) Fəaliyyət qabiliyyətinin itirilməsinə səbəb ola biləcək təkrarlanmalar ehtimalını nəzərə alaraq işləməyə icazə verilməməlidir
b) Müvafiq hallarda, yalnız məhdud vəzifələri yerinə yetirmək qabiliyyəti olduqda icazə verilməlidir
c) Dənizdə olarkən heç bir mənfə təsirlər proqnozlaşdırılmırsa icazə verilməlidir
d) Sadalananların hamısı nəzərə alınmalıdır

Düzgün cavab d-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu G 43).

Həkim – Oftalmoloq:

1. Sual: Uzağı görmə hansı test üsulu ilə yoxlanılmalıdır?
a) Snellen optotipləri və ya ona bərabər digər test üsulu ilə yoxlanılmalıdır
b) TCR – 2002 aparatı ilə
c) Oxumaq testi vasitəsi ilə yoxlanılmalıdır
d) Sadalananların hamısı ilə

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Görmə standartları İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Təvsiyələrinə baxın).

2. Sual: Fənər testi ilə yoxlamalar hansı hallarda aparılır?

- a) Uzaq görmə qabiliyyəti əgər zəifdirsə
b) Çəpgözlüyün təyini zamanı
c) **İşihara** testlərində
d) Sadalananların hamısı

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Görmə standartları İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Təvsiyələrinə baxın).

3. Sual: Gəminin maşın şöbəsində işləyənlər ən az neçə qiymətində görmə qabiliyyətinə malik olmalıdırlar?

- a) 1,5
b) 0,3
c) 0,4

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Görmə standartları İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Təvsiyələrə baxın).

4. Sual: Görmə vasitələri olmadan, dənizçi ən azı hansı görmə standartına cavab verməlidir?

- a) 0,1
- b) 0,2
- c) 0,4

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Görmə standartları İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Tövsiyələrinə baxın).

5.Sual: Görmə sahəsinin itməsi ilə bağlı xəstəlik hansı vasitə ilə aşkarlanır?

- d) Konfrontasiya testi ilə
- e) Avtokeratometrlə
- f) Optik linzaları ilə

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Görmə standartları İşıqlandırma üzrə Beynəlxalq Komissiyanın Nəqliyyat üzrə Rəngli Görmə Tələbləri üzrə Tövsiyələrinə baxın).

Həkim – Otolarinqoloq:

1. Sual: Dənizçilər üçün eşitmə qabiliyyəti, ən azı orta hesabla neçə db həddində olmalıdır?

- a) 20 db
- b) 30 db
- c) 15 db

Düzgün cavab b-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar - Eşitmə standartları hissəsi).

2. Sual: Göyərtə/körpü vəzifələrini həyata keçirənlərin neçə metr məsafədən pıçıltını eşitmək qabiliyyətinə malik olması tövsiyə edilir?

- a) 3 metr
- b) 4 metr
- c) 2 metr

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar - Eşitmə standartları hissəsi).

3. Sual: Xidmət göstərən dənizçilərin eşitməni yaxşılaşdıran vasitələrdən istifadəsi hansı halda məqbul hesab edilir?

- a) qəza signalı zamanı etibarlı şəkildə yuxudan oyadılmanın təmin edilməsi üçün tədbirlər görüldükdə
- b) fəvqəladə vəzifələrini təhlükəsiz və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu təsdiq edildikdə
- c) eşitmə vasitələrinin batareyalarını, habelə digər aşınan hissələrini əldə etmək imkanı olduqda
- d) sadalananların hamısı

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar - Eşitmə standartları hissəsi).

4. Sual: İnkişaf edən otoskeloroz zamanı həkimin qərarı necə olmalıdır?

- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğun deyil
- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğundur
- fəvqəladə vəzifələrini təhlükəsiz və səmərəli şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olduğu təsdiq edildikdə uyğundur

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 68-95).

5. Sual: Xroniki otit zamanı həkimin qərarı necə olmalıdır?

- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğundur
- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə müalicədən sonra uyğundur
- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin təhlükəsiz və ya səmərəli şəkildə etibarlı yerinə yetirilməməsinə uyğun deyil

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu H 65-67).

Həkim-dermatoveneroloq

1. Sual: Müayinə zamanı ekzema aşkar edilibsə həkimin rəyi necə olmalıdır?

- Araşdırılana və qənaətbəxş səviyyədə müalicə olunana qədər dənizə buraxılmamalı
- Dənizə buraxılmalı
- Yalnız sahilyanı ərazilərdə işləməyə qadirdir

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu L 10-99).

2. Sual: İş zamanı istifadə olunan maddələr səbəbindən psoriaz kəskinləşirsə həkimin taktikası necə olmalıdır?

- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir.
- Həkimə olan gəmilərdə işləməyə qadirdir
- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını icra etməyə qadirdir

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu L 10-99).

3. Sual: Müayinə zamanı dermatit aşkar edilibsə həkimin rəyi necə olmalıdır?

- Gündəlik və fəvqəladə vəzifələrin hamısını deyil, lakin bəzilərini icra etməyə və ya bütün sularda deyil, yalnız bəzi sularda işləməyə qadirdir
- Daha mütəmadi nəzarət tələb olunur
- Fərdi qiymətləndirmə əsasında həkim qərar verir

Düzgün cavab c-dir, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu L 10-99).

4. Sual: Cinsi yolla ötürülən infeksiyalar (məsələn, süzənək) aşkar edildikdə həkimin qərarı necə olmalıdır?

- a) Kəskin patoloji simptomlar aradan qaldırılana qədər dənizə buraxılmamalıdır
- b) Dərmanlar təyin edib dənizdə müalicəsini aparmalıdır
- c) Yalnız həkim olan gəmilərə buraxılmalıdır

Düzgün cavab a-dır, mənbə: (Dənizçilərin Tibbi Müayinəsi Haqqında Qaydalar, diaqnostika kodu A 50-64).

Layihənin icraçısı haqqında qısa məlumat

Layihənin icraçısı Adıgözəl Məmmədov uzun müddətdir ki, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinə məxsus “Dənizçilər poliklinikası” MMC-də çalışır. Onun müəllifi olduğu kitablar təkcə Azərbaycanda deyil, həmçinin dünyanın bir çox ölkələrində maraqla qarşılanır. Əsərləri Braun, Miçiçan, Berkley, Stenford, Yeel, İlinioz və s. kimi universitetlərin, kataloqlarına daxil edilib və 2004-cü ildə Prezident mükafatına layiq görülüb.

Adıgözəl Məmmədov ixtiralar müəllifidir. Bakı ətrafındakı vulkanik palçıqlardan istifadə etməklə yeni müalicəvi vasitələr əldə etmişdir. Araşdırmaları nəticəsində vulkanik palçıqdan təkcə diş pastası deyil, başın dərisinə və saçlara qulluq etmək üçün kosmetik müalicəvi vasitə hazırlamağın mümkün olduğunu da ortaya çıxarmışdır.

Dünya bazarlarında bu gün Ölü dəniz məhsullarından hazırlanmış müalicəvi vasitələrdən fərqli olaraq, Azərbaycandakı vulkanik palçıqın xarakterik və marfoloji, kimyəvi xüsusiyyətləri İsrail məhsullarından qat-qat üstün olmasını, ixtiraçı həkimimiz sübut etmişdir. Bu ixtiralarla Azərbaycanda mövcud olan vulkanik palçıqlar vasitəsi ilə biz rəqabətə davamlı, öz məhullarımızı istehsal edərək dünya bazarına çıxmaq imkanlarını əldə etmiş oluruq.

Adıgözəl Məmmədov ASCO sədri Rauf Vəliyevin tapşırığı ilə dənizçilərimizin diaqnostik, ambulator-poliklinik, müalicə-profilaktik xidmətinin təkmilləşdirilməsi bağlı layihələri həyata keçirən işçi qrupunun üzvüdür. Adı çəkilən işçi qrupu isə dəniz əməyi ilə məşğul olan insanlarda peşə fəaliyyətindən irəli gələn xəstəliklər və bu fəsadların aradan götürülməsini təşkil etmək, ixtisaslaşdırılmış həkimlər cəlb etmək və sosial proqramlar daxilində ASCO işçilərinin tibbi müayinəsinin beynəlxalq tələb və göstəricilərinə uyğun həyata keçirilməsini təmin etmək üçün müvafiq ədəbiyyatlar hazırlamaqla maarifləndirmə işini həyata keçirir.

Mündəricat

Ön söz.....	3
Tibbi müayinələrin həyata keçirilməsi	8
Ə l a v ə A	
Görmə standartları. <i>Yoxlama</i>	15
Ə l a v ə B	
Eşitmə standartları. <i>Yoxlama</i>	19
Ə l a v ə D	
Dərman vasitələrindən istifadəyə uyğunluq meyarları	29
Ə l a v ə E	
Ümumi xəstəliklər üzrə yararlılıq meyarları.....	33
Ə l a v ə F	
Dənizçilərin tibbi müayinələrinin sənədləşdirilməsi üçün təklif olunan format.....	75
 <i>T İ B B İ M Ü A Y İ N Ə</i>	
G ö r m ə.....	80
Ə l a v ə G	
Dənizdə xidmət üçün tibbi sertifikat.....	84
Ə l a v ə H	
2006-cı il Dəniz Əməyi Konvensiyasından Çıxarış	87
Düzəlişləri də daxil olmaqla, 1978-ci il Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları Haqqında Beynəlxalq Konvensiyadan Çıxarış.....	99
Dənizçilərin Hazırlanması, Sertifikatlaşdırılması və Növbə Çəkmə Standartları Məcəlləsindən Çıxarış.....	101
Bölmə B-I/9	
Tibbi standartlara dair təlimat. Tibbi baxış və sertifikatlaşdırılma	107
Dənizçilərin tibbi yararlılıq üzrə spesifik test suallarının nümunələri	112
Həkim-terapevt.....	113
Həkim-cərrah.....	115
Həkim-nevropatoloq.....	118
Həkim-Oftalmoloq	120
Həkim-Otolaringoloq	122
Həkim-dermatoveneroloq.....	124
Layihənin icraçısı haqqında qısa məlumat	126

Dənizçilərin Sağlamlığının Qiymətləndirilməsi Zamanı Beynəlxalq Meyarlar

Mətbəənin direktoru: *Elman Qasimov*
Dizayner: *Mətanət Əliqızı*

Çapa imzalanmışdır: 26.07.2019. Formatı 60x84 1/16.
Həcmi 8 ç.v. Sifariş № 51. Tiraj 500

“Zərdabi Nəşr” MMC Nəşriyyat Poliqrafiya müəssisəsi
Tel.: (012) 514 73 73, (050; 055; 070) 344 76 01
e-mail: zerdabi_em@mail.ru